
Ylä-Savon ammattiopiston kansainvälisen toiminnan kehittäminen, luonnonvara-ala – hevostalous

Sanna Cork

Opinnäytetyö

Ylempi ammattikorkeakoulututkinto

Koulutusala Luonnonvara- ja ympäristöala	
Koulutusohjelma Maaseudun kehittämisen koulutusohjelma	
Työn tekijä(t) Sanna Cork	
Työn nimi Ylä-Savon ammattiopiston kansainvälisen toiminnan kehittäminen, luonnonvara-ala - hevostalous	
Päiväys	15.5.2011
Sivumäärä/Liitteet	84/5
Ohjaaja(t) Marjatta Kumpulainen, Kati Partanen, Katriina Lehtimäki	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Ylä-Savon ammattiopisto	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Kansainvälistyminen on ajankohtainen asia yhtäläillä maailmanlaajuisesti kuin organisaatioissa ja yksilötasolla. Työmarkkinoiden muutokset ja talouden globalisoituminen ovat tehneet kansainvälistymisen kysymykset yhä ajankohtaisemmiksi. Ammattikoulutus on työelämää lähellä olevaa koulutusta ja työelämän muutokset maakuntatasolla, kansallisesti ja maailmalla heijastuvat myös oppilaitosorganisaatioiden toimintaan. Oppilaitosorganisaatioiden on pystyttävä kouluttamaan kansainvälisesti osaavia ammattilaisia tulevaisuuden työmaailmaan. Kansainvälisyyden kehittäminen oppilaitoksessa on vuosia kestävä, jatkuva prosessi. Se vaatii suurta joustavuutta ja sitoutumista sekä vahvaa ammattiosaamista ja kielitaitoa.</p> <p>Tässä opinnäytetyössä selvitetään Ylä-Savon ammattiopiston Hingunniemen hevostalouslyksikön kansainvälisen toiminnan nykytilaa ja sen kehittämistarpeita. Tutkimusosiossa on selvitetty oppilaitoksen ja opettajan kansainvälistymisprosessia sekä yksikön kansainvälisen toiminnan kehittämistarpeita. Resurssien lisäämiseksi haetaan hankerahoitusta ja kieli- ja kulttuurivalmennusaineiston kehittämistä suunnitellaan. Kansainvälisen toiminnan yhteistyön luomisesta kerrotaan käytännön esimerkki ja kansainvälisen toiminnan ongelmia ja niiden ratkaisuja pohditaan. Työssä on myös selvitetty Ylä-Savon ammattiopiston nykyinen kansainvälisen toiminnan prosessi ja kerrottu meillä olevista kansainvälisistä hankkeista ja kehittämistoiminasta.</p>	
Avainsanat kansainvälistyminen, kansainvälisyys, hevostalous, ammattioppilaitos	

Field of Study Natural Resources and the Environment			
Degree Programme Degree Programme in Rural Development			
Author(s) Sanna Cork			
Title of Thesis Ylä-Savo Vocational Institution Internationalisation Plan, Natural Resources Department – Equine Studies			
Date	15.5.2011	Pages/Appendices	84/5
Supervisor(s) Marjatta Kumpulainen, Kati Partanen, Katriina Lehtimäki			
Project/Partners Ylä-Savo Vocational Institute			
<p>Abstract</p> <p>Whichever way we look at it, either globally, organisational level or individual level, the internationalisation is a current fact. Changes in job market and rapid globalization in economy, have made it obvious part of the yearly scheme of our organisation. Vocational education is a type of education which is very close to working life. Changes in job market over province, nationally or internationally will reflect to the actions of the educational institution. Organisations have to be able to train workforce capable of working in the futures multicultural working environments. Internationalisation process in an educational organisation is constantly continuing and will take years. It demands great flexibility, commitment and strong professional and language skills.</p> <p>In this Thesis the present state and further development needs in the international affairs in Ylä-Savo Vocational College Hingunniemi Equine Unit has been studied. To increase financial resources a grant for a new network project has been applied from Finnish National Board of Education. Language and cultural training material has been frameworked and its further development during the new project over the next few years.</p> <p>There is also an example of establishing a new contact from abroad. Questioning about internationalisation processes problems and how to solve them has been thought. In this Thesis there has been explained the process of internationalisation in Ylä-Savo Vocational College has been discussed ongoing projects and development work involving contacts abroad are introduced. Also the lifelong process of internationalisation of the educational institute and teacher herself from start to finish has been studied and the needs of further internationalisation development of equine unit has been analysed.</p>			
<p>Keywords</p> <p>internationalisation, international, equine studies, vocational studies</p>			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	7
2	KOULUTUS JA KANSAINVÄLISTYMINEN	8
2.1	Lissabonin ja Kööpenhaminan Strategiat	8
2.2	Pohjois-Savon kansainvälistymissuunnitelma	9
2.3	Hevostalouden nykytilanne ja tulevaisuus	10
2.4	Hevostalouden kansainvälistyminen	12
3	KANSAINVÄLISTYMINEN YLÄ-SAVON AMMATTIOPISTOSSA.....	14
3.1	Ylä-Savon Ammattiopiston kuvaus	14
3.2	Kansainvälisyysstrategia ja kansainvälisen toiminnan tavoitteet	14
3.3	Kansainvälinen toiminta opetussuunnitelmissa ja toiminnan organisointi.....	16
3.4	Kansainvälinen liikkuvuus Ylä-Savon Ammattiopistossa 2000-luvulla.....	19
3.5	Hanketoiminta.....	20
3.5.1	Liikkuvuus- ja verkostohankkeet.....	20
3.5.2	Kehittämishankkeet.....	22
3.6	Kansainvälinen toiminta Hingunniemessä, Luonnonvara-alan hevostalouden yksikössä	26
3.6.1	Kansainvälisen toiminnan tavoitteet ja nykyinen toiminta	26
3.6.2	Ohjeistus opiskelijalle ja opettajille	27
3.6.3	Kieli- ja kulttuurivalmennus	28
3.6.4	Liikkuvuus	30
3.6.5	Rahoitus ja henkilöstö resurssit.....	32
3.7	Kansainvälistyminen & kestävä kehitys koulutusohjelmassa	32
4	OPPILAITOKSEN KANSAINVÄLISTYMINEN	36
4.1	Hanketyö oppilaitoksen kansainvälistämisprosessissa	37
4.2	Kansainvälisyys uudessa opetussuunnitelmassa sekä kansainvälisen toiminnan mittarit	38
5	HANKETOIMINNAN KEHITTÄMINEN HINGUNNIEMESSÄ	40
5.1.1	Tutkimuksen toteutus.....	45
5.2	Hingunniemen yksikön sisäiset toiveet, mahdollisuudet, kriittiset näkökulmat ..	46
5.2.1	Henkilökunnan asenne ja kansainvälinen osaaminen	51
5.2.2	Havainnoinnit	55
5.2.3	Tutkimuksen tulokset	56
6	HINGUNNIEMEN KANSAINVÄLISTÄMISSUUNNITELMA	58
6.1	Liikkuvuus ja kielitaito	59
6.1.1	Työssäoppiminen ja vaihtojen ajankohdat	59
6.1.2	Ohjeistus opiskelijalle ja opettajalle (suunnitelma).....	60
6.2	Resurssit.....	61

6.2.1	Verkostohankesuunnitelma.....	62
6.3	Kieli- ja kulttuurivalmennus (suunnitelma).....	65
6.3.1	International Tutoring-Opas kansainväliselle tutorille.....	67
6.3.2	Welcome to Finland! - opas vierailijoille.....	69
6.4	Sosiaalinen media ja sen käyttö.....	71
7	YHTEISTYÖKONTAKTIN LUOMINEN (ESIMERKKI).....	73
7.1	Yhteistyön eteenpäin vieminen.....	74
7.2	Kuvaus yhteistyöoppilaitoksesta.....	74
7.2.1	Yhteistyöoppilaitos opettajan näkökulmasta.....	76
7.2.2	Yhteistyöoppilaitos opiskelijan näkökulmasta.....	77
	Opiskeltavat ammattiaineet.....	78
	Oppilaitoksen tilat ja kulkuyhteydet.....	78
	Ulkomailla suoritettava opiskelu opiskelijan näkökulmasta.....	78
8	YHTEENVETO.....	80
9	PÄÄTÄNTÖ.....	82
	LÄHTEET.....	84
10	4	

LIITTEET

- Liite 1 a Haastattelukysymykset KV-henkilöt Savonia ja YSAO
- Liite 1 b Haastattelukysymykset Hingunniemen koulutusvastaavalle ja henkilöstölle
- Liite 1 c Haastattelukysymykset negatiivisen kokemuksen saaneelle henkilölle
- Liite 2 Hankesuunnitelma OPH
- Liite 3 KV-päivän ohjelma
- Liite 4 Hingunniemen kansainvälistämissuunnitelma
- Liite 5 Ylä-Savon Ammattiopiston liikkuvuustilasto 2000-2010

1 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössä kehitetään Ylä-Savon Ammattiopiston Hingunniemen hevostalouksyksikön kansainvälistä toimintaa ajatellen eurooppalaistuvaa Suomea. Tarkoituksena on kartoittaa kansainvälisen toiminnan tilanne tällä hetkellä ja luoda alustava suunnitelma kuinka toimintaa lähdetään kehittämään järjestelmällisesti eteenpäin. Opinnäytetyötä voidaan käyttää esimerkkinä toisen asteen ammattioppilaitoksen kansainvälisen toiminnan kehittämisessä ja kansainvälisen oppimisen tärkeyden esille tuomisessa.

Toimeksiantajana toimii Ylä-Savon ammattiopiston luonnonvara-alan hevostalouden yksikkö. Työ tehdään pääosiltaan Kiuruvedellä Hingunniemessä ja osa työstä tehdään vierailuilla muissa oppilaitoksissa sekä valitussa ulkomaan oppilaitoksessa sekä ulkomaisessa työssäoppimispaikassa. Yhteistyökumppaneina toimivat pääasiassa kotimaiset oppilaitokset sekä Ylä-Savon ammattiopiston muut yksiköt, jotka ovat jo pidemmällä kansainvälisen toiminnan luomisessa.

Kansainvälisyys on yhä enemmän esillä hevostaloudessa varsinkin kun eläinten liikkuvuus maiden välillä on Euroopan Unionin myötä lisääntynyt. Yhä useampia suomalaisia matkustaa ulkomaille kilpailemaan ratsu- ja ravipuolella ja ahkerat suomalaiset hevosenhoitajat ovat haluttuja työntekijöitä ympäri Eurooppaa.

Oppilaitosten merkitys kansainvälisenä kasvattajana on korostunut viime vuosina. Eri-alaisten käytäntöjen ja toimintatapojen haku ulkomailta on tärkeää. Erittäin hyvä ja kasvattava tapa tätä varten on lähteä työssä oppimaan tai opiskelemaan osia omasta ammattikoulutuksesta alan oppilaitokseen ulkomaille. Vastaavasti ulkomaisesta oppilaitoksesta vastavierailulle tulevat opiskelijat tai opettajat tuovat väriä suomalaisen oppilaitoksen opetukseen muodostamalla vierailun ajaksi monikulttuurisen oppimisympäristön. Opinnäytetyössä esimerkkinä toimii kontaktin luominen työssäoppimispaikkaan ja oppilaitokseen Englannissa. Esimerkki antaa mallin tulevaisuutta varten kuinka yhteistyöoppilaitosverkostoa perusammattiopintotasolla saadaan alkuun.

Opinnäytetyön tavoitteena on saada selvitettyä hevostalouden yksikön kansainvälisen toiminnan tilanne ja tehdä suunnitelma kansainvälisen toiminnan jatkosta. Rahoitukseen käytetään jo aiemmin selvitettyjä rahoituskanavia ja mietitään rahoitusta jatkossa tapahtuvaa toimintaa varten.

2 KOULUTUS JA KANSAINVÄLISTYMINEN

Kansainvälistyminen on yhteisöjä moninaistava ja taloudellista kehitystä edistävä ilmiö. Yhteisöissä, joissa vallitsee vapaa ja luottamusta herättävä ilmapiiri erilaisten ihmisten välillä, syntyy uusia tapoja toimia ja uudenlaisia innovaatioita. (Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma 2007-2012,10)

Globaalisessa menestymisessä, koulutuksen laadun parantamisessa ja innovaatiopohjan luomisessa avaintekijöitä ovat kansainvälistyvä koulutusjärjestelmä ja kansainvälinen tutkimusyhteistyö. Suomen menestyminen kansainvälisessä OECD:n Pisa-tutkimusohjelmassa on herättänyt kiinnostusta Suomen koulutusjärjestelmää kohtaan. Viitekehyksen kansainvälistymiselle koulutuksessa luo EU:n elinikäisen oppimisen ohjelma ja Lissabonin strategia vuodelta 2000. Koulutuksen kansainvälistyminen parantaa ammatillisen koulutuksen suorituskykyä, laatua ja vetovoimaa sekä lisää vertailtavuutta Euroopassa. Yhteistyö myös muualle maailmaan kehittyi. (Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma 2007-2012,14)

Ammattikoulutuksella on tärkeä tehtävä yhteisöllisyyden rakentajana niin oppilaitoksen sisällä kuin paikallisestikin. Korkeatasoinen ammatillinen koulutus ei kuitenkaan yksinomaan riitä uudenlaisten toimintamallien syntymiseen. Tarvitaan sivistystasoa, joka kannustaa toisilta oppimista ja mahdollistaa oman toiminnan näkemisen osana suurempaa kokonaisuutta. Kansainvälisen toiminnan eri muodot lisäävät erilaisten kulttuurien sekoittumista keskenään ja luovat oppilaitoksen opetukseen kaivattua kokonaisnäkemystä. Koululla on suuri yhteisöllinen vaikutus nuorten kansainvälisessä kasvatuksessa ja valmistamisessa kansainvälistyvään työelämään. Työelämässä eri kulttuurien ja toimintatapojen kohtaaminen on osa arkea. Opiskelijan oppilaitoksessa saama kansainvälinen koulutus ohjaa ja antaa itsevarmuutta kohtaamaan nämä haasteet ja opiskelija sopeutuu kansainväliseen työyhteisöön helpommin. Luottamus erilaisten ihmisten kanssa työskentelyyn ja valmius liittyä monenlaisesta osaamisesta koostuvaan yhteisöön voidaan lukea kansainvälisen toiminnan myötä jo opiskeluaikana. (Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma 2007-2012,42-43)

2.1 Lissabonin ja Kööpenhaminan Strategiat

Lissabonin strategia oli alun perin kymmenvuotinen ja sen tarkoituksena on kehittää EU-maiden ympäristöpoliittisia, yhteiskunnallisia ja taloudellisia toimia liittyen kaikkeen toimintaan näiden aiheiden sisällä. Lissabonin prosessin kehitystä käsitellään vuosittain Euroopan Unionin maaliskuun kokouksessa. Strategian avulla pyritään tekemään Eu-

roopan Unionin alueesta maailman kilpailukykyisin ja dynaamisin osaamistalous. Kun vahvan talouden tukena on kestävän kehityksen takaava ympäristö- ja sosiaalipolitiikka, sen uskotaan luovan työpaikkoja. Keskeisenä tavoitteena Lissabonin strategiassa on työllisyyden kehittäminen ja ennen talouden laskusuhdannetta sen avulla oli luotu noin 18 miljoonaa työpaikkaa. Euroopan taloudellisen kriisin myötä kevään 2010 kokouksessa päätettiin, että Lissabonin strategia keskittyy talouden vakauttamiseen ja jälleenrakentamiseen kriisisuunnitelman avulla. (Lissabonin Strategia)

Toisen asteen ammatillisen koulutuksen kansainvälinen yhteistyö on lisääntynyt muun muassa Kööpenhaminan prosessin myötä. Kööpenhaminan prosessi käynnistyi vuonna 2002 ja sen tavoitteena on parantaa Eurooppalaisen yhteistyön avulla ammatillisen koulutuksen vetovoimaa, laatua ja suorituskykyä sekä edistää ammatillisessa koulutuksessa olevien liikkuvuutta. Laajemmin sen tarkoituksena on edistää Eurooppalaisia työmarkkinoiden kehittymistä. Prosessissa mukana ovat kaikki jäsenmaat ja työmarkkinaosapuolet. Eurooppalaisen yhteistyön keskeisenä tehtävänä on tutkintojen vertailtavuutta ja läpinäkyvyyttä lisäävien ja laatua parantavien yhteisten konkreettisten välineiden kehittäminen. Näillä tarkoitetaan ammatillisten koulutuksen opintosuoritusten eurooppalaista siirtojärjestelmää (ECVET, European Credit system for Vocational Education and Training), eurooppalaisten tutkintojen viitekehystä (EQF, European Qualifications Framework) ja ammatillisen koulutuksen laadunvarmistuksen eurooppalaista viitekehystä (EQARF, European Quality Assurance Reference Framework for Vocational Education and Training). Jo aiemmin on kehitetty kansainväliseen käyttöön tarkoitettu ammatillisen tutkintotodistuksen liite (Europass Certificate Supplement) ja ammatillista osaamista osoittava ansioluettelo liitteineen (EUROPASS). Prosessin aikana on kehitetty myös jäsenmaiden vertaisoppimisen välineitä, kuten vertaisoppiminen (peer learning) ja vertaisarviointi (peer review). Myös eurooppalaisen ammatillisen koulutuksen ohjauksen verkosto ja laatuverkosto perustettiin. Seurantakokouksia järjestetään kahden vuoden välein. (Kööpenhaminan prosessi - uudistusten käynnistäjä eurooppalaisessa ammatillisessa koulutuksessa)

2.2 Pohjois-Savon kansainvälistymissuunnitelma

Kansainvälistämisellä on merkittävä asema Pohjois-Savon kehityksessä globaalisti kilpailukykyiseksi maakunnaksi. Pohjois-Savon maakuntaohjelman läpileikkaava teema vuosille 2011-2013 on kansainvälistyminen ja sen lisääntyminen. Perusedellytyksiä tälle ovat osaavan kielitaitoisen työvoiman saatavuus, hyvät liikenneyhteydet ja toimiva palvelurakenne joka houkuttelee parhaimmassa työssä olevaa väestöä perheineen. Kansainvälistyminen koskee myös hyvinvointia ja sen palvelurakenteita. Kun kasvuyritysten kansainvälistyminen onnistuu, ne ajoittavat oikein markkinoille menon ja havaitsevat

viennin eri kohdealueet. Kansainvälistymisen kykyä kehitetään matkailu-, liike- ja palveluliiketoimintaosaamisen kehittymisellä ja yritysten kansainvälistymistä tukevien neuvontapalveluiden kehittämisellä. Kansainvälistyminen ja sen kehittäminen luo tapahtumissaan uudenlaisia työpaikkoja maakuntiin ja antaa myös mahdollisuuksia työperäiselle maahanmuutolle. Maakunnan koulutukseen on lisätty kansainvälisen liiketoiminnan kehittämisen käynnistäminen osana Itä-Suomen yliopiston ja Savonia ammattikorkeakoulun perusopetusta. Tämä on kansainvälistämisen kokonaisuutta tukeva ja toteuttava toimenpide. Hyötyjen ja vahvuuksien hyödyntäminen tukee elinkeinoelämän ja alueen kansainvälistymistä. Savon eri alueiden ja toimielinten välinen yhteistyö ja verkottuminen ovat tärkeitä kansainvälistymisen toteutumisessa. (Pohjois-Savon maakuntaohjelma 2011-2013, 12)

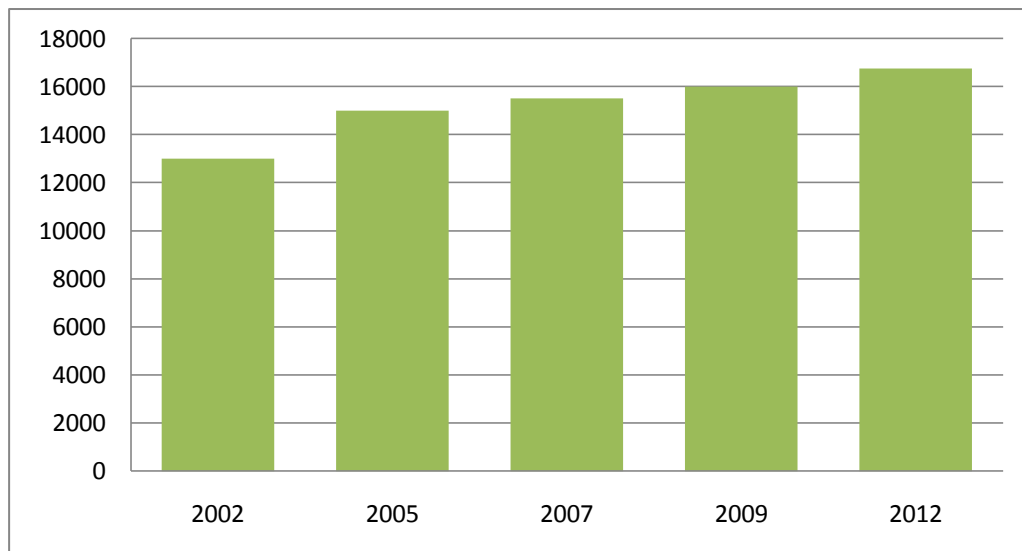
Esimerkiksi itään päin kohdistuvaa kansainvälistä suuntautumista pidetään imagollisesti merkittävänä. Pohjoissavolaiset toimijat voivat hyödyntää edullisesti ja tehokkaasti Itä-Suomen businessedustoa liiketoimien kehittämisessä. Hyviä ja houkuttelevia liiketoimintamahdollisuuksia alueen yrittäjille löytyy muun muassa luonnonvarojen, perusinfrastruktuuria kehittävien energia- ja ympäristöteknologian, puu- ja muun rakentamisen sekä puhtaan veden osaamisen kautta. (Pohjois-Savon maakuntaohjelma 2011-2013, 12)

Edellä mainittujen toimenpiteiden tukemiseksi ja niiden lisäksi on tarjottava ulkomaalaisille opiskelijoille opiskelu-, harjoittelu ja työpaikkoja paikallisissa oppilaitoksissa ja yrityksissä. Näitä kansainvälistämisen toimintoja tehdessä saadaan käyttöön uusia toimintatapoja sekä vastavuoroista markkinointia ja kaupantekoa. (Pohjois-Savon maakuntaohjelma 2011-2013, 12)

2.3 Hevostalouden nykytilanne ja tulevaisuus

Hevostalouden ala on ainoa kotieläintuotannon ala joka kasvaa. Samankaltainen kehitys on nähtävillä kaikissa Euroopan Unionin maissa, myös niissä joissa alalla on jo entuudestaan merkittävää toimintaa. Hevosten määrä Suomessa lisääntyy noin tuhannella vuosittain, josta ratsuhevosten ja ponien kohdalla määrän kasvu on suurinta. Kokonaisuudessaan hevosia on Suomessa tällä hetkellä noin 75 000. Puolet Suomen hevosista on ratsukäytössä ja ratsastuksen harrastajia on 120 000. Ravipelejä seuraa noin 250 000 – 300 000 henkilöä ja hevospelien liikevaihto on lähes 250 miljoonaa euroa. Voidaan arvioida, että hevonen vaikuttaa lähes 500 000 henkilön elämään joko elinkeinotoiminnan, harrastuksen tai hevosen omistamisen kautta. (Markku Saastamoinen 2010, 1-2)

Hevostalouden ja tallien määrän (Kuvio 1) kasvulla on suuri merkitys suomalaiselle maaseudulle ja vaikutukset näkyvät niin maaseudulla kuin kaupungeissa ja taajamissa. Yritysmäisesti toimivia maatalous-, ratsastus- ja ravitalleja arvioidaan Suomessa olevan runsas 3000. Kokonaisuudessaan talleja on noin 16 000. Tallit tarjoavat hevosalan palveluita kuten hevosten valmennusta ja koulutusta, hoitopalveluita, ratsastustunteja ja hevosmatkailua. Hevosten käyttö myös sosiaalipedagogisessa toiminnassa sekä hyvinvointipalveluiden tuottamisessa on lisääntynyt. (Markku Saastamoinen 2010, 3)

Kuvio 1. Hevostallien lukumäärä Suomessa vuosina 2002 ja 2005 sekä määrän arvioitu kasvu vuoteen 2012 (MTT hevostalous)

Suomessa kolme neljäsosaa yritystoiminnasta tapahtuu kaupunkien ulkopuolella ja hevosala työllistää 15 000- 16 000 ihmistä. Kokopäiväisesti yrityksissä on töissä noin 5000 henkilöä ja hevosalan palvelut, kauppa ja rehuntuotanto työllistävät 1000 henkilöä kokopäiväisessä työsuhteessa. Kokonaisuudessaan Euroopan Unionin alueella työllistävä vaikutus on 300 000 henkilöä ja eri maissa työllisyysvaikutuksen arvioidaan olevan yksi ihminen 3 -10 hevosta kohti. Tämä on 2,4 % koko maataloussektorin työpaikoista. (Markku Saastamoinen 2010, 5-6)

Investointeja on hevostaloudella tehty runsaasti ja kohteina ovat olleet uudet tallit ja ratsastushallit. Hevostalouden investointituilla on ollut merkittävä vaikutus. Kaikkiin toimintaympäristöön käytettyjen investointien suuruus vuosien 2000 – 2005 välisenä aikana oli noin 100 miljoonaa euroa. Tämä on suuruudeltaan 50 – 75% samanaikaisesti tehdyistä sikalainvestoinneista ja 30 – 40% navettainvestoinneista. Hevostalouden investoinnit jatkuvat edelleen ja toiminnan laajentamiseen näyttää olevan halukkuutta. (Markku Saastamoinen 2010, 5-6)

Suomessa hevosalalle arvioidaan syntyvän seuraavan viiden vuoden kuluessa noin tuhat uutta yritystä, jotka työllistävät yrittäjien lisäksi 250 - 500 henkilöä. Työpaikat tulevat olemaan enimmäkseen maaseudulla, suurin osa lähellä taajamia ja kaupunkeja asiakkaiden lähellä. Hevostalouden aloista eniten odotetaan kasvavan ratsastuskoulutoiminta ja valjakkoajo kuten Thuneberg T. 2009 tutkimuksessaan totesi. Maaseudun elinkeino- ja yritystoiminnan monipuolistamisessa kasvava hevostalous on eri toimintamuotoineen merkittävä mahdollisuus. (Markku Saastamoinen 2010, 5-6)

Hevosala ja tutkimuslaitokset laativat kansallisen hevostutkimusohjelman yhteistyönä vuonna 2005 Maa- ja metsätalousministeriön pyynnöstä hevosalan kehittämistä varten. Tutkimuksen painopistealat nimitettiin seuraavasti.

- 1) Hevoskasvatuksen edellytysten parantaminen, hevosen hyvinvointi
- 2) Hevostalous, hevosalan yritystoiminnan kilpailukyky
- 3) Hevosala osana yhteiskuntaa, ihmisen ja hevosen vuorovaikutus ja hevostoiminnan ja yhteiskunnan väliset suhteet

Hevosalan koulutuksessa on painotettu ammatillista koulutusta, jota antaa nykyään yhdeksän oppilaitosta. Ammattikorkeakoulututkimnon, hevostalouteen suuntautuneen agrobiologi AMK:n tutkinnon voi suorittaa kahdessa ammattikorkeakoulussa. Alan yritysten ja kaupan työvoiman tarve on näin turvattu. Monessa muussa maassa löytyy myös yliopistotasoisia koulutusohjelmia kuten Equine Science, Equine Studies. Euroopan tasolla on käynnissä hevosalan opintojen kehittäminen. (Markku Saastamoinen 2010, 5-6)

2.4 Hevostalousalan kansainvälistyminen

Hevoskasvatus ja -urheilu kansainvälistyvät nopeasti. Tämä luo haasteita kilpailutoiminnalle ja yhteisille tavoitteille. Esiin nousevat eettiset ja eläinten hyvinvointiin liittyvät kysymykset ja doping-puhtaus. Hevosjalostus kansainvälistyy ja sen mukana jalostustavoitteet ja käytännöt yhdenmukaistuvat. Esimerkkinä tästä on Interstallion, usean maan yhteinen arvosteluohjelma urheiluratsuhevosen jalostuksessa (www.wbfs.org). Tämä tuo haasteita kotimaisen kasvatuksen ja toiminnan kilpailukykyyn säilyttämiseen ja kehittämiseen. Menestyminen on edellytys. Toiminnan tulee olla kestäväällä ja osaavalla pohjalla ja tähän tarvitaan hevostalouteen liittyvää tutkimusta sekä neuvonnan, koulutuksen ja tiedonsiirron kehittämistä. Kansainvälisissä hevosalan kongresseissa on katsottu, että hevosalan on päästävä paremmin hyödyntämään muitakin, kuin rahapelien kautta tulevia, erityisesti Euroopan Unionin, rahoituslähteitä alan yritys- ja kehitystoiminnassa. Kansainvälisissä yhteyksissä on myös painotettu sitä, että hevosen on säilytettävä tuo-

tantoeläimen statuksensa, jotta se voisi säilyttää asemansa ja merkityksensä. Kansainvälinen yhteistyö hevostalouden koulutuksen kehittämisessä ja hevostutkimuksessa tulee lisääntymään, koska kasvavan hevostalouden haasteet eri maissa ovat samankaltaiset. (Markku Saastamoinen 2010, 4)

Hevostalouden kansainvälistyminen näkyy myös monikansallisten konferenssien järjestämisenä. Tästä esimerkkinä Ruotsissa järjestetty Equus2009 konferenssi, jolle osallistui 165 hevostalouden asiantuntijaa 20 eri maasta muodostaen osaajaverkoston alan kehittämistä varten. Konferenssin päätavoitteita olivat selvittää kuinka hevostalouden ala voisi vaikuttaa Euroopan Unionin tavoitteiden saavuttamisessa maaseudun kehittämisessä, ekonomisessa kasvussa, ympäristön suojelussa ja terveyden sekä tieteen tiedon lisäämisessä. Euroopan taloudellisen tilanteen vaikutuksista hevosalaan keskusteltiin. Asiantuntijat keskustelivat myös kuinka hevosala voisi olla aktiivisesti osallisena vuoden 2014 Maaseudun kehittämissuunnitelman luomisessa. (Summary of EU Equus 2009 conference)

3 KANSAINVÄLISTYMINEN YLÄ-SAVON AMMATTIOPISTOSSA

3.1 Ylä-Savon Ammattiopiston kuvaus

Ylä-Savon ammattiopisto kuuluu Ylä-Savon Koulutuskuntayhtymään, joka on yhdeksän savolaisen kunnan muodostama yhtymä ja vastaa pääosin seutukunnan perus- ja aikuiskoulutuksesta sekä oppisopimuskoulutuksesta kokonaisuudessaan. Koulutuskuntayhtymä on toiminut jo vuodesta 1962 lähtien. Vuosiopiskelijamäärä on oppilaitoksessa 1900 ja henkilöstö mukaan lukien yhtymään kuuluu noin 2200 henkilöä. Yhtymässä koulutetaan lähes kolmeenkymmeneen eri ammattiin kahdeksassa eri toimipaikassa ja neljällä eri koulutusalailla. Koulutusaloja ovat Tekniikan ja liikenteen ala, Kulttuuri-, matkailu-, ravitsemis- ja talousala, Luonnonvara- ja ympäristöala, Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala.

Yhtymän tehtävä on vastata valtakunnalliseen työvoimatarpeeseen, kouluttaa riittävä määrä osaavia ammattilaisia alueellisen elinkeinoelämän työntekijöiksi ja antaa vahva perusta jatko-opintoja varten. Ylä-Savon Koulutuskuntayhtymällä on myös tärkeä rooli seutukunnan kehittäjänä. Yhtymä on mukana hankkeissa, jotka kouluttavat ja kehittävät henkilöstöä ja paikallisia elinkeinoja. Yhtymä pyrkii myös tiivistämään koulutuksen ja yrittäjien välistä yhteistyötä. Visiona on, että Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä olisi vuonna 2014 itsenäinen ja laadullisesti valtakunnan kärjessä oleva oppimiskeskus. Ohjaavia arvoja toiminnassa ovat asiakaskeskeisyys, luotettavuus, hyvinvoiva henkilöstö, yhteistyökyky ja taloudellisuus. (Ylä-Savon Koulutuskuntayhtymän Toiminta- ja taloussuunnitelma 2009-2011)

3.2 Kansainvälisyysstrategia ja kansainvälisen toiminnan tavoitteet

Ylä-Savon ammattiopiston kansainvälistymisstrategia perustuu voimakkaasti koulutuskuntayhtymän strategiaan ja hakee siitä linjansa. Oppilaitos vaikuttaa koulutuskuntayhtymän yhdeksän omistajakunnan alueella. Alueelta löytyy maa- ja metsätaloutta sekä runsaasti metalli- ja elintarviketeollisuutta. Alueen maakuntasuunnitelmassa kansainvälistyminen on tuotu esiin tärkeänä osana maakuntasuunnitelmaa ja alueen yritykset ovat kansainvälistyneet nopeasti. Yritykset tarvitset kansainvälisesti osaavaa kielitaitoista työvoimaa Suomeen ja ulkomaille. Ylä-Savon ammattiopiston arvoja ovat asiakaskeskeisyys, työelämäyhteistyö, verkostoituminen ja verkoston osaaminen. Kansainvälisen toiminnan arvot noudattavat näitä arvoja. (Ylä-Savon Koulutuskuntayhtymän Kansainvälistymissuunnitelma 2010)

Koulutuskuntayhtymän strategisen kehittämisen painopisteet on jaettu kuuteen osaan.

- 1) Toiminta-alue ja tahtotila on selkeästi määritelty.
- 2) Tieto oppilaitoksen osaamisesta ja sen tasosta on kattava ja ajankohtainen. Osaaminen kattaa määritellyn toiminta-alueen osaamis- ja kehittämistarpeet.
- 3) Opettamis- ja kehitystoiminnan sekä kokonaisuudenhallinnan työkalut ja niitä tukevat prosessit ovat ajan tasalla.
- 4) Työntekijä ja opiskelijarekrytointi on onnistunut.
- 5) Panostetaan työntekijöiden ja opiskelijoiden hyvinvointiin ja osaamisen kehittämiseen sekä erityisesti tukea tarvitsevien opiskelijoiden ohjaamiseen.
- 6) Koulutuskuntayhtymä on kilpailukykyinen ja taloudellisesti kannattava vakavarainen.

Kansainvälisyysstrategian päätavoitteena on luoda ammattilaisia, jotka pystyvät toimimaan työelämän monikulttuurisessa ympäristössä niin kotimaassa kuin ulkomaillakin sekä saada koko organisaatio mukaan kansainväliseen toimintaan. (Ylä-Savon Koulutuskuntayhtymän Kansainvälistymissuunnitelma 2010)

Kansainvälisellä toiminnalla halutaan lisätä yhteistyötä paikallisten yritysten kanssa kansainvälisessä toiminnassa erilaisten liikkuvuushankkeiden muodossa. Halutaan hyödyntää yritysten jo olemassa olevia yhteyksiä sekä halutaan osallistua ja koordinoida muiden toimijoiden ja oppilaitosten yhteisiä kansainvälisiä hankkeita sekä tarjota monipuolisten kielikoulutusten saatavuutta Ylä-Savossa. Verkko-oppimista pyritään hyödyntämään kansainvälisessä toiminnassa ja tavoitteena on hyödyntää alueella asuvien maahanmuuttajien alakohtainen osaaminen yritysten ja oppilaitosten välisten kansainvälisten verkostojen luomisessa. Harjoitusyritystoimintaa, jossa kieli- ja kulttuuriopetus korostuu, pyritään kehittämään. Suhteet entisiin ja uusiin ulkomaisiin kumppanioppilaitoksiin halutaan ylläpitää. Toiminnassa hyödynnetään myös Iisalmen kunnan ystävyyskaupunkisuhteita ulkomaille. (Ylä-Savon Koulutuskuntayhtymän Kansainvälistymissuunnitelma 2010)

Oppilaitoksen henkilöstöllä on mahdollisuus kansainvälistymiseen ja kieli- sekä kulttuuritaitojen kehittämiseen erilaisten kansainvälisten hankkeiden, stipendien, kansainvälisen opettajavaihdon ja kieliopintomatkojen kautta. Opettajia ja henkilöstöä kannustetaan ottamaan osaa näihin toimintoihin ja rohkaistaan heitä kannustamaan opiskelijoita kieli- ja kulttuuriopintoihin sekä opiskelijavaihtoon. Ammattiopiston henkilökunnalle tehdään kansainvälisen osaamisen ja kansainvälisen valmiuksien kartoitus kehityskeskustelun yhteydessä. Oppilaitos pyrkii toimimaan alueellisena esimerkkinä kieli- ja kulttuurimyrön-

teisyyden edelläkävijänä ja tavoitteena on hyödyntää Eurooppalaisia käytäntöjä. (Ylä-Savon Koulutuskuntayhtymän Kansainvälistymissuunnitelma 2010)

Määrällisinä tavoitteina vuosittain 18 opiskelijaa lähtee suorittamaan työssäoppimisjakson ulkomaille ja kotimaassa noin 42 opiskelijaa osallistuu kansainväliseen toimintaan toimimalla tuutoreina. Vuosittain 15 asiantuntijaa osallistuu kansainväliselle opintovierailulle tai asiantuntijavaihtoon ulkomailla. Viisi asiantuntijaa osallistuu kielikurssille Suomessa ja yksi asiantuntija ulkomaan kielikursseille Comeniuksen ja Pohjola-Nordenin stipendeillä. Vuosittain vähintään yksi henkilö kultakin koulutusosalta saavuttaa riittävän kielitaidon tarvittavista kielistä. Tämä voidaan osoittaa esimerkiksi kielitutkinnon suorittamisena. Oppilaitokseen saapuu vuosittain kymmenen asiantuntijaa ja 18 opiskelijaa eri aloille oppilaitoksen vieraiksi. (Ylä-Savon Koulutuskuntayhtymän Kansainvälistymissuunnitelma 2010)

Ylä-Savon ammattiopisto toimii vähintään yhden laajemman kansainvälisen kehittämishankkeen koordinaattorina ja osallistuu yhteen tai kahteen hankkeeseen kumppanina. Oppilaitos osallistuu viiteen kansainväliseen verkostohankkeeseen ja toimii koordinaattorina yhdessä liikkuvuushankkeessa. Kansainvälistyminen toteutetaan myös kahden opiskelijan ja kahden ekspertin tai lajipäällikön osallistumisella kansainvälisiin Skills-ammattitaitokilpailuihin. (Ylä-Savon Koulutuskuntayhtymän Kansainvälistymissuunnitelma 2010)

3.3 Kansainvälinen toiminta opetussuunnitelmissa ja toiminnan organisointi

Opetussuunnitelmassa kansainvälisyys näkyy seuraavasti. Vieraiden kulttuurien tuntemusta opetetaan "Vieraat kulttuurit ja kansainvälisyys"-kurssilla. Opiskelijoille opetetaan suomalaista identiteettiä ja yleissivistystä sekä kieli- ja viestintätaitoja. Valinnaiskursseja on tarjolla vieraalla kielellä ja mahdollisia maahanmuuttajaopiskelijoita hyödynnetään opetuksessa. Vapaavalintaisena kurssina on tarjolla kansainvälisyyskurssi.

Ylä-Savon ammattiopiston kansainvälistä toimintaa markkinoidaan sisäisesti pitämällä heti opintojen alussa tietoisuutta kansainvälisestä toiminnasta, infotilaisuuksia järjestetään ulkomaan työssäoppimisjaksoista ja muusta kansainvälisestä toiminnasta. Oppilaitoksella pidetään teemapäiviä, esimerkiksi "Eurooppa"-päivä ja internet-sivuilla ja intranetissä on ajankohtaista tietoa kansainvälisestä toiminnasta. Matkakertomukset ja muu matkoilta saatu tuotos on esillä. Kansainvälistä toimintaa esitellään kuukausipalaverissa henkilökunnalle.

Ulkoisesti kansainvälistä toimintaa markkinoidaan tiedottamalla kansainvälisistä opintomahdollisuuksista. Tieto saatetaan opiskelijoiden vanhemmille kotiväenilloissa ja vanhempainpäivinä. Muista oppilaitoksista saapuville vierailijoille esitellään kansainvälistä toimintaa oppilaitosesittelyn ohessa. Koulutusmessuilla on kansainvälisen toiminnan osasto. Yrityksille, joilla on mahdollisuus osallistua kansainvälisiin hankkeisiin, kerrotaan kansainvälisen toiminnan mahdollisuuksista. Kansainvälistä toimintaa esitellään vuosikertomuksessa ja paikallislehdissä ja muissa artikkeleissa kerrotaan kansainvälisestä toiminnasta ja siihen liittyvistä tapahtumista. Rahoittajien tiedotustilaisuuksissa informoidaan hankkeista ja yhteistyötä tiedottamisesta tehdään myös muiden toimijoiden kanssa.

Toiminta organisoidaan kansainvälisen tiimin avulla. Tiimissä työskentelee kansainvälisen toiminnan koordinaattori ja kuusi eri alojen opettajaa sekä oppilaitoksen rehtori. Kansainvälisten asioiden tiimi kokoontuu 4-5 kertaa vuodessa. Pääkehittämiskohteena on organisaation sitouttaminen kansainväliseen toimintaan. (Ylä-Savon Koulutuskuntayhtymän Kansainvälistymissuunnitelma 2010)

Toiminta on organisoitu kansainvälisen toiminnan vuosikellon mukaan ja vuosi alkaa elokuusta kuten lukukausikin. Vuosikello on tarkoitettu kansainvälisessä toiminnassa mukana oleville henkilöstön jäsenille ja yllä mainituille kansainvälisen toiminnan tiimin jäsenille.

Elokuussa tapahtuu lukuvuoden erilaisten kansainvälisten tapahtumien suunnittelu ja budjetointi.

Syyskuussa pidetään verkostohankkeiden aloituskokoukset. Opetushallituksen rahoituspäätös saapuu, jonka perusteella ennakoitaan verkostokokoukset ja valmistelevat vierailut, päätetään varsinainen toiminta ja paljonko omarahoitusbudjetti tulee olemaan seuraavalle vuodelle. Syksyn ensimmäinen kansainvälisen tiimin kokous pidetään ja henkilökuntaa informoidaan kansainvälisistä tapahtumista. Opiskelijoiden vanhemmille esitellään kansainvälistä toimintaa vanhempainillassa.

Lokakuussa kokoonnutaan Leonardon ja Comeniuksen tiedotustilaisuuksissa. Henkilöstöä osallistuu kansainvälisen toiminnan päiville. Ulkomaille lähdistä kiinnostuneille opiskelijoille järjestetään infotilaisuudet oppilaitoksen eri yksiköissä.

Marraskussa osallistutaan koulutusmessuille, joilla tehdään kysely kansainvälisyydestä. Haku aika kevään ulkomaan työssäoppimisjaksoille päättyy. OPE-kysely lähetetään

opettajille ja henkilökunnalle. Kyselyllä selvitetään opettajien ja henkilökunnan kansainvälisiä valmiuksia.

Joulukuussa kansainvälinen tiimi valitsee kokouksessaan opiskelijat kevään jaksoille ja analysoi koulutusmessujen tulokset. Partnereille lähetetään joulumuistamiset.

Tammikuussa järjestetään verkostokokoukset ja analysoidaan OPE-kyselyn tulokset.

Helmikuussa kootaan edellisen vuoden liikkuvuustilastointi ja tehdään liikkuvuushakemukset. Kumppanikoulujen sitoumuskirjeiden perusteella ennakoidaan seuraavan lukuvuoden aikana saapuvat opettajat sekä opiskelijat.

Maaliskuussa kootaan vuosikertomuksen tiedot ja järjestetään kansainvälinen tiimi pitää kokouksen. Liikkuvuustilastot analysoidaan. Asevelikadulla opiskelijavalinnan tulokset saadaan opintolinjoittain, josta ennakoidaan seuraavan lukuvuoden ulkomaan työssäoppimisjaksoille lähtevät kun tietoon on saatu liikkuvat opintolinjat.

Huhtikuussa pidetään taas opiskelijainfo ja syksyn työssäoppimisjaksojen haku aika päättyy. Halukkaat opiskelijat valitsevat kansainvälisyyskurssin. Liikkuvuushankkeiden rahoituspäätökset saadaan ja näistä ennakoidaan seuraavan lukuvuoden liikkuvuus sekä vaikutus seuraavan kalenterivuoden budjettiin.

Toukokuussa järjestetään loppukevään verkostokokous ja Eurooppapäivä. Opetushallituksen hankkeet raportoidaan ja uudet hakemukset tehdään. Liikkuvuushankkeiden palauteraportit analysoidaan. Kansainvälisen toiminnan tiimi valitsee opiskelijat syksyn työssäoppimisjaksolle. Hakemusten perusteella ennakoidaan seuraavan syyslukuvuoden opiskelijoiden työssäoppimisjaksot.

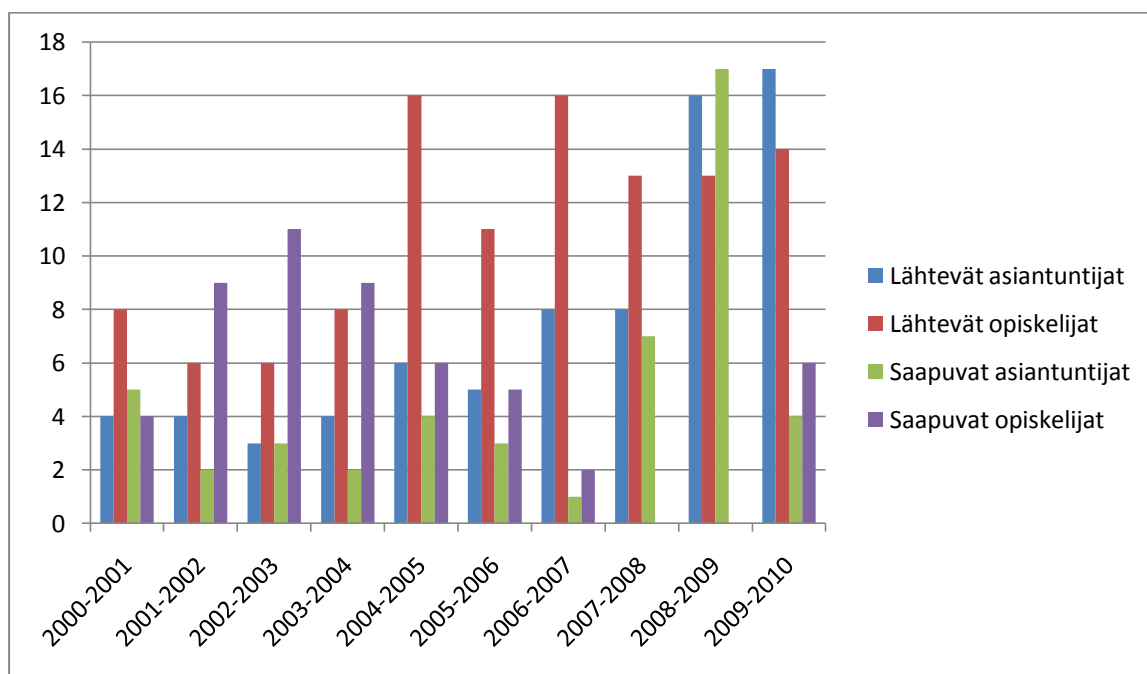
Kesäkuussa pidetään strategiaseminaari.

Kansainvälisyyskurssien palautekyselyt pidetään joka toinen kuukausi tammi-, ja toukokuussa ja syksyllä syys- ja marraskuussa. Tulokset analysoidaan. (Perälä 2009)

3.4 Kansainvälinen liikkuvuus Ylä-Savon Ammattiopistossa 2000-luvulla

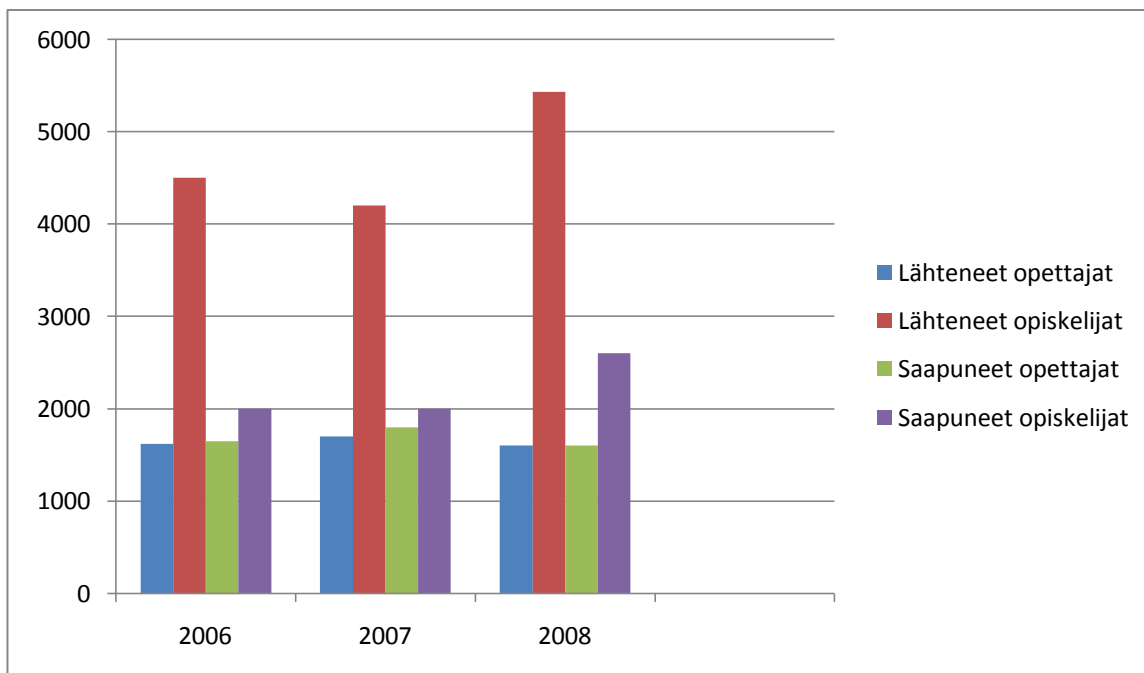
Kansainvälistä toimintaa mitataan tunnusluvuin, jotka on koottu lähtevien ja saapuvien asiantuntijoiden ja lähtevien ja saapuvien opiskelijoiden määrästä. Koko oppilaitoksessa opiskelijoita ja henkilökuntaa on noin 2000. Tunnuslukuihin on otettu mukaan kaikki viisi päivää tai pidempään kestäneet ulkomaan vierailut ja vastavierailut.

Kuviosta 2 nähdään, että 2000-luvun alkupuolella lähtevien opiskelijoiden määrä saapuneihin opiskelijoihin verrattuna oli puolet vähemmän. Saapuneita asiantuntijoita oli hie- man vähemmän kuin lähteneitä. 2000-luvun loppupuolella lähtevien ja saapuvien opis- kelijoiden keskinäinen suhde vaihtui. Lähteviä opiskelijoita oli enemmän kuin saapuvia. Kuten liitteenä olevasta taulukosta selviää, on vuosikymmenen aikana kiinnostus ulko- maille lähtöä kohtaan oppilaitoksen sisäisesti lisääntynyt, niin opettajien kuin opiskeli- joidenkin keskuudessa. Keskimääräinen saapuneiden opiskelijoiden ja asiantuntijoiden määrä on suhteellisen vakiintunut. Saapuneiden asiantuntijoiden määrä on kuitenkin lisääntynyt vuosikymmenen alkupuolelta loppua kohti ja on vuosikymmenen keskimää- räistä saapuneiden asiantuntijoiden määrää suurempi. Saapuneiden opiskelijoiden mää- rä on kymmenen vuoden aikana vähentynyt ja on keskimääräistä määrää vähemmän vuosikymmenen loppupuolella alkupuoleen verrattuna. Lähtevien asiantuntijoiden ja opiskelijoiden määrä on kasvanut selvästi ja on keskimääräistä määrää suurempi vuosi- kymmenen lopussa. Kokonaisuudessaan lähtevien asiantuntijoiden ja opiskelijoiden määrä on vielä pieni, keskimäärin 1,5% koko oppilaitoksen opiskelijoiden ja henkilöstön määrästä.

Kuvio 2. Kansainvälinen liikkuvuus kaikilla aloilla Ylä-Savon Koulutuskuntayhtymässä 2000-2010. (Liite 5, Liikkuvuustilasto 2000-2010, Perälä R.)

Vertailuna ammatillisen opintoasteen liikkuvuuden kokonaiskuva 2008. Vuonna 2008 ulkomaisiin vaihtoihin lähti koko maassa yhteensä 5343 opiskelijaa. Luku on noin 11% opiskelunsa ammatillisella asteella aloittaneista. Suomeen saapui 2510 opiskelijaa, joka on vastaavasti 5% opiskelunsa aloittaneiden määrästä. Opettajia Suomesta lähti ulkomaille vuonna 2008 1601 opettajaa ja Suomeen saapui 1600 opettajaa. Kaaviossa vertailuna liikkuvuuden kehitys vuodesta 2006 vuoteen 2008. (Korkala 2009, Liikkuvuus ammatillisissa oppilaitoksissa 2008)

Kuvio 3. Ammatillisen opintoasteen liikkuvuuden kokonaiskuva ja kehitys 2006-2008. (Korkala 2009, Liikkuvuus ammatillisissa oppilaitoksissa 2008)

3.5 Hanketoiminta

Ylä-Savon ammattiopisto on aktiivisesti mukana kansainvälisessä hanketoiminnassa. Oppilaitos osallistuu tällä hetkellä kolmenlaiseen hanketoimintaan. Näitä ovat verkostohankkeet, liikkuvuushankkeet ja kehittämishankkeet. Eri hankkeet ja rahoittajina toimivat tahot löytyvät listattuina Taulukossa 1.

3.5.1 Liikkuvuus- ja verkostohankkeet

Ylä-Savon ammattiopiston Tekniikan ja liikenteen ala on ollut mukana opetushallituksen rahoittamassa ja Kokkolan ammattiopiston hallinnoimassa Majakka-

verkostohankkeessa, jossa mukana ovat lisäksi Nivalan, Kainuun, Raahen ja Vaasan ammattiopistot. Hankkeessa mukana on 17 maata, Saksa, Norja, Ruotsi, Unkari, Slovakia, Bulgaria, Romania, Malta, Turkki, Puola, Espanja, Itävalta, Sveitsi, Viro, Tšekki, Italia sekä Iso-Britannia. Hankkeen toimesta on käännetty ulkomaiseen työssäoppimiseen liittyvät asiakirjat. Käännetyt asiakirjat on jaoteltu kolmeen pääluokkaan, Pre-mobility, Mobility ja Post-Mobility. Asiakirjat ovat saatavilla sivulla <http://majakka.kpedu.fi>. Lukuvuoden 2009-2010 toimintoina hankkeissa ovat opiskelijoiden ja henkilöstön kielivalmennuksien tueksi tehtävä verkkomateriaali ja kulttuurivalmennuksien kehittäminen. Hankkeita päivitetään uusien opintosuunnitelmien tasalle ja yhteydenpitoa tehostetaan testaamalla erilaisia kommunikointimenetelmiä. (www.ysao.fi)

Ylä-Savon Ammattiopisto hallinnoi matkailu-, ravitsemus- ja talousalan sekä hiusalan espanjankielisiin maihin suunnattua opetushallituksen rahoittamaa Hispania Network -verkostohanketta. Hankkeen tarkoituksena on kehittää mukana olevien oppilaitosten kansainvälistä toimintaa ja perehtyä kansainvälisten yritysten toimintaan sekä kehittää ulkomailla tapahtuvaa työssäoppimisen ja osaamisen arviointia erityisesti Suomen elinkeinoelämän kannalta tärkeillä asioilla. Tässä hankkeessa on otettu käyttöön ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten eurooppalainen siirtojärjestelmä eli ECVET ja hankkeen aikana oppilaitoksen ECVET-tietous lisääntyi. Hankkeen tuloksena perustettiin ja rakennettiin verkosto ja yritys yhteistyötä kehitettiin vastavuoroisiin vaihtoihin. Oppilaitoksen kieli- ja kulttuurivalmennusta kehitettiin. Oppilaitos sai erikoisosaamista Espanjalaisesta olosuhteista ja espanjankielen taito lisääntyi. (www.ysao.fi)

Logistiikan ala ottaa osaa opetushallituksen rahoittamaan verkostohankkeeseen, jota hallinnoi Savon ammatti- ja aikuisopisto. Verkostohankkeessa ovat mukana myös Etelä-Savon-, Pohjois-Karjalan- ja Savonlinnan ammattiopistot sekä kumppanit Tanskasta ja Hollannista. (www.ysao.fi)

Luonnonvara-ala on mukana Kainuun ammattiopiston koordinoimassa MESTA-Metsät, Vainiot, Verstaat hankkeessa. Hanke on Leonardo-opiskelijaliikkuvuushanke. Mukana hankkeessa on oppilaitoksia Kainuusta, Pohjanmaalta ja Savosta. Mukana on pääosin luonnonvara-alan oppilaitoksia. Hankkeen tavoitteena opiskelijoiden ammatillisten tietojen ja taitojen kartuttaminen, sosiaalisten ja viestintätaitojen harjoittaminen sekä suvaitsevuuteen ja itsenäistymiseen kasvaminen. Myös erilaisiin olosuhteisiin sopeutuminen ja kielellinen ja kulttuurinen kasvaminen on tärkeää. Neljä Peltosalmen yksikön opiskelijaa ja kaksi Hingunniemen yksikön opiskelijaa matkusti ulkomaille työssäoppimaan tämän hankkeen rahoittamina. Opiskelijat viipyivät ulkomailla vähintään kuusi viikkoa.

Tämän opinnäytetyön esimerkki yhteistyön luomisesta koottiin MESTA ja ETEVÄ hankkeiden Isoon Britanniaan suuntautuneiden matkojen aikana. (www.ysao.fi)

ETEVÄ-Eurooppa-jakso tekevälle on Leonardo-asiantuntijaliikkuvuushanke, jota koordinoi Koulutuskeskus SEDU. Hankkeessa on mukana oppilaitoksia Kainuusta, Pohjanmaalta ja Savosta. Oppilaitokset ovat pääosin luonnonvara-alan oppilaitoksia. ETEVÄ hankkeen tavoitteena etsitään yrittäjyyden malleja metsä-, luonto-, ja ympäristö-, maatalous- sekä kulttuurialan toimijoille. Hankkeen tavoitteena on tarjota matkaan lähteville opettajille ja muille asiantuntijoille mahdollisuus vertaisoppimiseen. Painopisteinä ovat työelämäyhteistyön käytäntöjen vertaaminen ja yrittäjyyden edistäminen. Hanke rohkaisee kehittämään kieli- ja kulttuurivalmiuksia sekä opiskelemaan yrittäjyyttä osana omaa ammattialaa. Ylä-Savon Ammattiopistosta lähti kolme opettajaa Unkariin, Sloveniaan ja Englantiin viikoksi Etevä-hankkeen kautta. Opettajat sijoituivat samaan aikaan ulkomaille olevien opiskelijoiden työssäoppimispaikkoihin. (www.ysao.fi)

Tekniikan alalla on meneillään tekniikan verkostojen kehittämishanke, jonka rahoittajana toimii opetushallitus. Hanketta hallinnoi Turun ammatti-instituutti. Hankkeessa on hallinnoijan lisäksi mukana Ylä-Savon ammattiopisto, Jyväskylän, Vaasan, Espoon, Lapin ja Oulun Seudun ammattikoulut, Hämeen ammattikorkeakoulu, Savon ammatti- ja aikuisopisto, Turun ammattiopetussäätiö sekä Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä. Hankkeen tavoitteena on kehittää kilpailuvalmennusta tukevaa verkostoa, joka tukisi ulkomaan työssäoppimisjaksojen toteutumista. Hankkeessa osallistutaan kansallisten ammattitaitokilpailujen rakentamisjaksoihin ja kilpailutehtäviin. Kohdemaina ovat Hollanti, Saksa, Itävalta, Slovakia ja Pohjoismaat. (www.ysao.fi)

Harjoitusyritystoimintaa painotetaan Oph-rahoitteisessa hankkeessa ja myös jatkohankkeessa, joka on Esedun hallinnoima. Hankkeessa painotetaan kouluttajakoulutusta ja Finpec-harjoitusyrityskonseptiin Itä-Suomessa. (www.ysao.fi)

3.5.2 Kehittämishankkeet

Kuten taulukosta 1 näkyy, on kehittämishankkeita meneillään Ylä-Savon ammattiopistossa useita, joista selvästi kansainvälisesti suuntautuneita ovat INTL Practicum, WERT, Educa Learn, Envolwe, Futuuri, ISKE ja Eurooppalaiset hyvät käytännöt Itä-Suomeen – hanke.

Ylä-Savon ammattiopisto on mukana Euroopan sosiaalirahaston ja Itä-Suomen lääninhallituksen rahoittamassa Intl Practicum – kansainvälinen työharjoittelu yritysten kan-

sainvälistämisen työkalu- hankkeessa yhdessä Itä-Suomen Yliopiston, Savonia ammattikorkeakoulun ja Savon ammatti- ja aikuisopiston kanssa. Hanke on nimensä mukaisesti yritysten kansainvälistämisen kehittämishanke. Hanke on jatkoa vuonna 2007 toteutuneelle Yritysten kansainvälistymisen pullonkaulat- pilottihankkeelle. Hankkeen tavoitteena on tukea Pohjois-Savon kasvukykyisiä yrityksiä kansainvälisillä markkinoilla. Tarkoituksena on myös kehittää yrityksen henkilöstön valmiuksia toimia kansainvälisesti. Yrityksen näkökulmasta tavoitteena on vientikaupan kehittäminen kunkin yrityksen yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. (KEHYS-verkkolehti 2010)

Toinen Itä-Suomen lääninhallituksen ja ESR:n rahoittama hanke on Educa Learn, jonka tavoitteena on synnyttää teknologia-alalle yritysten ja koulutusorganisaatioiden välinen tutkimus- ja koulutusverkostokeskittymää tukeva vuorovaikutteinen toimintamalli. Yhteistyötahoja ovat Educaworks OY, Ylä-Savon Kehitys OY, Itä-Suomen lääninhallitus, Savonia ammattikorkeakoulu sekä alueen koulutusorganisaatiot ja teknologia-alan yritykset sekä heidän verkostokumppaninsa. (KEHYS-verkkolehti 2010)

Euroopan sosiaalirahasto (ESR) on rahoittamassa myös Futuuri, ISKE ja Eurooppalaiset hyvät käytännöt Itä-Suomen ammatilliseen koulutukseen - hanketta. Futuurin tavoitteita ovat muun muassa naisten yritystoiminnan ja johtajuuden edistäminen sekä kasvun ja kansainvälistymisen vauhdittaminen. Yhteistyötä tässä hankkeessa tehdään eri yrittäjien, Kuopion yliopiston, Savonia ammattikorkeakoulun ja Iisalmen- sekä Kuopion yrittäjänaiset ry kanssa. ISKE – Itä-Suomi kohtaa Euroopan hankkeessa on tarkoitus verkostoitua sekä kansainvälisesti että kansallisesti ja kehittää Virtuaalinavetta verkkoympäristöön maahanmuuttajille tarkoitettua kielenoppimiseen tähtäävää ammattialan koulutusta. Hanketta koordinoi Savon ammatti- ja aikuisopisto. Ylä-Savon ammattiopisto on hankkeessa mukana osatoteuttajana yhdessä pohjoissuomalaisten toimijoiden kanssa. Eurooppalaiset hyvät käytännöt Itä-Suomen ammatilliseen koulutukseen – hankkeessa etsitään kansainvälisiä malleja elinikäisen oppimisen avaintaitojen edistämiseen ja kyvykkäiden opiskelijoiden etsimiseen. Hanketta koordinoi Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä. Osatoteuttajina mukana ovat Itä-Suomen kuntayhtymät ja Etelä-Suomen Koulutus OY. (KEHYS-verkkolehti 2010)

Leonardo da Vinci – ohjelman rahoittamia kehittämishankkeita ovat WERT ”Women Entrepreneurs in Rural Tourism” ja Envolwe – Nature Based Entrepreneurs (NBE) and Vocational Education Training (VET) Providers Learning and working Together. Molemmat hankkeet ovat suuntautuneet maatilamatkailun kehittämiseen. WERT on yhteistyökumppanuushanke, joka vastaa maaseutumatkailun ja käsityön alalla toimivien naisyrittäjien tarpeisiin. Hankkeen tavoitteena on kehittää heidän taitojaan sekä parantaa

ammattikoulutuksen näiden alojen tarjoaman koulutuksen laatua. Hanke perustuu aiempaan European Rural Tourism Development (ERTD)-hankkeen tuloksiin. Envolv hankkeen tavoitteina on kehittää ammatillisen koulutuksen ja mikroyritysten yhteistyötä. Hankkeessa siirretään ja jatkokehitetään aikaisempia malleja ja kokemuksia hyvistä käytännöistä ja ne modifioidaan sopimaan ammatillisen kohderyhmien väliseen yhteistyöhön. (KEHYS-verkkolehti 2010)

HANKKEEN NIMI	HANKKEEN TYYPPI	RAHOITTAJA	ALA/Suuntaus
MESTA – Metsät, vainiot, verstaat	Opiskelijaliikkuvuus	LEONARDO	Luonnonvara-ala
ETEVÄ - Eurooppa-jakso tekeväälle	Asiantuntijaliikkuvuus	LEONARDO	Luonnonvara-ala
ENVOLVE – Nature Based Entrepreneurs (NBE) and Vocational Education Training (VET) Provides Learning and Working Together	Kehittämistoiminta	LEONARDO	Yritystoiminta, luontomatkailu
WERT – Women Entrepreneurs in Rural Tourism	Kehittämistoiminta, yhteistyökumppanuus	LEONARDO	Maaseutumatkailu, käsityöala
HISPANIA NETWORK	Verkosto	OPH	Matkailu-, ravitsemus-, talousala
MAJAKKA	Verkosto	OPH	Tekniikan ja liikenteen ala
Logistiikan alan verkostohanke	Verkosto	OPH	Logistiikan ala
Harjoitusyritystoiminnan kehittämishanke	Verkosto	OPH	Harjoitusyritystoiminta
Tekniikan verkostojen kehittämishanke	Verkosto	OPH	Tekniikan ala
EDUCA LEARN	Kehittämistoiminta	ESR, Itä-Suomen lääninhallitus	Teknologian ala
Eurooppalaiset hyvät käytännöt Itä-Suomeen	Kehittämistoiminta	ESR, ELY	Hyvien käytäntöjen siirto
FUTUURI - Tulevaisuuden naisyrittäjä ja -johtaja	Kehittämistoiminta	ESR, ELY- keskus, Työvoimatosasto, TL1	Moniala, naisyrittäjyys
INTL PRACTICUM – kansainvälinen työharjoittelu	Kehittämistoiminta	ESR, Itä-Suomen lääninhallitus	Moniala
ISKE – Itä-Suomi kohtaa Euroopan	Kehittämistoiminta, verkosto	ESR	Digitaalinen oppimateriaali maahanmuuttajille

Taulukko 1. Taulukossa on listattu YSAO:ssa meneillään olevat KV-hankkeet.

3.6 Kansainvälinen toiminta Hingunniemessä, Luonnonvara-alan hevostalouden yksikössä

Kuva 1. Hingunniemi (Ylä-Savon Koulutuskuntayhtymän markkinointi)

Ylä-Savon ammattiopiston luonnonvara-alan hevostalouteen suuntautuvat opinnot suoritetaan Kiuruvedellä Hingunniemessä, jossa toimii Hingunniemen koulutila, näkyvillä kuvassa 1, Kiurujärven rannalla noin kuuden kilometrin päässä Kiuruveden keskustasta. Tilan hevosmäärä on keskimäärin noin 70 hevosta, jotka majoittuvat ratsutalliin, pihattoon, ravitalliin ja aikuisopiskelijoiden lähiviikkojen aikana vierastalliin. Opetuskäytössä olevat ravi- ja ratsuhevoset ovat Ylä-Savon Koulutuskuntayhtymän omistuksessa ja tilalla on yksityisiä hevosia valmennuksessa ja hoidossa. Hingunniemessä on mahdollisuus opiskella ammatillisen peruskoulutuksen hevosalan tutkinnoista hevosenhoitajan tai ratsastuksenohjaajan perustutkinnot. Hevosenhoitaja voi suuntautua raviin, hevosten kasvatukseen ja hoitoon tai hevosharrastepalvelujen tuottamiseen. Aikuispuolella voi opiskella edellisten lisäksi ratsastuksenopettajan, hevostenvalmentajan tai kengityssepän ammattitutkintoon tai tallimestarin erikoisammattitutkintoon. Henkilökuntaa ja opiskelijoita aikuispuoli mukaan lukien on Hingunniemessä yhteensä noin 270. (www.ysao.fi)

3.6.1 Kansainvälisen toiminnan tavoitteet ja nykyinen toiminta

Hingunniemessä kansainvälisen toiminnan tavoitteena on kasvattaa opiskelijoiden, opettajien ja muun henkilöstön kulttuurien tuntemusta, kehittää kielitaitoa, levittää hyviä käy-

täntöjä ja kasvattaa opiskelijoiden ja opettajien kansainvälistä ammattitaitoa. Myös kansainvälistä yhteistyötä pyritään kehittämään edelleen ja uusia yhteistyösuhteita etsitään.

Ulkomaille lähtö on ollut pääsääntöisesti työssäoppimisjakson suorittamista ulkomaisessa yrityksessä. Opiskelu ulkomaisessa oppilaitoksessa ei ole vielä ollut mahdollista niin, että siitä opiskelija saisi opintosuorituksen. Oppilaitosvierailuita on tehty työssäoppimisen yhteydessä ja opettajavierailujen aikana. Tarkoituksena on ollut tutustua työssäoppimispaikan tarjoavaan oppilaitokseen tai yritykseen silmällä pitäen jatkoyhteistyötä ja opiskelijoiden oppimismahdollisuuksia. Hingunniemen opiskelijoiden nykyinen ulkomaille lähdön ajankohta on ollut perinteisesti kolmannen vuoden viimeinen jakso. Monet opiskelijat täyttävät 18 vuotta vasta kolmantena opiskeluvuotena ja ulkomaille työssäoppimista suorittamaan voidaan ottaa pääsääntöisesti vain täysi-ikäisiä opiskelijoita. Toinen syy on ollut se, että ulkomaille lähtevältä opiskelijalta vaaditaan hyvää opiskelumotivaatiota ja ajan tasalla olevia opintosuorituksia viimeistä jaksoa lukuun ottamatta. Peltosalmen ja Asevelikadun opiskelijat ovat olleet ulkomailla jo toisena opiskeluvuotenaan. Harkinnanvaraisesti on mukana ollut myös alle 18-vuotiaita opiskelijoita. (Ylä-Savon Koulutuskuntayhtymän kansainvälistymissuunnitelma 2010)

Tällä hetkellä toimintaa ovat vierailut ulkomaisissa oppilaitoksissa, työssäoppimisjaksot ulkomailla. Vaihtoehtoisesti kotimaisessa oppilaitoksessa opiskelevat ulkomaalaiset opiskelijat tuovat läpinäkyvyyttä koulusta hankittuun kokemukseen. Konkreettinen pohjatyö hevostalouden yksikön kansainvälistämiselle on jo tehty ammattimaisesti ja määrätietoisesti, mutta kehittämisen alueita löytyy vielä.

3.6.2 Ohjeistus opiskelijalle ja opettajille

Oppilaitoksen Internet-sivulla on kerrottu lyhyesti ulkomaille työssäoppimaan pääsyn ehdoista, jotka ovat yleinen aktiivisuus, opinnot suoritettuina ajallaan, riittävä kielitaito ja opiskelumotivaatio. Opiskelijalla on mahdollisuus saada stipendira hoitusta.

Kansainvälinen vaihtoprosessi on kuvattu askel-askeleelta. 1) työssäoppimispaikan löytäminen, 2) matkastipendihakulomakkeiden täyttö oppilaitokselle ja englanninkielisen ansioluettelon kirjoittaminen 3) Työssäoppimispaikan varmistuksesta ja sopimuksen teko. Tässä vaiheessa aloitetaan valmistautuminen kieli- ja kulttuurivalmennukseen, kohdat 4), 5) ja 6) ohjeistavat passien ja viisumien sekä rokotusten ja kela-kortin hankintaan. Ohjeistuksen kohdissa 7), 8) ja 9) käsitellään matkustamista ja siihen liittyviä asiakirjoja kuten opiskelijan takaisinmaksusitoumusta ja vakuutuksia matkan aikana. Kohdassa 10) ohjeistetaan suunnittelemaan työssäoppimisen sisältö ja tavoitteet sekä yh-

teydenpito ulkomaan matkan aikana yhdessä ryhmänohjaajan kanssa. Kohta 11) perehdyttää kriisinhallintasuunnitelmaan. Kustakin kohdasta löytyy linkki asiaa käsittelevään tiedostoon tai toiseen sivustoon kuten KELAn sivustoon.

Ohjeistuksen lopuksi on kerrottu kuinka matkan aikana pidetään päiväkirjaa ja kuinka itsearviointi suoritetaan. Ohjeistus jatkuu kertomalla, mitä tulee tehdä matkan jälkeen. Sivun lopusta löytyy oppilaitoksen kansainvälisen toiminnan koordinaattorien yhteystiedot ja tarvittavat lomakkeet. (www.ysao.fi)

Opettajille selkeää ohjeistusta, johon olisi koottu kaikki ulkomaanmatkoihin tarvittava tieto, ei ole. Opettajat on ohjeistettu kansainvälisten koordinaattorien kautta puhelimitse ja sähköpostitse. Käytännön toimissa opettajat ovat seuranneet opiskelijan ohjeistusta ja oppilaitoksen kansainvälisen toiminnan vuosikelloa ja henkilöstön tehtävänkuvaus kaaviota. Prosessikaavio on kirjoitettu ja se viimeistellään kaavioksi vuonna 2011.

Prosessikaavio kertoo opiskelijan, kv-koordinaattorin, kehittämisjohtajan, projektihenkilöstön, markkinointihenkilöstön ja opettajan/muun ulkomailla olleen henkilöstön tehtävät liittyen oman ulkomaanmatkansa raportointiin ja markkinointiin. Kustannuksien ja työtuntien merkitsemisestä on pääpiirteittäin yleiset ohjeet, joita kansainvälisen toiminnan koordinaattori täsmentää vuosittain. Myös Hingunniemen yksikössä seurataan kansainvälisen toiminnan vuosikelloa. Matkustamiseen liittyvä tieto on oppilaitoksen Inter- ja Intranetissä, oppilaitoksen tietokoneasemilla useassa paikassa sekä jonkin verran Moodlella.

3.6.3 Kieli- ja kulttuurivalmennus

Jokaiselle ulkomaille lähtijälle järjestetään kieli ja kulttuurivalmennus. Valmennus on järjestetty eri aloille tarpeen mukaan. Ensiaskeleet kieli- ja kulttuurivalmennuksessa ovat kaikille yhteiset. Valmennukset seuraavat loogisesti kansainvälisen toiminnan vuosikelloa. Ensimmäinen vaihe järjestetään syksyn kansainvälisyyspalaverin yhteydessä, jonka perinteisesti on pitänyt Ylä-Savon ammattiopiston kansainvälisen toiminnan koordinaattori. Palaverissa annetaan opiskelijoille tehtäväksi tutustua lomakkeisiin, jotka löytyvät Internetistä ohjeineen ja opiskelijoita pyydetään tekemään tehtävä, ”Work placement abroad”, jossa opiskelija kertoo suomalaisesta kulttuurista ja tutustuu kohdemaansa kulttuuriin. Apuvälineenä on käytetty Majakka-hankkeen luomia valmennussivustoja Ready-study-go!, (saatavilla; www.rsgo.eu), joissa kerrotaan ulkomaille lähtemisestä ja opiskellaan eri maiden sanastoa. Kun ulkomaille lähtijät opiskelijoiden keskuudesta on

valittu ja tehtävät on tehty, tarkistetaan ne yhdessä myöhemmin tapahtuvassa palaverissa.

Alkukeväästä, kuitenkin ennen matkalle lähtöä, on opiskelijoille ja opettajille järjestetty kieli- ja kulttuurivalmennus koulun puolesta. Valmennuksessa on jaettu alakohtaista sanastoa ja suoritettu alaan liittyviä käytännön tehtäviä englanniksi ja eri kohtemaiden kulttuureista on luotu keskustelu valitulla vieraalla kielellä. Suomen kulttuurista on opiskelijoiden pitänyt tehdä lyhyt essee. Kriisikoulutus on sisällytetty kieli- ja kulttuurivalmennuksen yhteyteen. Ammattienglantia opiskelijat opiskelevat suhteellisen vähän ja kielten käyttö oppilaitoksen muun toiminnan yhteydessä olisi suotavaa, jota opiskelijat olisivat valmiita kansainvälistyvään työelämään valmistumisen jälkeen.

Luonnonvara-alalle järjestettiin keväällä 2010 englanninkielinen kielikylpypäivä Hingunniemen yksikössä ja päivän teemana oli työskentely englannin kielellä. Tapahtuma järjestettiin juuri ennen luonnonvara-alan opiskelijoiden ja henkilöstön ulkomaille lähtöä. Tapahtumaan osallistui keväällä 2010 Hingunniemestä tai Peltosalmen yksiköstä ulkomaille lähtevät opettajat ja opiskelijat. Kuten liitteessä (Liite 3) olevasta päivän ohjelmasta näkyy, opiskeli jokainen valmennukseen osallistunut hevosten hoitoon liittyviä asioita kuten hevosten talutus, varustus, puhdistus. Myös perusasiat hevosten ruokinnasta käytiin läpi. Kukin vuorollaan ohjasi toista opiskelijaa tai opettajaa englanniksi samalla opettellen ammattisanastoa, joka oli jaettu aiemmin monisteina. Lopuksi pidettiin keskusteluhetki erilaisista asioista, joihin ulkomailta saattaa törmätä. Mukana oli myös mielikuvitusmatkailua eri maiden ruokakulttuurissa ja muissa käytännöissä ja käytöstavoissa. Kaikki keskustelu käytiin päivän aikana englannin kielellä. Päivä koettiin hyödylliseksi ja vastaavanlaista toivottiin myös tulevaisuudessa.

Hingunniemeen tulleet ulkomaiset opiskelijat ovat laatineet kirjeen englanniksi ja opiskelijat kertovat kirjeessä itsestään ja kokemuksestaan hevosten kanssa. Ysao ei ole tehnyt vierailijoille kielitestiä. Käytännössä on kuitenkin havaittu, että opetuksen onnistumiseksi opiskelijoiden tulisi suorittaa tietynlainen tasotesti heidän kielitaidostaan, jotta suurimmilta kielimuuri-ongelmilta vältyttäisiin opintoja suorittaessa. Opettajakunnassa on koettu, että kielitaito ei aina ole ollut kovin hyvä ja se on luonut omat haasteensa opetuksen onnistumiselle. Kielitaitovaatimuksessa tulee kuitenkin ottaa huomioon, että perusasteen opiskelijat ovat iältään ja elämäkokemukseltaan nuoria, eikä heiltä voi vaatia samanlaista kielitaitoa kuin vanhemmilta opiskelijoilta tai opettajilta.

3.6.4 Liikkuvuus

Jo pidemmän aikaa Hingunniemen yksiköstä on matkustanut vuosittain opettajia ja opiskelijoita ulkomaille työssäoppimaan ja asiantuntijavierailuihin. Opiskelijoita on matkustanut keskimäärin 3-5 ja opettajia vähintään yksi. Kiinnostus ulkomaanvierailuja ja ulkomailla tehtyä työssäoppimista kohtaan on kasvavaa. Kiinnostus vaihtelee vuosittain riippuen opiskelijakannasta ja heidän henkilökohtaisesta kiinnostuksestaan ulkomaanmatkailua kohtaan.

Lukuvuonna 2009-2010 ulkomailla vieraili seitsemän opiskelijaa ja kaksi opettajaa, yksi aikuispuolelta ja yksi nuorisopuolelta. Mesta-hankkeen tukemana yksi opiskelija lähti Unkariin ja yksi Englantiin työssäoppimaan. Kaksi muuta Englannissa ollutta opiskelijaa matkustivat koulun stipendeillä. Ulkomailla käyneet kaksi opettajaa matkustivat ETEVÄ-hankkeen tukemana. Toinen opettajista matkusti Sloveniaan luonnonvara-alan Peltosalmen yksikön opiskelijoiden kanssa ja toinen Englantiin Hingunniemen hevostalousyksiköstä lähtevien opiskelijoiden kanssa. Pohjoismaista Ruotsiin matkusti kaksi opiskelijaa ja Tanskaan yksi opiskelija Nord Plus-rahoituksella.

Lukuvuonna 2010-2011 ulkomaiseen työssäoppimiseen on lähdössä yhteensä yhdeksän opiskelijaa. Alustavan kiinnostuksen kohteena alueellisesti on Etelä-Eurooppa, Keski-Eurooppa ja Ruotsi. Kiinnostuneet opiskelijat ovat tasaisesti ravi- ja ratsastussuuntautuneita opiskelijoita. Kolme opettajaa teki mahdollisten työssäoppimispaikkojen tarkistusmatkan Viroon.

Hingunniemen yksikön opiskelijat ovat matkustaneet luonnonvara-alan hankkeiden mukana. Ajankohtaisia hankkeita ovat Leonardo-liikkuvuushankkeet. MESTA opiskelijoille ja ETEVÄ opettajille. Omia hankkeita ei ole meneillään ja erityisesti hevostalouteen liittyvät hankkeet ovat olleet hevostalouden muuhun kehittämiseen, ei hevostalouden kansainvälisyyteen liittyviä hankkeita.

Nykykäytännössä ulkomaiset opiskelijat tulevat oppilaitokseen yleensä heille parhaiten sopivana ajankohtana. Opiskelijat ovat olleet mukana opiskelussa noin kolmen viikon ajanjakson kerrallaan. Ulkomaiset opiskelijat opiskelevat suomalaisen oppilaitoksen opiskelijoiden kanssa heille lukujärjestyksessä suunniteltujen oppituntien mukana. Ulkomaiset opiskelijat ovat saaneet mahdollisuuden esittää toivomuksia opintoaineista, jotka heitä kiinnostavat eniten ja heidän lukujärjestyksensä suunnitellaan tältä pohjalta. Lukujärjestykset käydään läpi opettajien kokouksessa ennen vierailuja varmistaen aika-tilojen sopivuus. Ulkomainen oppilaitos ”ostaa” nämä palvelut oppilaitokseltamme ja

palvelut on kirjattu vaihdon sopimukseen. Sopimukseen kirjatut asiat pyritään toteuttamaan mahdollisimman hyvin.

Oppilaista valitut tuutor-opiskelijat viettävät aikaa ulkomaisten opiskelijoiden kanssa myös kouluajan ulkopuolella. Ulkomaisille opiskelijoille järjestetään myös mahdollisuus tutustua normaaliin suomalaiseen perhe-elämään valittujen perheiden kanssa ainakin yhden viikonlopun ajan. Viikonlopun aikana heille järjestetään harrastustoimintaa, josta kuvassa 2 kerrotaan. Aiempina vuosina perheet ovat olleet opettajien perheitä, mutta vuonna 2010 on lähdetty kartoittamaan paikallisia tuutor-perheitä. Oppilaitoksessa on nimetyt opettajat, joiden puoleen ulkomaiset opiskelijat voivat kääntyä, jos heillä on jokin erityistä kysyttävää tai he tarvitsevat apua sellaisessa asiassa, jossa tuutor-opiskelijat eivät voi tai osaa auttaa. Vaihtoon tulevat opiskelijat ja opettajat ovat esittäytyneet kirjeitse etukäteen. Kuitenkin jatkuvasti sattuu tilanteita, joissa tulevista vierailijoista ei tiedetä tarpeeksi ja se aiheuttaa ongelmia lukujärjestyksen ja harrastustoiminnan suunnittelussa. Kuviossa 4 on esillä kansainvälisestä toiminnasta vastaavien henkilöiden yhdessä koulutusvastaavan suunnittelema Slovenialaisten vieraiden viikkolukujärjestys.

Kuva 2

Viikonloppuisin järjestetty toiminta tapahtuu usein paikallisissa tapahtumissa tai paikallisten yrittäjien tiloissa. Syksyllä 2010 Hingunniemessä vieraili opiskelijoita Unkarista (kuvassa) ja he saivat perehtyä valjakkohevosen elämään ja valjakkoajoון paikallisen yrittäjän opastamana. Kuva Miia Ruuskanen.

Kuviossa 4 viikkoaikataulu Hingunniemessä 25.10.-15.11.2010 vieraileville Slovenialaisille opiskelijoille ja opettajalle.

25.10-15.11.2010

Yli-Seuran ammattiopisto

Breakfast 7:30 Dinner 16:00 Bus to the School 7:15
Lunch 11:00-11:30 Back to the Dormitory Mon 13:45 Tue-Wed-Thu 16:45 Fri 13:30

	Mon 25.10.	Tue 26.10.	Wed 27.10.	Thu 28.10.	Fri 29.10.	Sat 30.10.	Sun 31.10.
8.15		Welcome to our Vocational College	International CIMO Day in Ilisalmi	Taitaja9-competition Ilisalmi, YSAO	Horse shoeing lessons		
9.00				By bus and back to Kuruvesi Lea Sinkkonen	Jukka Kemiläinen apprenticeship training	Nasrelarab	Carnage Driving Day in Laukanmäki Stable
9.15		Head of Division Arja Aalto	Lecturer Sanina Cork			9:30 Hingunniemi Center	9:45 Dormitory Leena R.
10.00							9:30 Dormitory
10.15		Technical things about exchanging					9:45 Hingunniemi
11.00							
Lunch		Schoolfarm and stables and horses	Young horses REHOOS	Trotting lessons students group	Stable activities lecturer	Lunch in Ylivieska	
12.15					Katarina Kaslarinen		
12.30		REHOOS lecturer Leena Rimpitalainen	Satu Nasrelarab	Katarina Kaslarinen	REHOOS	Trotting competition 17:30	
13.15						Ylivieska	
13.30	Students arrive to Kuopio 17:55	E-mail, Internet, etc. Passwords etc.	Horse Equipments and leatherworks	Riding lessons	Shopping food etc. for weekend in Kuruvesi city	Trotting Center	
14.15				Arja Kontoniemi			
14.30	Head of Division Arja Aalto		RAOHOS	RAOHOS			
15.15			Katarina Kaslarinen				
16.30	Accommodation to Kuruvesi Dormitory		E-mail, Internet, etc.			Back to Kuruvesi maybe 22:00	
16.15	Dormitory Keeper Arja Rähö						
	Tutor students	Dinner	Dinner	Dinner			

3.6.5 Rahoitus ja henkilöstö resurssit

Kansainvälinen toiminta rahoitetaan oppilaitoksen perusrahoituksella ja EU-projektirahoituksella erilaisten hankkeiden kautta. Esimerkkinä Leonardo, Comenius, Grundtvig, NordPlus ja Equal. Perusrahoitukseen ei ole budjetoitu oppilaitoksen puolelta riittävästi resursseja kansainvälisen toimintaan kohdistuvien työtuntien kattamiseen. Opettajat ja muu henkilöstö ovat joutuneet käyttämään omaa aikaansa ja henkilökohtaisia resurssejaan kansainvälisen toiminnan kehittämiseen. Henkilöstöä ei ole palkattu nimenomaan kansainvälisestä toiminnasta huolehtimiseen vaan kansainvälisestä toiminnasta kiinnostuneet opettajat ovat hoitaneet toiminnan.

3.7 Kansainvälistyminen & kestävä kehitys koulutusohjelmassa

Koulutuksella on keskeinen merkitys kestävästä kehityksestä edistämiseksi. Tavoitteena on kasvattaa ihmisiä, jotka ovat motivoituneita ja sitoutuneita kestävään elämään tapaan. Kestävä kehitys edistäminen ja tietojen ja taitojen kartuttaminen ovat osa ihmisen elinikäistä oppimista. Suomen kasvatuksen ja koulutuksen strategia, joka edistää kestävästä kehityksestä, korostaa, että kestävä kehitys tulee tuoda esille koulutuspoliittisesti tärkeänä painopistealueena ja sitä tulee edistää kaikessa koulutuksessa ja tutkimuksessa. (Saarinen 2009)

Hingunniemessä noudatetaan ammattikouluille tehtyä kestävän kehityksen ohjeistusta, jonka mukaan koulutuksen järjestäjä sisällyttää kestävän kehityksen ohjelman toimintajärjestelmäänsä ja huolehtii kestävän kehityksen periaatteiden toteutumisesta kaikessa toiminnassaan. Hevostalouteen suuntautuminen otetaan huomioon teemojen toteuttamisessa. Kestävän kehityksen sertifiointi alkaa vuonna 2011. Materiaali ja tiedot tarvittavista toimenpiteistä sertifiointia varten on koottu Moodle-oppimisympäristöön henkilöstön saataville. Vuosittain oppilaitoksen henkilöstön voimin valitaan teema(t) ekologisesta ja taloudellisesta kestävydestä sekä kulttuurisesta ja sosiaalisesta kestävydestä, joita lähdetään kehittämään eteenpäin vuorollaan sertifiointia varten. Yksi kulttuurisen ja sosiaalisen kestävyden teemoista on monikulttuurisuus ja kansainvälisyys, jonka kehittäminen Hingunniemen yksikössä on tulevaisuudessa edessä. Jotta teeman ajankohtaiseksi tullessa oppilaitos olisi jo etukäteen valmistautunut, on etu, että kansainvälisen toiminnan suunnittelu ja raportointi on siinä vaiheessa jo aloitettu. (Kestävän kehityksen huomioiminen hevostalouden koulutuksessa)

Yhteenveto/koonti kestävän kehityksen huomioimisessa hevostalouden alalla tehtiin kyselynä keväällä 2010. Kyselyllä kartoitettiin, kuinka opettajat ottavat huomioon kestävän kehityksen opetussuunnitelman mukaisessa opetuksessaan. Kansainvälistämisen kannalta tärkeitä asioita tuli jo tässä vaiheessa esille, vaikka se käsiteltävänä teemana ei vielä ollut ajankohtainen. Kansainvälistämisteemaan liittyviä toimintatapoja ja esille tuotuja asioita olivat verkko-opintojen lisääminen, Moodlen käytön tehostaminen, muu sähköinen opetusmateriaali, asenne- ja tapakasvatus, erilaisuuden huomioiminen, hyväksyminen ja kunnioittaminen sekä kansainvälistäminen toimintana. Esimerkiksi vieraankielen käytöstä ja kielitaitojen kehittämisestä tai hyvien käytäntöjen siirtämisestä ei kukaan vielä maininnut. Kestävän kehityksen teemojen alkutilanne arvioitiin yhteenvetolomakkeella, jossa on neliportainen tasokuvaus nolasta kolmeen arvioimaan kestävän kehityksen toteutumista opetuksessa. (Kestävän kehityksen huomioiminen hevostalouden koulutuksessa)

Teemojen kehittämisessä voidaan ottaa mallia, kuinka muissa oppilaitoksissa on kehitystyötä tehty ja näistä paljon on jo toteutunut myös Ylä-Savon ammattioppilaitoksessa kansainvälisen toiminnan yhteydessä. Kotikansainvälistymiseen tulisi panostaa, jotta myös niiden opiskelijoiden ja henkilöstön kohdalla, jotka eivät matkusta, täytyisivät kestävän kehityksen vaatimukset. Teeman Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys molemmat aiheet liittyvät hyvin läheisesti toisiinsa ja toteuttamalla monikulttuurisuuteen liittyviä asioita tuetaan samalla kansainvälisyyteen liittyviä tietoja ja taitoja. Teemaa on toteutettu opetuksessa tuomalla esiin monikulttuurisuutta ja kansainvälisyyttä työelämässä, on

järjestetty kansainvälisiä hankkeita ja vierailuja, kansainvälistä opiskelijavaihtoa on tapahtunut sekä vuorovaikutusten harjoittelua eri kulttuuritaustaisten opiskelijoiden kesken. Opiskelijoille on myös järjestetty suvaitsevuuskasvatusta, oppilaitoksiin on kutsuttu vähemmistöryhmien edustajia vieraisiksi ja nuorisolle on annettu mahdollisuus tutustua erilaisiin nuorisokulttuureihin esimerkiksi kuvataiteen tai ilmaisutaidon opiskelussa. Kansainvälisessä toiminnassa on käytetty lisääntyvässä määrin verkkoluentoja ja –kokouksia turhan matkustamisen välttämiseksi. Kansainvälisessä toiminnassa etäisyydet ovat usein tunnetusti pitkiä. Myös opiskelijoiden ja opettajien turvallisuus on otettu huomioon pitämällä kriisinhallintakoulutus ennen matkalle lähtöä. (Koulutus ja kestävä kehitys)

Esimerkkejä kuinka kansainvälisyys on tuotu mukaan kestävän kehityksen kriteeristö-
sä.

- Kansainväliset teemapäivät
- Opetus eri kulttuureista ja vierailijat muista kulttuureista => erilaisuuden hyväksyminen
- Kielten opiskelu
- Verkostohankkeet, jolloin voimavarat saadaan yhdistettyä
- Materiaali verkossa ja verkossa tapahtuvat kokoukset/tapaamiset
- Opiskelija ja asiantuntijavaihdot => hyvien käytäntöjen siirtyminen

Kuviossa 5 selvitetään koulutuksen kestävän kehityksen toimintalinjaukset. YK on julistanut vuodet 2005–2014 ”kestävää kehitystä edistävän koulutuksen vuosikymmeneksi”, jonka aikana kaikki jäsenvaltiot asettavat tavoitteekseen sisällyttää kestävän kehityksen kansallisiin opetussuunnitelmiinsa. (Koulutus ja kestävä kehitys)

Edistäminen kasvatuksessa ja koulutuksessa

- Kestävä kulutus ja tuotanto

Sitoutuminen politiikka-, ohjaus-, ja käytännön tasoilla

- Osoitetaan todellista sitoutumista kestävän kehityksen periaatteisiin ja käytäntöihin

Eettinen ja integroitu lähestymistapa

- Pyritään huomioimaan ekologinen, taloudellinen ja sosiaalis-kulttuurinen ulottuvuus tasapainoisesti toisiaan tukien

Läpäisevyys

- Kestävyyden näkökulma on sisällytettävä kaikkeen toimintaan.
- On kehitettävä koulutuksen ohjelmia, välineitä ja keinoja, jotka edistävät kestävää kehitystä.
- Kaikkien, opettajien, tutkijoiden ja opiskelijoiden, on osallistuttava oppiaineesta riippumatta.

Henkilökunnan koulutus

- Opetusta, koulutusta ja rohkaisua tarjolle, jotta henkilökunta voi hoitaa tehtävänsä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti vastuullisella tavalla.

Poikkitieteellisyys

- Kestävään kehitykseen liittyvä opetus ja tutkimusohjelmat
- Kokonaisvaltainen asioiden ja ilmiöiden käsittely hyödyntäen eri metodeja ja opetusmuotoja
- Hyödynnetään ja välitetään perinteistä tietämystä ja taitoja

Tiedon levittäminen

- Koulutusohjelmat ja opetusmateriaali kaikkien saatavilla, yleisöluennot, yhteistyö tiedotusvälineiden kanssa
- Tietoa kestävän kehityksen tavoitteista ja niiden edistämisestä verkko- ja virtuaaliopetuksena
- Osallistumis ja yhteydenpitomahdollisuus yksityisille, yrityksille, yhteisöille ja julkishallinnolle

Verkostoituminen ja yhteistyön lisääminen

- Edistetään koulutuksen poikkitieteellisiä asiantuntijaverkostoja paikallisella, alueellisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla tavoitteena toimia yhteistyössä yhteisten opetus- ja tutkimusohjelmien puitteissa
- Opiskelijoiden, opettajien, tutkijoiden liikkuvuutta tulee tukea
- Yhteistyö suunnittelemalla, toimeenpanemalla koordinoituja strategioita ja toimintaohjelmia
- Moniammatillinen yhteistyö

Osallistuminen

- Aidot osallistumis ja vaikuttamismahdollisuudet; Kansalaisjärjestöyhteistyö, kansalaisvaikuttamisen edistäminen
- Oppimisympäristön laajentaminen ympäröivään yhteiskuntaan ja työelämään

Tutkimus-, jatko- ja täydennyskoulutusohjelmat

- Edistetään tutkimusta
- Ohjelmien laatiminen eri kohderyhmille (opettajat, yritysmaailma, valtionhallinto, tiedotusvälineet, kansalaisjärjestöt)

Innovaatioiden hyödyntäminen

- Edistetään innovaatioiden ja teknologioiden käyttöä opetuksessa ja sen sisällössä

Kuvio 5. Suomen kestävää kehitystä edistävän koulutuksen toimintalinjaukset.

4 OPPILAITOKSEN KANSAINVÄLISTYMINEN

Oppilaitokset kansainvälistyvät asteittain ja ne voidaan tyypitellä, kuten CIMOn julkaisussa ”Laatua ja vaikuttavuutta kansainvälistämisen johtamiseen, 2007” kerrotaan, kansainvälisen toimintansa mukaan neljään osaan. 1) Kotikansainvälistyneet oppilaitokset, 2) Paikallisten yritysten mukana kansainvälistyneet oppilaitokset, 3) Vahvasti kansainvälisessä verkostoitumisprosessissa olevat oppilaitokset ja 4) Kansainväliset oppilaitokset.

Kotikansainvälistyneet oppilaitokset tuovat kansainvälistymisen esiin teemapäivinä ja kieliopintoina tai muiden kulttuureiden opiskeluna. Oppilaitokset eivät hae aktiivisesti tukea kansainväliseen toimintaan. Näiden oppilaitosten opiskelijat työllistyvät yleensä oman oppilaitoksen lähiseudulle ja oppilaitokset kärsivät usein opiskelijapulasta.

Paikallisten yritysten mukana kansainvälistyneet oppilaitokset kehittävät ja lisäävät kansainvälistä toimintaansa paikallisen työelämän luomien paineiden mukaan. Kansainvälisyys ei korostu sen enempää kuin sidosryhmiin kuuluvissa työelämän esimerkeissä. Kansainvälinen toiminta on johdonmukaista opetussuunnitelman mukaisesti ja pääpaino on ammatillisessa kasvatuksessa. Kotikansainvälisyys ja kansainvälinen toiminta ovat kuitenkin keskeisemmässä roolissa kuin kotikansainvälistyneissä oppilaitoksissa. Osassa näissä oppilaitoksissa koulutetaan maahanmuuttajia ja työelämän kontaktien ulkomaalaisia työntekijöitä.

Vahvasti kansainvälisessä verkostoitumisprosessissa olevissa oppilaitoksissa kansainvälinen toiminta on jo aktiivista ja osa arkipäivää. Verkostoituminen muiden oppilaitosten kanssa katsotaan laatua kehittävänä. Opiskelijan saama hyöty ei kuitenkaan näy asiakirjoista ja oppilaitoksella saattaa olla lukuisia eri kehittämisprojekteja, joilla erilaisia verkostoja laajennetaan. Oppilaitoksen toiminta perustuu laajaan kansainvälisen toiminnan suunnitelmaan ja strategiaan ja tukea toiminnalle haetaan aktiivisesti opetushallituksen ja EU:n eri ohjelmilta.

Kansainvälistyneillä oppilaitoksilla suhteet eri oppilaitoksiin, yrityksiin ja muihin sidosryhmiin ovat vakiintuneet. Oppilaitokset hakevat tukea toiminnalleen aktiivisesti eri rahoituskanavilta. Kansainvälisen toiminnan suunnitelma ja strategia on vuosien varrella hioutunut ja kehittynyt. Asiakirjat ovat perusteltuja ja laadukkaita.

Oppilaitokset eroavat toisistaan kansainvälisen toimintansa proaktiivisuudessa vs. passiivisuudessa. Työelämän paineet kansainvälistyä on vaikuttavin tekijä oppilaitoksen

kansainvälistymisprosessissa. (Laatua ja vaikuttavuutta kansainvälistämisen johtamiseen 2007, 19-20)

4.1 Hanketyö oppilaitoksen kansainvälistämisprosessissa

Tyypillisimmillään oppilaitosten kansainvälistyminen alkaa liikkuvuustoiminnoista, joilla edistetään opiskelun ja opetuksen kansainvälistymistä. Toisissa oppilaitoksissa liikkuvuuteen liittyviä toimintoja kutsutaan *Kansainväliseksi toiminnaksi*, johon ei kuulu *Kansainvälinen hanketoiminta*. Niiden koordinoinnista ja toteutuksesta vastaavat eri henkilöt, kun taas toisissa oppilaitoksissa liikkuvuustoiminnot ja hanketoiminta sisältyy samaan kansainväliseen toimintaan. Liikkuvuustoimintoja ohjaamaan tarvitaan opetushenkilöstöä, joka on kansainvälistymisessään sitä pidemmällä mitä vaativampia liikkuvuustehtävät ovat. Liikkuvuustehtäviä voivat olla opettajan tai opiskelijan ulkomailla tapahtuvat vaihtojaksot tai työssäoppiminen, vastavierailuille saapuvien opiskelijoiden tai opettajien opastaminen ja opintojaksojen suunnittelu tai pienet, yksittäiset asiantuntijatehtävät kuten kansainvälisille konferensseille osallistuminen esimerkiksi luennoitsijana. Nämä asettavat koetukselle osallistujien kielitaidon, kulttuurisen ja kontekstuaalisen ymmärryksen, vuorovaikutustaidot ja organisointikyvyn. Liikkuvuusyhteistyössä saavutetut tulokset saavat usein aikaan halun laaja-alaisempaan yhteistyöhön kansainvälisten kumppaneiden kanssa. Mielenkiinnon kohteena on usein oman opetuksen ja oman oppilaitoksen kehittäminen kansainvälisessä yhteisössä. Rahoitusta lähdetään hakemaan eri tahoilta ja näihin hankkeisiin sisältyy myös vaatimus levittää saavutettuja hyviä tuloksia myös muille toimijoille. Onnistumisen perusedellytys on hanketoiminnan hyvä perusosaaminen. (Kaikkonen, Maunonen-Eskelinen, Mutka 2007)

Kansainvälinen hanketyö ei edellytä vain sujuvaa kielitaitoa tai hankkeiden haku-, hallinnointi- ja toteuttamisosaamista. Hanketyössä tarvitaan suurta joustavuutta, halua ymmärtää erilaisten kulttuurien arvoja, asenteita ja toimintatapoja, jotta toimiva vuorovaikutus voidaan rakentaa. Osallistujilta edellytetään vahvaa innostusta ja halua monikulttuuristen kokemusten vaihtoon sekä tahtoa ymmärtää ja ylittää oman kulttuurin asettamat rajat. Monikansalliselle ja -kulttuuriselle yhteistyölle ominaista on joustavuus, pyrkimys tasa-arvoon ja osallistujien ainutlaatuisten kokemusten kunnioittaminen. Hanketyössä tarvitaan yrittäjämäistä otetta, päämäärätietoisuutta, toiminnan organisointitaitoja sekä halua luoda yhteyksiä sekä yhteistyöareenoita kuten Ritva Nurminen (2005, 40-41) korostaa. Monikulttuurinen osaaminen ei ole uuden taidon lisäämistä entiseen vaan niiden taitojen elävöittämistä, rikastamista ja uudelleen tarkastelua, joita on jo olemassa.

Hanketoimintaan tarvitaan vahvaa ammatillista osaamista sekä hanketoiminnan käytännön osaamista. Osaamista voidaan vahvistaa joko kouluttautumalla tai olemalla mukana hanketyössä. Erittäin varteen otettava vaihtoehto on, että hankeosaamista opetellaan kokeneemman hanketyöntekijän rinnalla, jolloin hankkeessa toimiminen nähdään henkilöstön työssä oppimisen muotona. Hanketyö tulee kytkeä organisaation asettamiin strategiaan valintoihin, rakenteellisiin ratkaisuihin ja suunnitelmalliseen henkilöstön osaamisen kehittämiseen taloudellisine panostuksineen, jotta siitä saadaan menestyvää. Hanketoiminnassa kunkin toimijan rooli määräytyy aiemman kokemuksen perusteella. Henkilöstötasolla kannattaa kokemusta hankkia ensin projektiasiantuntijana ennen kuin etenee koordinoititehtäviin. (Kaikkonen, Maunonen-Eskelinen, Mutka 2007)

Parhaimmillaan hyvin suunnitellut ja strategisesti linjatut liikkuvuustoiminnot ja kansainvälinen hanketoiminta palvelevat resurssien käytön vahvistamista, henkilöstön osaamisen kehittämistä ja sisäisten synergiaetujen löytämistä. Jotta koveneviin kansainvälisen kilpailun haasteisiin voidaan vastata laadukkaasti ja menestymisessä onnistutaan, on myös järkevä voimien ja osaamisen yhdistäminen niin alueellisella, kansallisella kuin kansainväliselläkin tasolla sen edellytys. (Kaikkonen, Maunonen-Eskelinen, Mutka 2007)

4.2 Kansainvälisyys uudessa opetussuunnitelmassa sekä kansainvälisen toiminnan mittarit

Kansainvälisyys tuodaan esiin uudessa hevostalouden alan opetussuunnitelmassa kestävän kehityksen ja elinikäisen oppimisen kautta. Elinikäisen oppimisen avaintaidot (Kuvio 6) on sisällytetty ammattitaitovaatimuksiin ja ammattitaitoa täydentävien tutkintojen osien tavoitteisiin. Kansainvälinen toiminta arvioidaan näiden yhteydessä.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot

- Oppimis- ja ongelmanratkaisutaidot
- Vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot
- Ammattieettiset taidot
- Terveys, turvallisuus ja työkyky
- Aloitekyky ja yrittäjyys
- Kestävä kehitys
- Esteettiset taidot
- Viestintä- ja mediataidot
- Matematiikan ja luonnontieteiden taidot
- Teknologian ja tietotekniikan taidot
- ***Aktiivinen kansalaisuus, kulttuurien väliset taidot (sis. tasa-arvoasiat) ja kansainvälisyys***

Kuvio 6. Elinikäisen oppimisen avaintaidot (Sirkka-Liisa Kärki, 2008)

Kansainvälistä toimintaa seurataan laadullisin ja määrällisin mittarein.

Määrällisiä mittareita ovat saapuneet ja lähteneet opiskelijat, opettajat ja muu henkilöstö. Kansainvälisyyttä mittaa myös kansainvälisyyskurssille, kansainvälisiin kilpailuihin (Euros-kills ja Worldskills) osallistuneiden opiskelijoiden määrä sekä kielikoulutukseen tai valinnaisille kielikursseille osallistuneiden henkilöstön ja opiskelijoiden määrä. Henkilöstön kansainvälistymisen tasoa testataan esimerkiksi webropol-kyselyllä ja henkilöstön kielitasoa testataan. Kansainvälisen toiminnan näkyvyyttä tiedotusvälineissä tarkkaillaan laskemalla lehtiartikkeleiden määrä vuosittain. Myös yritysten osallistumista kansainväliseen toimintaan asiantuntijavaihtoina huomioidaan. Oppilaitoksen osallistumista kansainvälisiin ja kansallisiin verkostoihin seurataan. Kansainvälisille opintomatkoihin osallistuneet henkilöt kuten yritysten henkilöstö on myös mittarina toimiva määrä. Myös oppilaitoksen oma panostus kansainväliseen toimintaan on selkeä mittari viitaten suoraan budjettiin. Opetushallituksen suositus on 5% opiskelijajaysikköhinnasta.

Laadullisia mittareita ovat opiskelijoiden palautteet kansainvälisyyskurseilta, ulkomaan työssäoppimismatkoilta ja opettajien palautteet asiantuntijavaihdoista, yrityksille tehdyt kyselyt opiskelijoiden kansainvälisistä valmiuksista ja kansainvälisten projektien huomiointi rahoittajan puolesta. Tästä esimerkkinä valinta Best practice-hankkeeksi.

5 HANKETOIMINNAN KEHITTÄMINEN HINGUNNIEMESSÄ

Kehittämistehtävän tavoitteena on selvittää nykytilanne ja kehittää Ylä-Savon Ammattiopiston kansainvälistä toimintaa. Kehittämisen painopisteiden ja keinojen määrittämiseksi tehtiin laadullista eli kvalitatiivista tutkimusta. Laadullisen tutkimuksen tunnusmerkkejä ovat aineistonkeruumenetelmät, tutkittavien näkökulma, harkinnanvarainen tai teoreettinen otanta, aineiston laadullis-induktiivinen analyysi, hypoteesittomuus, tutkimuksen tyyli ja tulosten esitystapa sekä narratiivisuus ja tutkijan asema. (Eskola & Suoranta 2000,13-22)

Laadullisessa tutkimuksessa aineisto poimitaan joko harkinnanvaraisesti, teoreettisesti tai tarkoituksenmukaisesti tai puhutaan harkinnanvaraisesta näytteestä, kuten kirjassa "Johdatus laadulliseen tutkimukseen" opastetaan. Tässä opinnäytetyössä aineisto koottiin sekä teoreettisesti että tarkoituksenmukaisesti ja esimerkki yhteistyön luomisesta toimii harkinnanvaraisena näytteenä. Työn tarkoituksena on ymmärtää paremmin oppilaitoksen kansainvälistä toimintaa, kuvata sen kulkua sekä saada aikaiseksi teoreettisesti mielekäs tulkinta kansainvälisen toiminnan kehittämiseksi ja ohjeistukselle niin opiskelijoille kuin opettajillekin. Aineiston koolla ei tässä tutkimuksessa, kuten ei laadullisessa tutkimuksessa yleensä ole merkitystä tutkimuksen onnistumiselle. Mekaanisia sääntöjä ei aineiston koolle ole ja se pyritään pitämään suhteellisen pienenä. Tarkoitus ei ole vain kertoa aineistosta vaan pyrkiä rakentamaan siitä teoreettisesti kestävä näkökulma. (Eskola & Suoranta 2000,13-22)

Yleisesti pelkistetyimmillään laadullinen aineisto on tekstiä, joka on voinut syntyä tutkijasta riippuen tai riippumatta, esimerkkeinä haastattelut ja havainnoinnit, kuten henkilökohtaiset päiväkirjat, omaelämäkerrat ja kirjeet, kirjallinen ja kuvallinen aineisto tai äänimateriaali. Tässä tutkimuksessa tutkimussuunnitelma eli tutkimushankkeen mukana ja laadullisilla menetelmillä saavutettiin ilmiöiden prosessiluonne. Tutkimussuunnitelmaa ja tutkimusongelman asettelua jouduttiin tarkistamaan aineistonkeruun kuluessa. (Eskola & Suoranta 2000,13-22)

Osallistuvuus on keskeistä kvalitatiivisessa tutkimuksessa. Osallistuminen tutkittavan elämään ei kuitenkaan ole ehdoton edellytys vaikka tässä opinnäytetyössä tutkija oli mukana organisaation kansainvälisessä toiminnassa tutkimuksen aikana. Laadullinen tutkimus tarkoittaa nykyään monimuotoista tutkimustapojen kirjoa. Tämän osoittaa jo käytettävissä oleva aineisto kuin myös tutkijan luova mielikuvitus. Objektivisuus syntyy laadullisessa tutkimuksessa kaiken subjektiivisen tiedostamisesta, mikä on hyvin ideaa-

linen mutta tärkeä tavoite. Laadullisessa tutkimuksessa otanta on usein varsin pieni, mutta tapaukset pyritään analysoimaan mahdollisimman perusteellisesti. Tieteellisyyden kriteeri ei ole määrä vaan laatu. Tutkimuskohde sijoitetaan yhteiskunnallisiin yhteyksiinsä antamaan historiallisesti yksityiskohtaisen ja tarkan kuvan. Vahvat teoreettiset perustat ohjaavat aineiston hankintaa. Laadullisessa tutkimuksessa on lähes aina kyseessä näyte, ei otos. Tällöin puhutaan myös harkinnanvaraisesta näytteestä harkinnanvaraisen otannan sijaan. (Eskola & Suoranta 2000,13-22)

Liikkeelle laadullisessa tutkimuksessa voidaan lähteä ilman ennakoasettamuksia tai määritelmiä. Analyysi laadullisessa tutkimuksessa on aineistolähtöistä ja pelkistetyimmillään se tarkoittaa teorian rakentamista empiirisestä aineistosta lähtien alhaalta ylös.' Koska laadullinen aineisto ei lopu koskaan tulee aineiston rajausta tehdä siten, että sen analysointi on mielekästä ja järkevää. Aineistolähtöinen analyysi on tärkeää varsinkin silloin, kun tarvitaan perustietoa jonkin tietyn asian tai ilmiön olemuksesta, mitä jokin on ja mitä se merkitsee. (Eskola & Suoranta 2000,13-22)

Hypoteesittomuus laadullisessa tutkimuksessa merkitsee sitä, että tutkijalla ei ole varmoja ennako-olettamuksia tutkimuskohteesta tai tutkimuksen tuloksista. Tilastotieteellisessä tutkimuksessa tutkimushypoteesit on mahdollista asettaa etukäteen ennen aineiston hankintaa. Aineiston tarkastelua etukäteen tai siitä oppimista ja uusien ajatusten heräämistä pidetään suorastaan kiellettyinä. Laadullisessa analyysissä tutkijan jopa pitäisi oppia tai yllättyä tutkimuksen kuluessa sen löydöistä. Ennako-oletukset tulee tiedostaa ja ne otetaan huomioon tutkimuksen esioletuksina. On jopa suotavaa, että tutkija kehittää itselleen työhypoteeseja siitä mitä analyysi voi tuoda tullessaan. Mukailien Kaplanin (1964) teoriaa voidaan ajatella, että aineiston tehtävänä ei ole hypoteesin todistaminen vaan sen keksiminen. Aineistojen tarkoituksena on vauhdittaa tutkijan ajattelua, ei latistaa sitä ja aineiston avulla tutkija voi löytää uusia näkökulmia ei vain todentaa jo aiemmin epäilemäänsä. (Eskola & Suoranta 2000,13-22)

Aineistoa laadullisessa tutkimuksessa voidaan lähestyä narratiivisuuden näkökulmasta. Tästä näkökulmasta eli tarinamuodosta, joka on inhimillinen ominaisuus ja elämisen perusrakenne, pääsee hyvin perille kuuntelemalla jokapäiväistä keskustelua. Puhe jäsentyy tarinoiksi ja kaikilla tarinoilla on alkunsa, keskikohtansa ja loppunsa. Narratiivisuus jäsentää kirjallista kulttuuria ja nykyaikaisen tiedonvälityksen maailmaa. Tarinoita kerrotaan ja niitä kuunnellaan. Narratiivisuutta käytetään tutkimuksellisena resurssina lukemalla, kirjoittamalla ja kirjoittamalla tarinoita. Haastattelu on kertomuksien kerää-

mistä, haastattelupuheen muoto on kertomuksellinen ja haastattelun muoto voidaan laatia sellaiseksi, että se houkuttelee tarinoiden kertomiseen. Haastateltavaa voidaan pyytää kertomaan suoraan tapahtumasta tai tilanteesta. Tarina-aineiston voi kerätä myös valmiista kirjoituksista ja ne vaativat vain keräämisen ja teoreettisen jäsennyksen vaivan. Laadullisessa tutkimuksessa narratiivisuus voi olla näkökulma aineistoon tai se voi olla laadullista tutkimusta luonnehtiva yleinen ominaisuus, joka kertoo niin tekijästä kuin käytetystä aineistosta. (Eskola & Suoranta 2000,13-22)

Tutkijalla on laadullisessa tutkimuksessa toiminnassaan vapautta, joka antaa mahdollisuuden joustavaan tutkimuksen suunnitteluun ja toteutukseen. Tutkijalta vaaditaan paljon tutkimuksellista mielikuvitusta. Tutkimus sisältää aina ratkaisuja, jotka eivät ole selviä tutkimuksen tekijälle. On olemassa erilaisia ennako-oletuksia ja intuitiivisia käytäntöjä, joita ohjaavat arkijärjen mukaiset päättelyketjut. Tällaiset päättelyt saattavat olla pelkästään hyödyksi varsinkin silloin kun astutaan ennestään tuntemattomalle alueelle ja käännetään näkemykset tieteen ymmärtämälle kielelle. Jos näkemykset häviävät perinteisen tieteenteon mekaniikkaan, johtaa se usein laaduttomiin tusinatutkimuksiin. Joskus kvalitatiivinen tutkimus on koettu olevan yleinen parannuskeino kaikenlaisiin sosiaali- ja kasvatustieteellisiin tutkimusongelmiin. Laadullisessa tutkimuksessa tieteellinen osa on vain pieni osa kaikesta siihen sisältyvästä. (Eskola & Suoranta 2000,13-22)

Tyyliltään tämän opinnäytetyön tutkimus on lähinnä toimintatutkimusta. Toimintatutkimus on lähestymistapa, jossa tutkija osallistumalla tutkittavan yhteisön toimintaan pyrkii ratkaisemaan ongelman yhdessä yhteisön jäsenten kanssa. Perusidea on, että ne ihmiset, joita tutkimus koskettaa ovat jollain tapaa mukana tutkimuksessa. Määritelmänä toimintatutkimukselle voidaan pitää tutkimusta, interventiota, parempaan pyrkimistä ja tutkittavien subjekti luonne. Toimintatutkimuksen ideaalina on muutos parempaan. (Eskola & Suoranta 2000,126, 210)

Tässä opinnäytetyössä tutkija on jatkuvasti mukana tutkimuksen edetessä osallistuvana havainnoijana ja toimii aktiivisena järjestäjänä oppilaitoksen oppilaille järjestettävissä kansainvälisyyspalavereissa ja muussa kansainvälisessä toiminnassa. Tässä tutkimuksessa havainnointia tehdään tutussa ympäristössä ja havaittu tieto on koottu muistiinpanoiksi. Osallistuva havainnointi on subjektiivista toimintaa ja voi olla hyvin valikoivaa. Ennako-odotukset ovat vahvasti esillä ja muita asioita voi jäädä huomaamatta. Havainnoija vaikuttaa itse havainnoitavaan ilmiöön ja sen toimintaan havainnoinnin aikana. Myös havainnoijan aiempi elämäkokemus vaikuttaa havainnoituihin asioihin kuten myös havainnoijan mieliala ja aktiivitaso havainnointihetkellä. Tutkimuksessa päätettiin käyttää myös havainnointia osana tutkimusprosessia, jotta valmiit käytännöt ja niiden

kehittämistarpeet saadaan tuotua parhaiten esille. Tutkija on mukana toteutuksessa ja suunnittelussa ulkomaisten vieraiden vierailujen aikana ja hän valmentaa uusia ulkomaille lähtijöitä. Hän pitää oppitunteja ulkomaisille vieraille ja käsittelee heihin liittyviä arviointeja. Havainnoija myös kuuntelee ja kirjaa ylös muilta asianosaisilta saamia kommentteja ja seuraa sivusta, kuinka olemassa olevat käytännöt toimivat. Hän havainnoi myös kuinka Ylä-Savon ammattiopiston kansainvälistymissuunnitelma toteutuu Hingunniemen yksikössä ja kirjaa ylös havaintonsa. Tutkija kokoaa opinnäytetyön aineiston ja suunnittelee ja toteuttaa haastattelut, kyselyt ja havainnoinnin. (Eskola & Suoranta 2000,98)

Haastattelut suoritetaan teemahaastatteluna, jossa keskustelualueet ovat etukäteen valittuja ja kysymyksiä ei tarvitse esittää tarkassa muodossa tai järjestyksessä vaan keskustelun edetessä. Teemahaastattelussa haastattelija hallitsee tilanteen, mutta haastattelutapa antaa haastatelluille vapauden vastata kysymyksiin kukin omalla tyylillään käyttäen omaa tyyliään kertoessaan vastaukset kysymyksiin. Keskustelun lomassa on myös mahdollisuus esittää selventäviä tai täydentäviä kysymyksiä ja haastateltavalla on mahdollisuus tarkentaa kysymyksiä niin kaivatessaan. Teemahaastattelu valittiin haastattelutyyliksi, koska se on sopivin vaihtoehto laadulliseen tutkimukseen, jota käytetään usein tutkimuksissa sosiaalisella ja kasvatustieteellisillä aloilla. Haastattelu on myös yleisin tapa kerätä laadullista aineistoa ja sen tavoitteena on selvittää mitä haastateltavalla on mielellään. Haastattelun idea on yksinkertainen, kun haluamme tietää jotain, miksi emme kysyisi sitä asianomaisilta suoraan. Haastattelu on vuorovaikutusta, jossa molemmat osapuolet vaikuttavat toisiinsa. Haastattelulle on tyypillistä seuraavat asiat;

1)ennalta suunnittelu

2)se on haastattelijan alulle panema ja ohjaama

3)haastattelija joutuu usein motivoimaan haastateltavaa ja pitämään haastattelua yllä

4)haastattelija tuntee roolinsa ja haastateltava oppii sen

5)haastateltavan on luotettava siihen, että hänen kertomiaan asioita käsitellään luottamuksellisesti.

Haastattelijan täytyy olla kaikkeen varautunut. Haastattelutilanteet varsinkin teemahaastatteluja tehdessä vaihtelevat suuresti ja olosuhteet voivat poiketa huomattavasti odotetusta. Esihaastatteluita voidaan käyttää luomaan ns. jutunjuurta, jos haastateltava kokee tilanteen hankalaksi tai on hiljaisempi henkilö. Haastattelut tässä opinnäytetyössä nauhoitettiin ja saatu tieto litteroitiin jälkeinpäin. Nauhoituksella sai tiedon tarkasti ylös ja

nauhoitetta muistiinpanoihin vertaamalla saatiin aikaiseksi tarkka aineisto. Kirjalliset kyselyt tehtiin puolistruktuoiduiksi samalla periaatteella. (Eskola & Suoranta 2000, 85)

Kysymykset suunniteltiin kutakin haastattelutilannetta varten erikseen. Savonia Ammatikorkeakoulun kansainvälisen toiminnan kulusta saatiin käyttöön benchmarking -käytäntö Hingunniemen kansainvälisen toiminnan kehittämistä varten ja haastattelussa esitetyt kysymykset keräsivät tietoa kansainvälisen toiminnan alkutilanteesta haastateltavan uran alkuvaiheessa siirtyen kysymyksiin kansainvälisen toiminnan nykytilanteesta. Kysymyksillä selvitetään myös miten toiminnassa on kehitytty ja mitä ongelmia on tullut eteen. Haastatteluista saatu aineisto käytettiin Hingunniemen kansainvälisen toiminnan tilanteen kartoittamiseen ja jatkokehittämisen suunnitteluun.

Tutkittavan oppilaitoksen koulutusvastaavalle esitettiin samat kysymykset haastattelussa kuin muulle henkilöstölle esitettiin kirjallisesti. Erillisenä kysymyksenä pyydettiin kertomaan erityisesti koulutusvastaavan tehtäviä kansainvälisten vieraiden vierailujen suunnittelussa. Oman koulun henkilöstölle lähetettiin puolistrukturoitu kyselytutkimus, jolla pyrittiin selvittämään heidän kokemuksiaan kansainvälisestä toiminnasta, kielitaidon tasoaan sekä sen kehittämistä. Kyselyssä selvitettiin myös heidän mielipidettään kansainvälisestä toiminnasta sekä kiinnostuksesta kansainvälisten kurssien kehittämiseen. Muu aineisto valittiin luoden tietty viitekehys kirjalliseen materiaaliin. Aineisto rajattiin teemalla kansainvälisyys toisen asteen koulutuksessa vertailukohteena korkeamman asteen kansainvälistäminen. Tutkimukseen mukaan otetut liikkuvuustilastot ja muut organisaation asiakirjat rajattiin 2000-luvulle. Asiaa käsittelevistä tieteellisistä tutkimuksista valittiin uusimmat. Olemassa oleviin käytäntöihin tutustuttiin työelämässä tutkimuksen edetessä samalla havainnoiden käytäntöjen toimivuus ja kehitystarpeet.

Analyysilla on tarkoitus luoda aineistoon selkeyttä siten tuottaa tietoa. Analyysissä pyrittiin tiivistämään kadottamatta sen sisältämää informaatiota, hajanaisesta aineistosta luotiin selkeä ja mielekäs kokonaisuus. Laadulliseen analyysiin ja tulkintoihin on olemassa kaksi periaatteellista lähestymistapaa. Voidaan käyttää Grounded-mallia, jossa pitäydytään tiukasti aineistossa ja rakennetaan tulkintoja tiiviisti aineistosta käsin. Toinen tapa on pitää aineistoa tutkijan teoreettisen ajattelun tai tulkintojen lähtökohtana tai apuvälineenä tulkinnoille. Tällöin aineisto toimii hitaan ajattelun apuvälineenä tulkinnoille kuten Garfinkel (1967) sanoi. (Eskola & Suoranta 2000, 139, 159)

Tässä tutkimuksessa tietoa analysoidessa aineistotriangulaatiolla yhdistellään useammanlaisia aineistoja keskenään. Teemahaastattelujen ja kyselyiden runkoa käytetään

apuna aineiston analysoinnissa ja ryhmittelyssä tulkintaa varten. Aineistoja ovat haastattelut, kyselyt ja olemassa olevat käytännöt kansainvälisessä toiminnassa sekä muu kirjallinen aineisto kuten organisaation asiakirjat. Tällainen tutkimustapa on aikaa vievää vaikka aineistoa on määrällisesti vähän. Kyselyillä ja tilastojen tutkimisella hahmotetaan kansainvälistymisen tilaa ja ongelmia kun taas aikaisempiin käytäntöihin tutustumalla, näytteen hankinnalla ja haastatteluilla saadaan monipuolistettua ja benchmarkattua kansainvälistämisen prosessia hyviin ja toimiviin käytäntöihin. Tutkimukseen sisällytettiin esimerkkinä yhteistyön luomisesta ulkomaanvierailu ulkomaiseen oppilaitokseen ja työssäoppimispaikkaan. (Eskola & Suoranta 2000,139,159)

5.1.1 Tutkimuksen toteutus

Opinnäytetyön aihe on erittäin haastava ja luo erittäin hyvän pohjan tulevaisuuden kansainvälisen toiminnan kehittämiseksi. Organisaation kansainvälisen toiminnan kehittämiseksi tarvitaan oman organisaation ja sen toimintamenetelmien hyvää tuntemista. Muiden kulttuurien tunteminen ja avoin halu oppia muista kulttuureista lisää on tärkeää yhteistyön luomisessa ulkomaisten oppilaitosten tai yrittäjien kanssa. Oppilaitoksessa oman yksikön opintojaksot täytyy tuntea käytännössä ja muiden opettajien osuus tulee ottaa huomioon. Käytännönjärjestelyt vierailujen suunnittelussa vievät enemmän aikaa kuin kotimaan vierailuiden kohdalla ja lomien/työjaksojen sattuminen kohdalleen kotimaassa ja ulkomailla yhtä aikaa vaatii erityisen tarkkaa suunnittelua. Tutkimuksen haastattelujen toteutus voi olla vaikeaa järjestää kiireisen opettajakunnan keskuudessa ja kyselyihin vastaaminen piti järjestää niin, että kyselyä ei voida sivuuttaa esimerkiksi kiireen takia.

Syyskuu 2009 käytettiin uuden yhteistyösuhteen löytämiseen ja muun materiaalin etsimiseen. Kyselylomake ulkomaille valittuun esimerkkikohteeseen lähteville opiskelijoille tehtiin maaliskuussa 2010 vierailukohteen löydyttyä. Ulkomaan vierailu valittuun oppilaitokseen ja työssäoppimispaikkaan tehtiin huhtikuussa. Matkaraportti esiteltiin omassa oppilaitoksessa toukokuussa. Opiskelijoiden palauttama kysely analysoitiin kesän 2010 aikana. Opiskelijoille annettulla kyselyllä selvitettiin heidän kokemuksiaan ulkomaisesta esimerkkioppilaitoksesta ja heidän matkaraporttinsa kertovat uudesta työssäoppimispaikasta ja siellä tapahtuvista rutiineista.

Oman oppilaitoksen opettajille annettiin kansainvälistä toimintaa käsittelevä kyselylomake lokakuussa 2010. Ulkomaisia vieraita on Hingunniemen yksikössä vierailutoukokuussa 2010 ja syys-lokakuussa 2010, jolloin opettajat ovat saaneet tuoretta kokemusta kansainvälisestä toiminnasta ja kyselyyn vastaaminen oli realistisempaa. Syksyllä 2010

suoritettiin kolme nauhoitettua haastattelua. Ensimmäinen Savonia Ammattikorkeakoulun kansainvälisestä toiminnasta vastaavalle henkilölle, toinen Hingunniemen yksikön koulutusvastaavalle ja kolmas henkilöstön jäsenelle, jolla oli negatiivinen kokemus kansainvälisestä toiminnasta. Haastattelut analysoitiin ja tulkittiin muun materiaalin kanssa lokakuussa.

5.2 Hingunniemen yksikön sisäiset toiveet, mahdollisuudet, kriittiset näkökulmat

Yksikön kansainvälistämisprosessin kulkua ja mahdollisuuksia selvitettiin tutkimuksessa haastatteleamalla Savonia ammattikorkeakoulun Iisalmen yksikön kansainvälisestä toiminnasta vastaavaa henkilöä. Haastatellulla on vuosien kokemus kansainvälisen toiminnan kehittämisestä oppilaitoksessa ja haastateltu on nähnyt prosessin samassa oppilaitoksessa alkuvaiheilta nykypäivään asti. Ulkomaan matkan takia samat asiat selvitettiin kirjallisesti Ylä-Savon ammattikoulun kansainväliseltä koordinaattorilta ja verrattiin keskenään, jotta saataisiin selville missä tilanteessa oppilaitoksen kansainvälistymisprosessi on.

Aluksi selvitettiin, miksi haastateltavan oppilaitoksessa on kansainvälistä toimintaa ja mihin sillä pyritään ja kuinka toiminta on muuttunut alkuajoista.

Ammattikorkeakoulutasolla kansainvälisyys lähtee selvästi ylemmältä taholta ja pohjan kansainväliselle toiminnalle tuo korkeakoulujen kansainvälistämisstrategia. Kansainvälistä toimintaa tulee olla, koska ministeriön kanssa tehty taso- ja tulossuunnitelma määrittelee kansainvälistymisen keskeisenä tavoitteena ja on hyvin läheinen kansainvälistyvän työmaailman kanssa. Jokainen korkeakoulu pyrkii täyttämään tavoitteet mahdollisimman hyvin. Savonia ammattikorkeakoulussa tavoite on, että kaikki oppilaitoksesta valmistuneet opiskelijat täyttävät tavoitteet taidoissaan. Se, mitä ei kotimaasta pystytä hankkimaan haetaan ulkomailta. Tavoitteena on kansainvälinen korkeakouluyhteisö, jossa opiskelemissa on omien opiskelijoiden lisäksi ulkomaisia tutkinto-opiskelijoita ja tarjolla on englanninkielistä koulutusmateriaalia ja kursseja.

Kansainvälisyyttä mitataan sillä, kuinka paljon tapahtuu kansainvälistä vaihtoa. Pyrkimys on, että vaihto olisi tasaista molempiin suuntiin. Asetetuista kompetensseista löytyy neljä osa-aluetta, jotka tulee täyttyä. Näiden mukaan omaa yhteisöä, kielitaitoa, ammattitaitoa ja erilaisia kulttuureja tulee kehittää myös kansainvälisesti eikä vain kotimaassa tai omalla seudulla. Oppilaitokselta vaaditaan myös innovaatiotoimintaa, jonka tulee ulottua myös kotimaan rajojen ulkopuolelle.

Koulutusta tulee myös yhtenäistää ja tunnistaa kansainvälisesti, mikä on sovittu ja kirjattu korkeakoulupuolella Bolognan sopimuksessa ja toisella asteella Kööpenhaminan sopimuksessa. Tämä edellyttää kansainvälistämisen huomioimisen oppilaitoksen budjetissa. Kansainvälisen toiminnan alkuaikoina vaihtoja oli muutamia vuodessa ja oppilaitokseen tulevia vaihtoja ei ollut lainkaan. Lähtevien ja tulevien vaihtojen määrä on kasvanut ja oppilaitoksen muuttuessa ammattikorkeakouluksi on toiminnasta tullut suunnitelmallisempaa ja on menty strategisella tasolla eteenpäin. Myös resursseja toimintaan on tullut lisää ja hankkeita on opittu hyödyntämään. Muutosta alkoi tapahtua, kun määräys kansainväliseen toimintaan lähti ylhäältä päin. Aluksi mukana olivat vain halukkaat ja toiminnasta kiinnostuneet henkilöt, kun nykyisin oppilaitoksella on palkattu kansainvälisen toiminnan koordinaattori. Oppilaitosta lähdettiin myymään ulkomaille ja kehitettiin englanninkielistä opetustarjontaa. Englanninkielellä opettavia on tullut opettajakuntaan lisää, vaikka vieläkään kaikki eivät siihen halua ryhtyä. Nykyisin uusia opettajia rekrytoidessa hyvä englanninkielen taito on ehdoton edellytys työhön ottoon. Talossa olevaa henkilökuntaa koulutetaan jatkuvasti ja englanninkielen tasokokeen suorittaa vuosittain kaksi opettajaa. Myös opetussuunnitelman muuttuminen tuo esiin kansainvälisen toiminnan tarpeen. Huomattavin muutos on tapahtunut viimeisen kymmenen vuoden aikana.

Ammattiopiston kansainvälisen toiminnan syyksi painotettiin halu tarjota oppilaitoksen henkilöstölle ja opiskelijoille mahdollisuus tutustua vieraisiin kulttuureihin ja työtapoihin. Oppilaitoksen tutkimusta tehdessä käytössä olleessa koulutusstrategiassa kansainvälisyyttä käsitellään hyvin pintapuolisesti, vaikka asian tärkeys huomioidaan seudun kehittämistyössä. Kansainvälisyyden painotus on yhteydessä työelämään noudattaen Ylä-Savon ammattiopiston arvoja eli asiakaskeskeisyyttä ja työelämäyhteistyötä. Viimeisen kymmenen vuoden aikana kansainvälinen toiminta on kuitenkin lisääntynyt ja vaihtojen määrä on kasvanut. Opiskelijaryhmien lyhyet vierailut ovat muuttuneet kuuden viikon työssäoppimisjaksoiksi. Verkostoituminen saman alan oppilaitosten kanssa kansainvälisessä toiminnassa on lisääntynyt ja yksinäinen oppilaitos ei enää tee hankkeita.

Kansainvälisen toiminnan nykytilanne ja partnerin valinta

Ammattikorkeakoulussa nykyisin asioita hoitaa kansainvälisen työn koordinaattori ja opetuskulttuuri on muuttunut kansainvälisemmäksi ja monikulttuurisemmaksi. Tavoitteisiin on päästy yli vaatimusten ja asiantuntijavaihtoa on paljon. Partnerit toimintaan haetaan kaikille aloille tarkoitetuilla EAIE-konferensseilla, jo valmiista verkostoista tai sattumanvaraisesti. Joskus partnerit ovat löytyneet muun verkostotoiminnan yhteydessä.

Ammattikoulussa nykyisin 12-14 opiskelijaa lähtee ulkomaille suorittamaan harjoittelun ja oppilaitos on mukana neljässä eri verkostohankkeessa. Osa partnereista on vanhoja partnereita ystävyyskuntatoiminnan ajoilta. Osa on löydetty kansainvälisten seminaarien ja tapaamisten kautta. Myös muiden verkostojen kautta on löydetty yhteistyöpartnereita.

Kansainvälisen toiminnan suunnitelman kehitys

Ammattikorkeakoulussa asiakirjoja on kehitetty, tavoite- ja tulossopimusta seurataan ja noudatetaan, ministeriön pisteet kerrytetään eri aloilla. Oman strategian yhtenä tavoitteena on kansainvälistyminen. Kansainvälistymissuunnitelmat on teetetty koulutusala-kohtaisesti. Suunnitelmassa toiminnalla on selvä suunta, esimerkiksi jokaisena vuonna valitaan toiminnan kohteet hyvissä ajoin. Eri osa-alueilla teetetään suunnitelma, toiminta on avointa, järkevää ja tasapuolista. Ammattikoulussa etukäteisvalmennus on kehittynyt, suunnitelmat ovat laajentuneet ja erilaisia toimintoja ja yhteistyömuotoja on tullut lisää. Kontaktien luonti ja partnereiden etsintä on helpompaa modernin teknologian myötä.

Kansainvälisen toiminnan kehittämisen ongelmat

Ammattikorkeakoulussa esiin tulleita ongelmia ovat olleet alussa negatiivinen asenne toimintaa kohtaan ja kateus toiminnasta kiinnostuneiden kesken. Resursseja on ollut toiminnassa liian vähän, kielitaidon puutteellisuus vaihtoasiiantuntijoilla tai heidän luentonsa kurssittaminen aiheen ollessa jotain muuta mitä oppilaitoksella on sillä hetkellä menossa. Toiveet eivät aina istu käytäntöön. Kulttuurierot ja ilmasto-olosuhteet ovat tuoneet jonkin verran ongelmia vierailijoilla. Tutoreilla ja ystäväperheillä on sopeuttamisessa tärkeä osuus.

Ammattikoulussa ongelmia on esiintynyt, kun toiminta on ollut yhden henkilön varassa ja henkilö vaihtaa työpaikkaa tai jää eläkkeelle. Yhteistyö voi tällöin keskeytyä tai loppua kokonaan. Euroopassa monessa oppilaitoksessa henkilöstön englanninkielentaito on puutteellista tai pahimmassa tapauksessa vain yksi koko oppilaitoksessa puhuu englantia.

Ongelmien ratkaisu

Ammattikorkeakoulussa ongelmia on ratkaistu kehittämällä tutkimus ja kehitystoimintaa. Uusien asioiden eteen tullessa ei enää jouduta oppimaan kantapäähän kautta. Kansainvälisen koordinaattorin toimi on helpottanut byrokratian noudattamisessa. Hänen yksi tehtävänsä on auttaa mm. opiskelijoita lomakkeiden täytössä. Verkko-oppimisympäristö

Moodleen on koottu kaikki kansainväliseen toimintaan liittyvät lomakkeet ja ohjeistus sekä aiemmat matkaraportit kaikkien saataville. Kielitaitoa ja sen kehittämistä sekä tarkistamista varten on kehitetty Moodle-kurssi Walter, joka valmentaa vaihtoon lähteviä ja tulevia.

Ammattiopistossa esiintyneen ongelman ratkaisuksi on toistaiseksi pyritty saamaan entisen tilalle tehtävään uusi innostunut henkilö tai on annettu vanhan yhteistyökanavan unohtua ja pyritty löytämään uusi. Oman oppilaitoksen henkilöstölle on tarjottu mahdollisuuksia kielen oppimiseen.

Kansainvälisen toiminnan töiden muuttuminen

Ammattikorkeakoulussa on todettu selvästi, että kansainvälisen toiminnan työt ovat kaikille kuuluvia ja osa jokapäiväistä arkea. Toimintaa ei koeta enää pakonomaiseksi jutuksi vaan kaikki ovat mukana ja jakavat vastuun. Koska toiminta määrätään ylemmältä taholta, on se itsestään selvää. Ammattikoulussa on havaittu, että yhteydenpito on helpompaa modernilla teknologialla kuten sähköpostilla faksin sijaan, varsinkin kun fakseilla oli tapana hävitä.

Työelämästä otetut mallit tai työkalut kansainvälisen toiminnan kehittämiseen

Ammattikorkeakoulussa ei ollut käytetty työelämän malleja tai työkaluja. Läheisiä toimintoja ovat kuitenkin resursointi, jatkuvan kehittämisen ja parantamisen periaate, toiminnan arviointi ja itsearviointi, hyvien käytäntöjen levittäminen, näistä vahvimpana jatkuvan parantamisen periaate. Ammattikoulussa oli hyödynnetty työelämän kautta luotuja suhteita mutta ei varsinaisesti työelämästä tunnettuja työkaluja.

Opettajakunnan ja johdon asenne

Ammattikorkeakoulussa asenne on muuttunut positiiviseksi ja hyväksyväksi. Pakote ylhäältäpäin on saanut hyväksymään toiminnan.

Ammattikoulussa suurin osa opettajista ei uskalla lähteä mukaan toimintaan, koska pelätään kielitaidon puutetta. On myös niitä, jotka ovat aina aktiivisia, opiskelevat kieliä ja ottavat vastaan sekä isännöivät kansainvälisiä vieraita toistuvasti. Oppilaitoksen johto ei arvosta kansainvälisyyttä ja kansainvälistymistä riittävästi. Tämä näkyy resursseissa, joita on aivan liian vähän työmäärään nähden.

Ongelmat opettajakunnan suhtautumisessa

Ammattikorkeakoulussa ei ole enää selvää totaalikieltäytymistä, on vain innokkaimpia ja vähemmän innokkaita. Kynnys kansainväliseen toimintaan on vielä joillakin korkealla, mutta kynnys tulee nykyisin esiin lähinnä hyvin erilaisten kulttuurien kohdalla. Hyvät kokemukset ovat edesauttaneet kansainvälistymistä. Uusi ongelma on tullut eri alojen kesken kuten kuinka suomalainen maaseutu voi kilpailla Eurooppalaisen maaseudun kanssa, kun markkinoidaan esimerkiksi Joint Degree tutkinnon osia kansainvälisille korkeakouluille. Ammattikoulussa resurssit ovat aivan liian pienet ja harvat opettajat suostuvat tekemään töitä talkoovoimin nykyisin.

Kansainvälisen toiminnan tulokset oppilaitoksessa ja ympäristössä

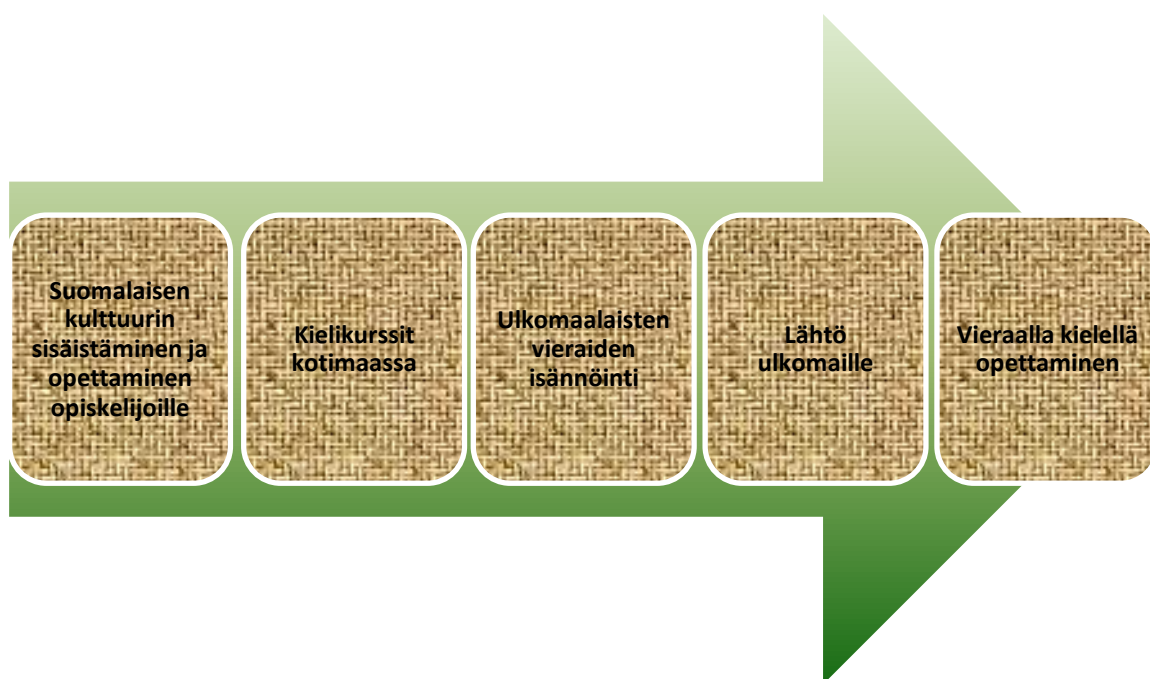
Ammattikorkeakoulussa tuloksena voidaan katsoa syntyneen vientikoulutusta ja oppilaitos on mukana Joint Degree ja Double Degree tutkintojen suunnittelussa ja markkinoinnissa. Vaihtojen määrä on kasvanut. Kansainvälinen toiminta on muuttunut yleismaailmallisempaan suuntaan ja saanut uusia muotoja. Ammattioppilaitoksessa kansainvälistyminen on tuonut mukanaan uutta valmennusmateriaalia, valinnaiskursseja, kansainvälistä tietoisuutta, näkyvyyttä ja on parantanut kielitaitoa.

Molemmissa oppilaitoksissa kansainvälinen toiminta on ollut aktiivista jo pitkään. Motivaatio kansainväliseen toimintaan tulee eri tahoilta. Ammattikorkeakoulussa johto määrää toiminnan, ammattiopistossa kiinnostus asiaa kohtaan nousee opettajakunnasta. Molemmissa oppilaitoksissa opetusministeriö ja uusi opintosuunnitelma määräävät, että kansainvälistä toimintaa tulee olla oppilaitoksessa. Ammattikorkeakoulussa kuljetaan myös alueellisen kehittämissuunnitelman mukana, kun taas kansainvälinen toiminta on ammattioppilaitoksessa jätetty vähemmälle huomiolle, vaikka maakunnassa kansainvälistyminen on nostettu esiin ajankohtaisena asiana. Koska ammattikorkeakoulussa johto on ottanut kansainvälistämisasian vakavasti, on siihen johdettu myös resursseja ja toimintaa on päästy kehittämään laadukkaasti eteenpäin. Opettajakunnan asenne kansainvälistä toimintaa kohtaan on myös muuttunut positiiviseksi, koska kansainvälistäminen on ollut suunnitelmallista ja resursoitua. Se on koettu osana tavanomaista arkipäivää päinvastoin kuin ammattioppilaitoksessa, jossa kansainvälistä toimintaa tulee tehdä pienin resurssein ja talkoovoimin, ikään kuin ”vasemmalla kädellä”. Resurssien puutteesta johtuen kansainvälinen toiminta ei pääse kehittymään ja pysymään ajan hengessä mukana. Vähäisin resurssein on pystytty keskittymään vain kansainvälisen toiminnan osiin. Valinnan ollessa edessä etusijalle on laitettu kompetensseista erilaisten kulttuurien tuntemus ja painotus oppilaitoksen antamille arvoille. Kielitaito nousi esiin ongelmana ja

kehittämisen tarpeena molemmissa oppilaitoksissa sekä oman henkilöstön että ulkomaisen henkilöstön kohdalla.

5.2.1 Henkilökunnan asenne ja kansainvälinen osaaminen

Henkilökunnan ja opettajan kansainvälistymisen prosessi kehittyy oppilaitoksen kansainvälistymisen myötä tai opettaja voi olla aktiivinen itse ja kehittää omaa kansainvälistä osaamistaan ja valmiuttaan oma-aloitteisesti. Kuten kuviossa 7 kuvataan, kansainvälistyminen alkaa suomalaisen kulttuurin sisäistämällä ja sen opettamisella opiskelijoille. Seuraavaksi opettaja kehittää kielitaitoaan joko oppilaitoksen järjestämällä kursseilla tai muualla kuten kansalaisopistossa tai lukion järjestämällä kielikursseilla. Eteenpäin mentäessä opettaja kokee olevansa valmis isännöimään ulkomaisia vierailijoita oppilaitoksessaan tai kodissaan. Kun vieraat kulttuurit alkavat kiinnostaa ja kielitaito on kohentunut, on opettaja valmis lähtemään ulkomaille opettajastipendien tai projektien rahoittamana. Opettaja kokee olevansa valmis myös oman alansa kansainvälisiin verkostoihin liittymiseen ja hanketoimintaan. Kun opettaja on täysin kansainvälistynyt, hän myös opettaa vieraalla kielellä. Opettaja on myös valmis opettamaan vierasta kulttuuria, luomaan ammattisanastoa ja tekemään opintokokonaisuuksia tai sen osia vieraalla kielellä. Kansainvälistymisprosessiin kuluu aikaa vaihtelevasti ja kaikki opettajat eivät koskaan yllä täysin kansainvälistyneelle tasolle. Kansainvälistyminen tapahtuu kunkin opettajan omien kykyjen, kiinnostuksen ja tavoitteiden tahtiin. (Perälä 2010)

Kuvio 7. Prosessikaaviossa on kuvattu opettajan kansainvälistymisprosessi.

Tutkimuksessa haastateltiin myös yksikön koulutusvastaavaa selvittäen kuinka hän koki kansainvälisen toiminnan ja oliko hän kiinnostunut olemaan mukana jatkokehittämässä kansainvälistä toimintaa.

Koulutusvastaava kertoi tehtäviinsä vierailujen aikana kuuluvan avustaminen luku- ja järjestyksen suunnittelussa, ylimääräisten tuntijärjestelyjen tekeminen. Koulutusvastaava koki, että pääasiassa järjestelyihin oltiin tyytyväisiä, mutta välillä opettajien viimehetken poissaolot aiheuttivat kireyttä, mutta vieraat olivat tyytyväisiä eikä muutokset haitannut heitä.

Vierailijat koetaan käytössä olevilla resursseilla ylimääräiseksi työksi arjen muun kiireen lisäksi. Aikaa kansainvälistämistyölle pitäisi olla varattu enemmän ja suunnittelu tulisi tehdä paljon aikaisemmin kuin nykyään, mieluiten jo edellisenä keväänä jos vieraat ovat tulossa syksyllä. Kansainvälinen toiminta tulisi olla otettu mukaan vuosisuunnitelmaan, jotta asiat voitaisiin hoitaa huolella eikä ikään kuin vasemmalla kädellä. Parannusehdotukseksi ehdotettiin, että yksi sovittu jakso voisi olla kansainvälistä toimintaa varten. Myös kielitaidon petraamista käsiteltiin molemmille henkilökunnalle ja vieraille. Jonkinlaista yhdessäoloa ja ryhmäytymistä toivottiin nopeamman tutustumisen edistämiseksi vierailujen alussa.

Oppilaitoksessa vierailevat opiskelijat koetaan kulttuuriseksi rikkaudeksi ja rohkeimmat opiskelijat usein saavat eniten kokemuksia. Ujoimmat opiskelijat tulisi saada jollain keinolla myös mukaan. Vierailijoiden mukana on tullut esiin uusia työtapoja.

Resursseja kansainvälistymiseen on tuskin lainkaan. Käytännössä se tarkoittaa sitä, että aika ylimääräiseen työhön nipistetään normaalista työajasta. Tiedottaminen tarvitsee kehittämistä, informaatio heilahtelee laidasta laitaan ja välillä saa olla mukana suunnittelemassa ja välillä vain ilmoitetaan mitä tapahtuu ottamatta selvää tuntijärjestelyjen sopivuudesta.

Koulutusvastaava haluaa olla mukana suunnittelemassa vapaavalintaista kansainvälistä kurssia mutta ei koe kielitaitoaan riittäväksi englanninkielisten kurssien suunnitteluun. Kielitaidon kehittämiseksi verkkokurssi ja puhumisen harjoittelu olisi toivottu kielten harjoittelumuoto niin oman oppilaitoksen väelle, kuin vierailijoillekin. Viralliset kielitasokokeet tuntuvat toistaiseksi liian vaikeilta. Haastateltavan vahvin ulkomainen kieli on Englanti. Ruotsia ja Saksaa hän ymmärtää kohtuullisesti, mutta puheen tuottaminen näillä kielillä on vaikeaa.

Vierailijoiden viikonloppuohjelmat koetaan välillä hankaliksi. Jotkut opettajat ottavat vierailijoita mielellään kotiinsa ja järjestävät heille viikonloppuohjelmaa. Toiset kokevat, että vierailijat annetaan heille vain huostaan viikonloppujen ajaksi. Tallityöt ovat yksi hyvä viikonloppuvaihtoehto varsinkin, jos vierailujen pituus on vain kolme viikkoa. Tutor-perheet olisivat hyvä idea.

Kehittämisenä tulisi ottaa kaikki mukaan suunnitteluun ja innostaa henkilökuntaa, jottei pakonmakuu syntyisi. Resursseja tulisi olla enemmän ja opetustunteja pitäisi varata kansainväliselle toiminnalle ja ne pitäisi saada merkata normaaleiksi tunneiksi.

Ilmapiiri kansainvälisestä toiminnasta koetaan koulutusvastaavan mukaan yleisesti ottaen negatiiviseksi siitä kertyvän ylimääräisen työn takia. Tilanteen parantamiseksi suunnittelu pitäisi saada jo lukujärjestykseen. Tutor-opiskelijoille tulisi informoida ajoissa ja tutorointi tulisi liittää mukaan muuhun ulkomaille lähtöön. Ulkomaanvierailut voisi sijoittaa vapaavalintaisten jaksojen aikaan puolin ja toisin. Kansainvälinen toiminta tulisi valita vapaavalintaiseksi opiskeluksi jo opintojen alkuvaiheessa. Kansainvälinen toiminta on ehdotonta koululle, toiminnasta tulee tehdä joustavaa ja toimintaa tulee kehittää edelleen.

Oman yksikön henkilökunnalle lähetettiin kyselymuodossa oleva haastattelu jossa kysymykset olivat samat kuin koulutusvastaavalle esitetyt. Kyselyllä pyrittiin selvittämään heidän kiinnostustaan kansainvälistä toimintaa kohtaan ja kartoittamaan heidän kokemuksiaan toiminnasta sekä selvittämään kansainväliseen toimintaan liittyviä kehittämistarpeita henkilöstön keskuudessa.

Kysely lähetettiin täytettäväksi 35:lle henkilöstön jäsenelle, joista vastasi kaksi. Vastausten määrä on niin pieni, että siitä saatua tietoa ei voida pitää luotettavana ja voidaan käyttää vain suuntaa antavana tietona. Vastausten vähyyttä selvästi osoitti, että kysely ajoittui hyvin kiireiseen aikaan ja että kansainvälistä toimintaa ei vielä koeta kaikkien asiaksi niin kuin ammattikorkeakoulussa, jossa kansainvälisessä toiminnassa ollaan jo selvästi astetta edellä. Kysely pyydettiin palauttamaan nimettömänä.

Vastanneiden mielestä Hingunniemen yksikön kansainvälinen toiminta on mennyt eteenpäin ja se tuo vaihtelua normaaleihin rutiineihin. Vastanneet eivät kuitenkaan olleet valmiit toimimaan vieraileville opiskelijoille tai opettajille tutorper-

heinä viikonloppuisin. Viikonlopputoiminnaksi ehdotettiin tallitöitä. Resursseja toimintaan oli vastaajien mielestä käytettävissä aivan liian vähän ja kansainvälinen toimintaa ei koettu ykköskehityskohteeksi kyselyn tekohetkellä. Selvitettävissä halukkuutta valinnaisten kansainvälisten kurssien, englanninkielisen materiaalin suunnitteluun toinen vastaajista oli halukas olemaan mukana suunnittelussa ja toinen ei. Kielteisen vastauksen antanut ei kokenut kielitaitoaan riittäväksi tehtävään. Vastaajien kesken vahvin ulkomainen kieli oli Englanti. Kielten opiskelua varten koettiin aluksi verkko-opintojen olevan paras vaihtoehto. Tiedotus kansainvälisestä toiminnasta on ollut riittävää henkilökunnan kesken.

Kolmantena haastatteluna haastateltiin kansainvälisestä toiminnasta negatiivisen kokemuksen saanutta henkilöstön jäsentä. Haastattelun tarkoituksena oli selvittää syyt negatiivisiin kokemuksiin.

Vaikeimmaksi koettu asia on puutteellinen kielitaito ja siitä juontavat ongelmat. Opiskelijoiden ja vierailijoiden eli molempien puutteellinen kielitaito vaikeuttaa kommunikointia ja tehtävien anto on vaikeaa. Ohjeita ei ymmärretä tai ne ymmärretään väärin ja työn laatu heikkenee eikä töitä saada tehtyä ajallaan. Koulun ympäristön esittelytilanteet koetaan vaikeaksi kielitaidon puutteen takia. Kommunikoinnin vaikeuden takia ilmapiiri kiristyy ja työympäristö muuttuu ahdistavaksi. ”Mitenköhän tänään TAAS selvittää!”, ”Voi ei, minulla on kv-vieraat tänään, mitä teen!” Myös oppilaitoksen omat oppilaat tulevat aroiksi ulkomaisten vieraiden läsnä ollessa.

Haastateltu koki oman kielitaitonsa riittäväksi peruskommunikointiin vaikkakin ammattisanastoa hän ei kokenut hallitsevansa riittävästi. Vierailevien opiskelijoiden kielitaito on usein koettu puutteelliseksi. Heille tulisi järjestää jonkinlainen kielikurssi ennen vierailua.

Kielitaidon kehittämiseksi olisi hyvä opiskella ensin verkossa ja myöhemmin puhumisen harjoituksia. Jatkossa nämä voisi yhdistää. Kielitasokokeet voivat olla liian vaikeita niille, joilla kielitaitoa ei ole, mutta ammattitaito on erittäin hyvää. Opiskelemalla voisi kehittyä kokeeseen asti.

Tiedotus oli haastateltavan mielestä toiminut hyvin, aina ollaan oltu tietoisia milloin vieraita on tulossa. Ylimääräisiä työtunteja ei käytetty. Negatiivisen asenteen syynä on kielitaidon puute molemmiin puolin ja siitä aiheutuva kireys työympäristöstä ja kommunikoinnin puute.

5.2.2 Havainnoinnit

Tutkija toimi tutkimuksen aikana aktiivisena havainnoijana ollen mukana kansainvälisessä toiminnassa aktiivisesti. Tutkimuksen aikana Ylä-Savon ammattopiston kansainvälinen toiminta oli selvästi aktiivista. Työssäoppimaan ulkomaille lähti useita opiskelijoita ja opettajia. Tutkija itse oli yksi näistä. Vaihtoon kotimaahan saapui kolmeen eri otteeseen opiskelijoita ja yksi opettaja.

Tutkija kuunteli ja keskusteli ja oli mukana järjestämässä kansainvälistä toimintaa. Tätäkin kautta selvästi esiin tullut ongelma oli kielitaidon puute varsinkin vastavierailujen ja niihin liittyvien järjestelyjen yhteydessä. Ulkomaille lähtijät saivat ylimääräistä kielivalmennusta, jonka he kokivat helpottaneen ulkomailla oloa ja sinne lähtöä. Resurssit ovat selvästi liian pienet. Kiireisimpinä kansainvälisen toiminnan ajankohtina oppilaitoksen henkilöstö joutui käyttämään huomattavan paljon omaa aikaa kansainvälisten asioiden järjestämiseen. Kehittyneempi suunnitelmallisuus olisi helpottanut työtaakkaa huomattavasti. Ohjeistus oli vaikeasti saatavilla ja samoja asioita joutui kysymään useampaan otteeseen eri tahoilta. Varsinkaan työaikaan, matkustamiseen ja ulkomaan matkan järjestämiseen ei löytynyt tiivistettyjä kirjallisia ohjeita hevostalouden yksiköstä. Myös englanninkieliset asiakirjat olivat puutteelliset.

Hingunniemen opiskelijat kokivat kansainvälisen toiminnan erittäin kiinnostavana ja opiskeluun innostavana. Tämä tuli selkeästi esille ulkomaisten vierailijoiden vierailujen aikoina, jolloin ilmapiiri yksikössä selvästi piristyi ja opiskelijoilta kysyttäessä vierailijoiden lähdettyä, he sanoivat odottavansa uusia vieraita innolla. Kaikki ulkomailla olleet olivat matkaansa tyytyväisiä ja palasivat kotimaahan selvästi elämänkokemusta saaneina ja uusia käytäntöjä oppineina. Kotimaassa ulkomaalaisten vieraileminen oppilaitoksessa koettiin aluksi vaikeana ja tutoreiden saaminen avuksi oli vaikeaa. Kun opiskelijat saivat vierailuiden aikana varmuutta kielitaitoonsa, alkoivat he tutkimuksen lopussa tapahtuneiden vierailujen yhteydessä olla yhä aktiivisempia. Aiempi positiivinen kokemus antoi valmiuksia seuraavaan kertaan. Opiskelijat olivat myös kiinnostuneita siitä heiltä kysyttäessä pidemmistä kuin yhden jakson mittaisista ulkomaan matkoista ja ulkomailla tapahtuvasta opiskelusta. Monet kokivat kielitaitonsa olevan kuitenkin riittämätön ulkomaiseen opiskeluun ainakin opintojen alussa. Opiskelijat kokivat oppivansa vierasta kieltä työssäoppimisen ja vastavierailujen aikana voimakkaasti. He kokivat myös oppivansa elämäntapoja ja uusia työtapoja toisesta kulttuurista ja kokivat oman identiteettinsä suomalaisena vahvistuneen. Kaikki kansainvälisessä

toiminnassa mukana olleet opiskelijat suunnittelivat lähtevänsä ulkomaille uudelleen ja puhelimitse vahvistettuna syksyllä 2010 ulkomaille oli lähtenyt tai juuri lähtemässä uudelleen neljä edellisenä keväänä ulkomailla ollutta opiskelijaa.

5.2.3 Tutkimuksen tulokset

Tutkimuksessa kävi selvästi ilmi, että Ylä-Savon ammattiopiston luonnonvara-alan hevostalouden yksikössä kansainvälistä toimintaa on ja kiinnostusta sen kehittämiseen löytyy. Pääpiirteittäin henkilöstö suhtautuu kansainvälistämiseen positiivisesti. Negatiivinen ilmapiiri johtuu kielitaidon ja resurssien puutteesta, joiden takia ilmenee ongelmia opetuksessa tai ajankäytössä. Tutkimuksen tulosten perusteella yksikön opettajakunnan kansainvälistymisprosessi on vielä suhteellisen alussa ja suunnitelmallisella oppilaitoksen kansainvälistämisellä myös opettajat saadaan mukaan prosessiin ja heidän kansainvälistymisensä edistyy.

Tutkimuksessa tuli ilmi, että Ylä-Savon ammattiopisto on vahvasti kansainvälisessä verkostoitumisvaiheessa oleva oppilaitos. Asiakirjat löytyvät ja ovat suhteellisen laajat ja oppilaitos hakee tukea kansainväliseen toimintaansa opetushallituksen ja EU:n rahoitusohjelmista. Ulkomaille työssäoppimaan lähteminen on säännöllistä ja ulkomaisia vieraita saapuu oppilaitokseen vuosittain. Kansainvälisiä teemapäiviä järjestetään vuosittain ja ulkomaalaisia asiantuntijoita vieraillee säännöllisesti. Oppilaitos ei kuitenkaan tarjoa vielä opintojaksoja vieraalla kielellä, toiminta on painottunut työelämälähtöisyyteen työssäoppimisen ja yrittäjyyden hengessä. Kansainvälinen toiminta on selvästi lisääntymässä ja oppilaitos on tilanteessa, jossa kansainvälistä toimintaa tulee suunnitella ja kehittää edelleen.

Tutkimuksessa esiin nousseita ongelmakohtia olivat hyvin selvästi kielitaito ja resurssit. Muut ongelmat linkittyivät näihin. Aika muun työn ohella tehtävään kansainväliseen toimintaan jouduttiin ottamaan jo muutenkin tiukasta työajasta. Tämä vaikutti suunnitteluun ja motivaatioon negatiivisesti. Kansainväliset vieraat olivat mukana normaaleilla oppitunneilla, jolloin kaikki asiat jouduttiin kertomaan sekä suomeksi että englanniksi, mikä lisäsi ohjeistukseen käytettyä aikaa. Puutteellinen kielitaito puolin ja toisin lisäsi käytännön töissä vaaratilanteita väärin ymmärrettyjen ohjeiden takia. Erityisesti eläinten kanssa toimiessa on tärkeää, että ohjeet on ymmärretty hyvin ja ne usein tulee ymmärtää myös nopeasti. Jatkoa ajatellen tulee oppilaitoksen luoda verkkoympäristöön kielitaitoa kehittävä opintojakso, joka on niin henkilöstön, opiskelijoiden kuin vierailevien ulkomaalais-

tenkin käytössä. Matkojen ajankohdat tulee olla tiedossa riittävän ajoissa. Saatavat vieraat pyritään ottamaan vastaan samanaikaisesti mahdollisuuksien mukaan.

Tutkimuksen mukaan lisää resursseja kaivataan ja ongelman ratkaisemiseksi päätettiin keväällä 2011 hakea opetushallituksen verkostohankerahoitusta yhdessä kolmen muun luonnonvara-alan ja hevostalouteen suuntautuneen oppilaitoksen kanssa. Rahoitushakemus lähti opetushallitukselle määräpäivään mennessä.

Tutkimuksessa ilmeni myös ohjeistuksen vähyys ja jonkinasteinen epäselvyys. Ajansäästämiseksi ja suunnittelutyön helpottamiseksi oppilaitoksen ohjeistus kansainvälistä toimintaa varten tarkistetaan ja siirretään yhteen paikkaan, jossa se on kaikkien helposti saatavilla. Suunnittelua vaikeutti henkilöstön mukaan myös viimehetkellä tulleet tiedot vieraiden haluamista opintojaksoista ja vastavierailujen ajankohdista.

Opiskelijat kokivat kansainvälisen toiminnan huomattavasti positiivisempaan asiana kuin opettajat. Myös opiskelijat kokivat kielitaidon olevan suurin kynnys kansainväliseen toimintaan osallistumiseen. Usea opiskelija haluaisi mahdollisuuksia kansainväliseen toimintaan kotimaassa ja ulkomailla.

6 HINGUNNIEMEN KANSAINVÄLISTÄMISSUUNNITELMA

Hingunniemen yksikölle ei ole aiemmin tehty omaa kansainvälistämissuunnitelmaa vaan on kuljettu Ylä-Savon ammattiopiston kansainvälistämissuunnitelman mukana. Ensimmäinen, liitteenä 4 oleva Hingunniemen kansainvälistämissuunnitelma 2011 noudattaa pääpiirteittäin oppilaitoksen muuta kansainvälisen toiminnan linjausta ja oppilaitoksen strategiset tavoitteet otetaan perustaksi. Oppilaitoksessa on tarve alakohtaisille suunnitelmille, jotta kansainvälisestä toiminnasta saadaan suunnitelmallisempaa ja kansainvälisen toiminnan kehitystä pystytään mittaamaan järkevästi.

Kansainvälistymistä ja sen tukemista korostetaan EU-tasolla ja uudistetut opintosuunnitelmat ja kestävä kehityksen vaatimukset tuovat kansainvälistämisen vahvasti esiin opetuksessa. Elinkeinoelämän kehittymisen kannalta ihmisten kieli- ja kulttuurituntemus on tärkeää. Hevostalous on voimakkaasti edelleen kansainvälistyvä ala hevoskaupan ja kilpailutoiminnan myötä. Yhä useampi suomalainen ratsu- tai ravitoimintaa harjoittava ammattilainen siirtää toimintansa Eurooppaan tai muualle maailmaan päästäkseen lähemmäs kansainvälistä kilpailutoimintaa tai turismia. Tarve kansainvälisesti osaavalle ja kielitaitoiselle työvoimalle kasvaa. Ulkomailta saadaan kotimaahan hyviä käytäntöjä vanhoista hevosmaista. Tehdyn työn laatu kotimaassa paranee ja ulkomaille luodaan yhteistyöverkostoa suomalaisten hevostalouslyritysten kansainvälistämisen tueksi. Hevostalouden yritystoiminnan prosessit ja rakenteet kansainvälistyvät ja uusia innovaatioita tuodaan maahan opittujen uusien käytänteiden myötä. Seutuyhteisön vaikuttavuus hevostaloudessa paranee. Ajan tasalla olevan osaamisen myötä hevostalousala pääsee uudistumaan kansainvälisesti toimivaksi alaksi niin ravi- kuin ratsupuolellakin.

Osaaminen hevostalouden koulutuksessa ja tutkimuksessa edesauttaa hevostalouden kehittymistä. Kehittyessään se edesauttaa sosiaalista hyvinvointia harrastustoiminnan ja matkailupalveluiden sekä muun hevostalouden yritystoiminnan mennessä eteenpäin. Hevostalous on hyvin aktiivista Pohjois- ja Ylä-Savon alueella. Kilpailu- ja harrastustoiminta kasvaa ja alueella on jo pelkästään ratsupuolta katsoen hevostaloudessa kansallisesti ja kansainvälisesti menestyviä hevostalouslyrittäjiä ja kilparatsastajia. Laadukas hevostalous on myös mukana alueella matkailun alan vahvistuessa seudulla. Matkailuyrityksiä, jotka tarjoavat hevosiin liittyviä elämyksiä on tullut viime vuosina lisää. Ylä-Savon ammattiopiston tulee pystyä tarjoamaan alueen kansainvälistyvälle hevostaloudelle työntekijöitä, joilla on kansainväliset valmiudet alaan. Raviurheilutoiminta on myös aktiivista ja kuuluu vahvasti myös alueen historiaan. Opiskelijoilla on hyvä mahdollisuus valmistuttuaan sijoittua oman alueen hevostalouslyrityksiin ja Ylä-Savon ammattiopiston koulutusjärjestelmän takia heillä on mahdollisuus elinikäiseen oppimiseen alueellamme.

Opiskelijoiden alueidentiteetti vahvistuu ja valmistuneet ovat halukkaita jäämään Ylä-Savon seudulle työelämään. Hevostalouden kansainvälisen toiminnan arvot vastaavat Ylä-Savon ammattiopiston arvoja eli asiakaskeskeisyys ja työelämäyhteistyö korostuvat.

6.1 Liikkuvuus ja kielitaito

Liikkuvuutta pyritään lisäämään tai ainakin vaihtojen määrä pidetään viimevuosien tasolla, mutta liikkuvuuteen liittyvien käytäntöjen laatua ja toimivuutta parannetaan. Määrällisesti mitattuna tavoitteena on vuosittain neljän opiskelijan ulkomaille työssäoppimaan tai opiskelemaan lähtö sekä ravi- että ratsupuolelta. Vastaavasti vastavierailulle tulevien opiskelijoiden määrä on kahdeksan opiskelijaa ulkomaisista oppilaitoksista. Asiantuntijavaihtoon vuosittain lähtee vähintään yksi opettaja ja vastavierailulle tulee vastaavasti yksi opettaja.

Lisäksi vähintään yksi henkilöstön jäsen saavuttaa riittävän kielitaidon. Osaaminen voidaan osoittaa kielitutkinnon suorittamisena. Opiskelijat ovat kansainvälisessä tutoroinnissa mukana. Valittuja on vuosittain kahdeksan. Yksikössä toimii yksi opettaja kansainvälisestä toiminnasta vastaavana henkilönä ja hänen apunaan toimii yksi kansainvälistämisestä kiinnostunut opettaja, kuten Hingunniemen kansainvälistämissuunnitelmassa todetaan. Yksikön muut opiskelijat ja opettajat ottavat osaa kotikansainvälistämiseen osallistuen teemapäivien järjestämiseen, vierailevien opiskelijoiden opettamiseen ja vierailevien opettajien opastamiseen ja asiantuntijuuden hyödyntämiseen. Henkilöstö osallistuu aktiivisesti kielten opiskeluun yksikön kielitaidon parantamiseksi.

6.1.1 Työssäoppiminen ja vaihtojen ajankohdat

Vaihdon jättäminen kolmannelle opiskeluvuodelle ei anna opiskelijalle mahdollisuutta uuteen ulkomaan vaihtoon, eikä hän myöskään voi soveltaa ulkomailla oppimaansa käytäntöön opiskeluaikana ja näin hyödyntää sitä opiskelussaan. Opettajalle opiskelijan ulkomaille lähettäminen lähellä valmistumista tässä vaiheessa luo paineita paperitöiden suhteen. Kaiken pitää olla saman tien valmiina, kun opiskelija palaa Suomeen. Viivästyksiin syystä tai toisesta ei ole varaa. Myös opiskelijalle tulee kiire tehdä esimerkiksi työssäoppimisraportti valmiiksi ajallaan. Opiskelijat eivät myöskään ole kertomassa seuraavana vuonna muille opiskelijoille kokemastaan tai toimimassa tuutoreina heille. Toiset opiskelijat kokivat kuuden viikon ajanjakson suhteellisen lyhyeksi ja olisivat halunneet viipyä ulkomailla pidempään välillä Suomessa käymättä. Tämä käytäntö ei myöskään mahdollista sitä, että työssäoppimisjakso ja ulkomainen opiskelujakso olisivat peräkkäin tai kesätyöjakso ulkomailla niiden välissä. Myös uusi opinto-opas luo vaikeuksia

tämän toteuttamisessa sillä jaksojen ajankohdat ovat vaihtuneet sellaisiksi, että peräkkäisyyttä on vaikea toteuttaa.

On erittäin vaikeaa saada vierailijat saapumaan oppilaitoksen ehdottamana ajankohtana. Ylä-Savon ammattiopiston kannalta olisi helpompaa, että ulkomaalaiset opiskelijat otettaisiin vastaan vuosittain aina saman jakson aikana, jolloin ylimääräinen työ voitaisiin ottaa huomioon lukujärjestyksiä suunnitellessa. Vaihtojen tapahtuessa samanaikaisesti myös resursseja säästyisi, kun samoja asioita ei tarvitsisi järjestää useaan kertaan. Myös omien opiskelijoiden tutortoiminnan järjestäminen helpottuisi ja kansainväliseen toimintaan liittyvät suoritukset olisi helpompi järjestää. Erittäin hyvä ajankohta vierailuille olisi vapaavalintaisten aineiden aikaan, jolloin kansainvälisen toiminnan valinneet pysyisivät keskittymään joko tuutorointiin tai opintoihin liittyvään ulkomailla oloon.

6.1.2 Ohjeistus opiskelijalle ja opettajalle (suunnitelma)

Opiskelijan ohjeistus työssäoppimismatkoja varten on selvä ja helposti saatavilla ja säännöllisesti pidettävät kansainvälisen toiminnan tiedotustunnit pitävät opiskelijat aika-aulussa. Yleinen ohjeistus ulkomaan työssäoppimista varten löytyy oppilaitoksen Internet-sivuilta. Intranetistä ja oppilaitoksen yhteiseltä tietokoneasemalta löytyy lisää tietoa opettajalle, mutta varsinkin ensikertaa ulkomaille matkaavalle ja matkoja järjestävälle opettajalle tiedot ovat varsin hajallaan. Selkeälle yhtenäiselle ohjeistukselle opiskelijaa ja opettajaa varten on tarve. Luonnonvara-alan yksiköille on luotava toisen oppilaitoksen kanssa yhtenäinen ohjeistus ja toimintajärjestelmä alojen erikoisominaisuudet huomioon ottaen. Opettajille ongelmia ja epäselvyyttä on syntynyt, koska käytännöt eri yksiköiden välillä poikkeavat hieman toisistaan. Ohjeistusta on annettu puhelimitse ja sähköpostitse ja tiedon hankinta on tällä tavoin suhteellisen aikaa vievää. Valmis yleisluontoinen ohjeistus säästäisi aikaa ja yhtenäistäisi käytäntöjä. Eri hankkeiden välillä olevat eroavaisuudet voitaisiin täydentää ohjeistukseen hankkeiden voimassaoloajaksi ja päivittää hankkeiden uusiutuessa tai muuttuessa toiseksi.

Suurimpia ongelmakohtia ovat olleet erilaiset päiväraha- ja palkanmaksukäytännöt yksiköittäin sekä valmiin alakohtaisen kieli- ja kulttuurivalmennusmateriaalin ja englanninkielisten sopimuksien puute. Myös eri hankkeissa toiminta- ja raportointiohjeistus eroaa toisistaan. Hankaluutta tuo myös rajoitukset, mistä oppilaitos voi hankkia lentoliput lähtijöille. Vaikeuden tuo erilaisten maksutapojen käyttömahdollisuuden puute. Esimerkiksi monet halpalentoyhtiöt vaativat Internetin kautta luottokortilla tehdyt lentojen varaukset ja maksut. Oppilaitos ei pysty näitä hyödyntämään luottokortin puuttuessa. Tilanne on ratkaistu niin, että lähtijät joutuvat hankkimaan lennot itse ja anomaan käyttämänsä

pääoman kuitteja vastaan takaisin oppilaitokselta. Tällainen käytäntö on hankalaa silloin, jos lähtijöitä on useampi kuin yksi ja kaikkien tulisi lentää samalla lennolla.

Opettajien ohjeistamiseksi asiakirjat tulee koota yhteen paikkaan ja vuosittaisessa järjestyksessä. Kuluihin liittyvät ohjeet tulisi koota opettajalle tarkoitettuun oppaaseen. Hankkeiden muuttuessa opasta tulisi päivittää.

Opettajan ulkomaanmatkaoppaasta tulisi löytyä seuraavat kohdat.

1. Johdanto: yleistä oppaan sisällöstä
2. Vaihto-ohjelmien kautta tehtävät matkat
 - 2.1 Leonardo
 - 2.2 Nordplus
 - 2.3 Comenius
3. Muihin hankkeisiin liittyvät matkat/eri alojen matkat
 - 3.1 Tekniikan ja liikenteen ala
 - 3.2 Kulttuuri-, matkailu-, ravitsemis- ja talousala
 - 3.3 Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala
 - 3.4 Luonnonvara- ja ympäristöala
 - 3.5 Hevosala
 - 3.6 Koulun stipendeillä tehtävät matkat (opiskelijat)
4. Muut matkat
5. Matkajärjestelyt
 - 5.1 Käytännön matkajärjestelyt
 - 5.2 Ulkomaanmatkoihin liittyvät lomakkeet
 - 5.3 Matkaennakko
 - 5.4 Matkavakuutus
 - 5.5 Terveys ja rokotukset
 - 5.6 Päivärahat
 - 5.7 Esitteet ja lahjat sekä muu materiaali
6. Ulkomailla
7. Matkaraportti ja matkalasku
8. KVTES:n ja OVTES:n mukaiset matkakustannusten korvaukset vuonna xxxx
Liite: Hankkeisiin liittyvät kustannuspaikat ja hankenumerot

6.2 Resurssit

Resurssit kansainvälistämistyöhön ovat rajatut ja rajoittuvat lähinnä eri hankkeista saattuihin korvauksiin. Ylä-Savon ammattiopisto myöntää noin 500 euron suuruisia matka-

stipendejä ulkomaille lähteville opiskelijoille matkakulujen kattamiseksi, hankkeiden kautta opiskelijalla on mahdollisuus saada suurempia stipendejä. Hevostalouden ja luonnonvara-alan kansainvälisen toiminnan kehittämiseen päätettiin hakea Opetushallituksen rahoitusta omalle alakohtaiselle verkostohankkeelle. Verkostoituminen on hyväksi koettu tapa edistää kansainvälistymistä ja useampaan kuin yhteen verkostoon voi kuulua samanaikaisesti.

Verkostoituminen edistää liikkuvuutta ja verkostoyhteistyö on toimiva työtapa. Verkostohankkeen koordinaattorin rooli on tärkeä toiminnan onnistumisen kannalta, sillä jonkun on pidettävä langat käsissään ja huolehdittava, että verkoston tavoitteiden säännöllinen tarkistaminen ja jäsenten motivoiminen tulee tehtyä. Koska kansainvälisiä asioita hoitavat toimivat usein yksin organisaatioissaan, on verkoston tuoma vertaistuki ja korkea osaamisen taso sekä tuki uusien henkilöiden perehdyttämiseen tärkeää. Verkoston mahdollistamat asiantuntijavaihdot edistävät opiskelijoiden työssäoppimisjaksojen onnistumista sillä työelämäpartnerit ovat olleet mukana jakson suunnittelussa alusta lähtien. Opiskelijan on helpompi mennä työssäoppimisjaksolle vieraaseen maahan tuttujen partnerien luokse. Kehittäminen olisi näin suunnitelmallista ja siihen olisi selkeät tavoitteet ja aikataulu. (Korkala 2010)

Verkostoitumisessa on etuna myös kustannusten ja ajankäytön jakaminen. Esimerkiksi ulkomaiset luennoitsijat on pystytty hyödyntämään verkostoitumalla ja valmiit kansainväliset kontaktit saadaan mukaan toimintaan käyttämättä kohtuuttomasti aikaa. Erityisesti asiantuntijuuden jakaminen on ollut verkostoissa tuloksellista sillä jäsenorganisaatioiden kesken tapahtuu vertaisoppimista ja hyvien käytänteiden levittämistä. Tuloksellisinta toiminta on verkostossa, jossa vuorovaikutus on tiheää ja tapahtuu tasa-arvoisesti jäsenten välillä. (Korkala 2010)

6.2.1 Verkostohankesuunnitelma

Syksyllä 2010 Ylä-Savon ammattiopisto lähti suunnittelemaan verkostohanketta (Liite 2), joka on suuntautunut hevostalouteen. Hankkeeseen mukaan on lähdössä Ylä-Savon ammattiopisto sekä Ruukin maaseutuoppilaitos ja Pudasjärven ja Kainuun ammattioppilaitokset. Muiksi yhteistyökumppaneiksi mukaan on tulossa Hevostietokeskus ja alueen kaksi hevostalousyrittäjää, Aario Equisport ja Onnenhumma. Ulkomaisiksi yhteistyökumppaneiksi hankkeeseen lähtee Ylä-Savon ammattioppilaitoksen aiempia hevostalouden kontakteja oppilaitoskontakteja Unkarista, Sloveniasta ja Englannista sekä uutena kontaktina Ranskalainen kumppani. Uusia yhteistyökumppaneita vanhoista hevostalousmaista pyritään hakemaan hankkeen aikana. Opetushallituksen painopisteet ovat

aiempina vuosina painottuneet työelämään ja oppilaitoksen ja työelämän välisen yhteistyön parantamiseen. Vuonna 2011 uutena painopisteenä oli myös uusien oppilaitosten mukaan saaminen kansainväliseen toimintaan ja edelleen painotettiin arkioppimisen ja aiempien hankkeiden tuotoksen jatkamista ja kehittelyä. Hankesuunnitelma koottiin mahdollisimman valmiiksi syksyllä 2010 kaikkien kontaktien varmistuttua ja hankesuunnitelma viimeisteltiin keväällä 2011 opetushallituksen vahvistettua uudet painopistealueet. Hankkeen kautta saadaan resursseja hevostalouden kansainvälisen toiminnan kehittämiseen sekä hallinointiin.

Hankkeen tavoitteena on kehittää systemaattista ja vastavuoroista yhteistyötä ja asiantuntijuuden vaihtoa sekä työssäoppimista yhteistyökumppaneiden ja sidosryhmien kanssa. Verkoston tavoitteena on helpottaa työvoiman liikkuvuutta ja kansainvälisen asiantuntijuuden saatavuutta kehittämällä seuraavia toimintoja: kieli- ja kulttuurivalmennus, asiantuntijuuden vaihto ja kattavan työpaikkarekisterin ratsastuksen eri lajien, valjakkoajon ja siittolatoiminnan sekä matkailupalveluiden tuottajien kanssa. ECVET-periaate otetaan käyttöön hevosalan arkioppimisen kuvaamisessa. Kotimaista verkostoa täydennetään kartoittamalla oppilaitosten vaikuttamisalueilla ne yritykset, joilla on valmiuksia ottaa vastaan opiskelijoita ja asiantuntijoita yhteistyömaista.

Verkostoyhteistyötä pyritään parantamaan löytämällä uusia yhteistyökumppaneita ratsastuksen niin sanotuista vanhoista maista kuten Saksa, Ranska, Irlanti ja Alankomaat. Vastavuoroisuutta pyritään edistämään asiantuntijavaihtojen kautta. Aiempien suomalaisten hankkeiden hyviä käytänteitä, kuten onnistunut hanketoiminta, ECVET kuvaukset sekä kieli- ja kulttuurivalmennusmateriaalit hyödynnetään. Vuonna 2009 Hispania hankkeessa laadittu ehdotus arkioppimisesta yhdistettynä ammatillisiin opintoihin hyödynnetään ja sovelletaan hevosalalle sekä arviointikriteerit suunnitellaan ja testataan hevosalalla. Suomen verkosto hyödyntää ja levittää hankkeiden Ready Study Go Ahead, Majakka ja FinEcvet3 tuloksia.

Hanke tarvitaan, koska työssäoppimisen, asiantuntijavaihtojen ja osaamisen kehittäminen kiinteässä yhteistyössä verkostoalueen ja yhteistyökumppaneiden sekä sidosryhmien kanssa kansainvälisesti kehittää oppilaitosten ulottuvuusalueen koulutuksen ja elinkeinoelämän laatua ja edistää kansainvälistymisprosessia. Lifelong Learning – program ohjelmaan kirjattujen taitojen; yrittäjyys-, vuorovaikutus- ja aktiivinen kansalaisuus sekä kieli- ja tietoteknisten, kulttuurien välisten hyvien käytänteiden sekä kansainvälisten ja kestävä kehityksen taitojen vahvistaminen on integroitu verkoston aktiviteetteihin. Kiinnostus kielitaidon kehittämiseen ja eri kulttuureihin on oppilaitoksissa kasvanut, joten verkoston tuloksellisen toiminnan vakiinnuttaminen kolmen vuoden tavoitteena vaikuttaa

realistiselta. Lisäksi oppilaitokset tukevat opiskelijoiden yksilöllisiä kansainvälisiä opinpolkuja.

Koordinoivana oppilaitoksena Ylä-Savon ammattiopisto hallinnoi hanketta ja koordinoi kokoukset, matkat ja muun työnjaon. Partnerioppilaitokset valitsevat hankkeeseen mukaan lähtevän opettajan ja opiskelijat. Ensimmäinen verkostokokous pidetään mahdollisimman pian kaikille sopivana ajankohtana syksyllä 2011. Kokouksessa sovitaan ja vahvistetaan tehtävän jaot, vastualueet ja aikataulutus. Ulkomaan matkat järjestetään lukuvuoden 2011-2012 aikana mahdollisesti keväällä. Loppukeväältä 2012 pidetään verkostokokous, jossa kootaan toimintavuoden tuloksia yhteen ja suunnitellaan kesällä pidettävää seminaaria, johon kutsutaan edustaja opetushallituksesta, verksto-oppilaitosten rehtorit ja sidosryhmien edustajia. Toiminnan suunnittelua varten pidetään verkkokokouksia 2-3 kappaletta.

Hankkeen avulla tavoiteltavia konkreettisia tuloksia ovat 1) selvitys hankkeessa mukana olevien eri maiden työssäoppimisympäristön ja työkuultuurien eroista, 2) hankkeelle tehdään verkkosivut ja blogi 3) yritys yhteistyön kehittäminen vanhoista hevostalouksmaista hevosalan eri suuntautumisissa; yritys- ja oppilaitosrekisteri niistä toimijoista jotka vastaanottavat ja lähettävät työssäoppijoita ja asiantuntijoita 4) kartoitetaan asiantuntijaverkostoa kansainvälisesti ja Suomen verkostoalueella; vastavuoroiset vaihdot ja hyvien käytänteiden siirtäminen 5) kieli- ja kulttuurivalmennuksen kehittäminen; verkkokurssi englanninkielen taidon kehittämistä varten hevososalalle 6) verkoston jäsenten perehdyttäminen ECVET ja EQF – järjestelmiin 7) yksilöllisen opintopolun malli hevosalan ulkomaan vaihtoihin.

Tulokset arvioidaan itsearviointina ja vertaisarviointina. Konkreettisten tulosten tulee olla käyttöönotettavia oppilaitoksissa ja verkoston tulee jäädä osaksi koulutuksen järjestäjien kansainvälistä toimintaa. Verkoston toiminnan ajan hankkeen edistymistä arvioidaan. Hanke käyttää sosiaalista mediaa edistämään palautteen antamista ja kommunikointia. Hankkeen tulokset annetaan muiden hankkeiden käyttöön ja ammattilehtiin kirjoitetaan artikkelit. Ammattilehtiesimerkkeinä Opettaja-, Hippos ja Ratsastuslehti. Hankkeen kuudessa hankkeesta tiedotetaan suoraan oppilaitoksien henkilöstöille kokouksissa ja paikakuntatasolla tiedotusvälineissä. Valtakunnan tasolla hankkeesta tiedotetaan kansainvälisen toiminnan eri tilaisuuksissa. Kansainvälisellä tasolla tiedotus tapahtuu vierailujen yhteydessä paikallisessa lehdistössä tai radiossa. (Hakutiedote 2011)

6.3 Kieli- ja kulttuurivalmennus (suunnitelma)

Hingunniemessä pidetyn kieli- ja kulttuurivalmennuksen parannukseksi toivottiin vielä enemmän käytännön harjoittelua ja ammattisanastoa englanniksi. Päivä koettiin erittäin hyödyllisenä ja katsottiin tarpeelliseksi koota materiaali luonnonvara-alan kieli- ja kulttuurivalmennusta varten. Parhaiten materiaalin katsottiin olevan saatavilla Moodlessa. Siksi jo olemassa oleva kieli- ja kulttuurivalmennuksen aineisto kootaan Moodle-oppimisympäristöön ja ryhmitellään aihepiireittäin matkustamisesta kertovaan osaan, kielitaitoa valmentavaan osaan ja kulttuurien ymmärtämistä valmentavaan osaan. Aineisto kertyy edelleen ulkomaanmatkojen yhteydessä ja on vuosivuodelta kehittyvä kokonaisuus. Materiaaliin kuuluu ulkomailta olleiden alan opiskelijoiden tekemät matkareportit, maatalouteen ja hevostalouteen liittyvä sanasto ja linkit MOT-sanakirjoihin. Moodleen kootaan myös kieli- ja kulttuurivalmennukseen liittyvät asiakirjat ja tehtävät sekä linkit muualla olemassa oleviin alamme soveltuviin ja toimiviin kieli- ja kulttuurivalmennuspaketteihin. Hispania ja Majakka – hankkeiden yhteydessä syntynyt tuotos otetaan käyttöön hevostalouden alalle soveltuvin osin.

Täytyy myös selvittää onko mahdollista käyttää opetuskielenä englantia ulkomaisten vaihto-oppilaiden tai vieraiden läsnä ollessa. Tämä helpottaisi opettamista siinä määrin, ettei asioita tarvitsisi jatkuvasti toistaa eri kielillä. Sekä suomalaisten että ulkomaalaisten opiskelijoiden englanninkielen taito on suunnilleen samantasoista. Samalla opiskelijoiden kielitaito kehittyisi. Kaikkien opintoihin oppilaitoksessa kuuluu ammattienglannin käyttö käytännössä ja englannin kielen käyttö opetuksessa ehdottomasti auttaisi näissä opinnoissa. Kaikki opettajat eivät tähän kuitenkaan ole halukkaita tai heidän oma englannin kielen taitonsa ei välttämättä ole riittävä. Aiemmin oppilaitoksessa vierailleet opiskelijat kokivat osallistumisen suomenkielisille tunneille ja tapahtumiin hieman tylsäksi koska eivät ymmärtäneet puhuttua kieltä, eikä oppimista tapahtunut parhaalla mahdollisella tavalla. Opetuksessa ja tuutoroinnissa voi käyttää apuna niitä opiskelijoita, jotka ovat aidosti kiinnostuneet ulkomaille lähtemisestä ja erityisen halukkaita käyttämään englannin kieltä.

Henkilöstön keskuudessa koetaan, ettei kielitaito ole aina riittävää tai ulkomaisen kielen käyttö sytty hitaasti taukojen jälkeen. Siksi kielitaidon ylläpitämistä ja sen kehittämistä varten kootaan verkkokurssi, joka sopii ulkomaille lähteville ja ulkomailta Suomeen tuleville. Verkkokurssin kehittäminen vaihtoon tuleville ja vaihtoon lähteville opiskelijoille helpottaa tätä tilannetta. Vaihtoon lähtevän tulee suorittaa verkkokurssilla olevat kielipaketin tehtävät hyväksytysti, jotta heidän englanninkielen taitonsa on Suomeen/ulkomaille saavuttaessa tarpeeksi kattava. Kielipaketin tehtävät harjoittavat alan ammattienglantia

ja samalla tarkistavat englanninkielen tason. Kielipakettiin sisältyy myös käytännön harjoittelutehtävät, jotka toteutetaan joko työ- tai opiskeluympäristössä erikseen sovittuina ajankohtina.

Kurssiin tulee osat, jotka on suunniteltu käytettäväksi joko henkilöstölle, opiskelijoille sekä ulkomailta Suomeen vaihtoon tuleville.

Opettajien osaan kootaan tehtäviä täydentämään hevostalousalaa ja opettamiseen liittyvää ammattisanastoa sekä kielioopin kertausta. Tehtäviä kootaan myös käytännön harjoittelua varten ja kurssiin kuuluu keskusteluryhmän kokoontuminen verkkotehtävien suorittamisen jälkeen. Tämän kielikurssin tarkoitus on kerrata englanninkieltä ja syventää oman ammattiosaamisensa sanastoa sekä pyrkiä parantamaan henkilökunnan keskustelu- ja ohjausvalmiutta englanninkielellä.

Suomalaisten opiskelijoiden kurssi seuraa opintosuunnitelman mukaisia englanninkielen opintoja. Lisänä kurssilla on kulttuurivalmennusosio ja ylimääräiset käytännön harjoitukset keskusteluryhmissä. Kurssin tehtävät suunnitellaan niin, että kurssin osia voidaan käyttää normaalien kielten opetustuntien yhteydessä soveltuvin osin. Tähän kurssiin kootaan ylimääräinen vapaavalintainen englanninkielen kurssi halukkaille. Opiskelija voi saada kurssin hyväksytysti suoritettuaan merkinnän vapaavalintaisiin opintoihin. Kurssin tarkoitus on kehittää opiskelijan englanninkielen sanastoa ja keskusteluvalmiutta sekä omalla alalla, että yleisesti ulkomaille matkustamiseen liittyen.

Vaihto-opiskelijoille suunnatussa kurssissa on osia ulkomaille lähteville opiskelijoille suunnatulta kurssilta. Yhteisiä osia voi olla kielioppiharjoitukset ja englanninkieliset tehtävät. Lisänä ovat Suomen kulttuurista kertova osa ja kotioppilaitoksessa vapaaehtoisesti suoritettavat käytännön keskusteluharjoitukset. Kurssin tarkoituksena on kehittää vaihto-opiskelijan englanninkielen taitoa valmistellen Suomeen tulemistä sekä lisätä suomalaisen kulttuurin tuntemusta ennen matkaa. Kurssiin liittyy myös ammattisanastoa hevostalousalalta.

Kurssia tehdessä tutkitaan mahdollisuudet muiden kielten/kulttuurien verkko-opiskelusivujen käytöstä osana opintoja. Näitä ovat aiemmin käytössä olleet Leonardo innovaatiosiirtohankkeen Ready Study Go (www.rsgo.eu) verkkomateriaali ja Peppi -järjestelmä, joka on unkarilaisilla yhteistyökumppaneilla käytössä. Kursseilla olevilla tehtävillä pyritään lisäämään myös henkilöstön ja opiskelijoiden tuntemusta hevosalasta sekä eri kulttuureista ja keskusteluun ja muuhun kielen käyttämiseen pyritään rohkaistamaan.

6.3.1 International Tutoring-Opas kansainväliselle tutorille

Tutorointijärjestelmä saatetaan ajan tasalle ja jatkossa jo heti ensimmäisen vuoden opiskelijat koulutetaan ja orientoidaan kansainvälistä tutorointia varten. Ulkomaille lähdön edellytyksenä on toimiminen tutorina kansainvälisille vieraille. Vierailevat opiskelijat tarvitsevat kanssaopiskelijan, joka perehdyttää heidät koulun toimintaan ja vapaa-ajan mahdollisuuksiin. Tutoreilla on erittäin suuri merkitys opiskelijoiden viihtyvyydelle vierassa maassa ja varsinkin pidemmän vierailun aikana tutorit toimivat välikätenä suomalaisen kulttuuriin tutustuessa ja ovat tukena koti-ikävä yllättäessä. Tutorien tehtävä on olla vaihto-opiskelijoiden tukihenkilöitä ja kavereita. Suomalaiselle opiskelijalle tutorointi antaa mahdollisuuden ottaa osaa kansainväliseen toimintaan ja kotikansainvälistyminen oppilaitoksessa tulee vahvasti esille.

Tutoreiden eli KV-kamujen kouluttamista varten benchmarkataan ammattiopisto Luovin hyväksi todettua käytäntöä. Kaikilla opiskelijoilla on mahdollisuus olla mukana KV-kamu toiminnassa, jolloin myös ne opiskelijat, joilla ei ole mahdollisuus matkustaa, pääsevät tasavertaisesti mukaan toimintaan. KV-kamuksi haetaan ja hakijoista valitaan tietty määrä opiskelijoita mukaan toimintaan. Tätä kautta opiskelija sitoutuu tehtäväänsä. Halukaille järjestetään koulutuspäivä. Koulutuspäivä voi olla useamman oppilaitoksen yhteinen ja erikseen järjestetään oppilaitoskohtainen koulutus kussakin yksikössä. Koulutuspäivänä esitellään oppilaitoksen/oppilaitosten kansainvälistä toimintaa ja perehdytetään KV-kamut tehtäväänsä. Tilaisuudessa suunnitellaan vapaa-ajantoimintaa vieraille ja käydään läpi ohjeistus vieraiden kanssa toimimisesta. Koulutuksessa perehdytään myös eri kulttuureihin ja kulttuurien väliseen viestintään niin ulkomaalaisena Suomessa kuin suomalaisena ulkomailla. KV-kamut saavat koulutukseen osallistuttuaan KV-kamu passit. He saavat osallistua toimintaan kukin omien kykyjensä, kiinnostuksensa ja mahdollisuuksiensa mukaan. KV-kamut ovat vaihto-opiskelijoiden apuna vaihtojaksojen alussa ja suunnittelevat vapaa-ajan toimintaa yhdessä henkilökunnan kanssa. Tapahtumat ovat erilaisia pelejä, retkiä ja tutustumiskäyntejä sekä pienimuotoisia tapahtumia. KV-kamujen tehtävät määritellään tarkemmin heidän kykyjensä ja kiinnostuksensa mukaan. Aktiivisesta KV-kamu toiminnasta opiskelija saa merkinnän vapaavalintaiseen tutkinnon osaan. (KV-kamukoulutuksen ohjelma 2010)

KV-kamuille tehdään opas, josta löytyy neuvoja toimintaa varten. Opas on tehty sekä Suomen, että englannin kielellä. Oppaassa tuodaan selvästi esille mitä kansainväliseltä KV-kamulta vaaditaan ja odotetaan. Opas toimii yhdessä vierailijoille annettavan oppaan kanssa. Oppaaseen sisällytettävät asiat on kuvattu alla. Kohdat 1-4 toimivat johdantona oppaaseen ja sen käyttöön. (Ala kamuksi! 2010)

1) Internationality is part of everyday life - Kansainvälisyys on osa arkea.

Tässä kohdassa kerrotaan lyhyesti kansainvälistymisestä yleensä.

2) Task for international tutor –Kansainvälisen tuutorin tehtävät.

Tutori on suomalainen kontakti, ystävä ja opas. Tietoa tuutorin tehtävistä ja tuutorin merkityksestä ulkomaalaiselle vierailijalle.

3) New experiences and improved language skills – Uusia kokemuksia ja kielitaitoa.

Tässä kohdassa on tietoa kuinka tehtävässä toimitaan vapaa-ajalla missä kulkee edustavuuden rajat.

4) Tutoring Guide-Tutorin opas

Tietoa oppaan sisällöstä

5) Internationalisation team-Kansainvälisen toiminnan tiimi

Tietoa oppilaitoksen kansainvälisen toiminnan järjestäjistä, heidän yhteystietonsa sekä tehtävänsä

6) Prior to your guests arrival-Ennen vieraan saapumista

Tässä kohdassa on tietoa vaadituista tehtävistä ennen ulkomaisten vieraiden saapumista. Vieraisiin on hyvä ottaa yhteyttä jo ennen saapumista. Saapumisen jännityksen kynnyksen helpottuu silloin huomattavasti. Tässä kohdassa on kerrottu mitä viestiin toivotaan sisällytettävän.

7) Meeting your visitor-Vieraan vastaanotto

Ohjeet kuinka toimitaan vieraan saapuessa, kuten kellonaikojen tarkistus, yöpymispaikkojen esittely.

8) Getting started- Ensiaskleet

Yleistä tietoa kuinka päivittäin toimitaan, vierailijalle tarkoitetun materiaalin antaminen ja muu ohjeistaminen. Kuinka vieras ohjeistetaan seuraavissa asioissa asuminen, liikkuminen, kartat, osoitteet ja puhelinnumerot, lähialueen palvelut, kaupassa käyminen ja aukioloajat. Rahankäyttöön liittyvät asiat.

9) Getting to know the school-Kouluun tutustuminen

Tietoa koulun alueesta, ruokailusta, arkipäiväisistä rutiineista, tupakoinnista. Alueen esittely. Atk:n käyttö ja internetyhteydet.

10) On the job-Töissä

Käytännöttöihin liittyvä opastus ja tavat sekä varusteet

11) Finnish Culture-Suomalainen kulttuuri

Tietoa suomalaisesta kulttuurista ja kuinka ulkomaalainen on siihen hyvä tutustuttua, neuvoja ja vinkkejä sekä tapakasvatusta tutorille.

12) Local events-Paikalliset tapahtumat

Tutorin tehtävät paikallisten tapahtumien ja kulttuuritarjonnan yhteydessä

13) Cultural Shock – Kulttuurishokki

Tietoa tutorille kulttuurishokista. Mikä se on ja miten se ilmenee. Kuinka tutorin tulee toimia jos kulttuurishokki iskee vierailijaan.

Oppaan tarkoituksena on ohjata tutori edustavaan tutorointiin ja samalla kehittää hänen kieli- ja kulttuurituntemustaan sekä ymmärtämystään ulkomailla olemisesta. (MobiTutor Guide)

6.3.2 Welcome to Finland! - opas vierailijoille

Suomeen saapuminen ja varsinkin viipyminen pidemmän aikaa saattaa olla vaativaa hyvin erilaisesta ympäristöstä ja kulttuurista tulevalle. Suomen sääolosuhteet ovat hyvin poikkeavat muualta Euroopasta tuleville, jo pelkkä oikeiden varusteiden mukaan ottaminen saattaa olla vaikeaa. Talvella todellisen kylmyyden arviointi ja oman ruumiin kylmänkesto on mahdotonta tietää etukäteen. Kesällä Suomessa on lähes joka puolella hyttysiä ja muita hyönteisiä, joita Keski-Euroopassa on huomattavasti vähemmän tai tuskin lainkaan. Myös Suomessa käytettävät työvaatteet poikkeavat usein muualla Euroopassa käytettävistä. Esimerkiksi ajo- tai ratsastuskypärän käyttö tai turvakengien/ratsastuskenkien käyttö tallissa ja ratsastaessa voi olla täysin uutta vierailijoille.

Hyvin tavanomaiset asiat, kuten ruokailutottumukset, tervehtiminen ja työhön saapumisaajat saattavat olla aivan erilaiset totutusta. Myös keskustelun ja muun tutustumisen kulku suomalaisessa kulttuurissa eroaa eurooppalaisesta. Oppaassa tulisi olla tietoa oppilaitoksesta ja sen yksiköistä sekä paikallisesta ympäristöstä ja Suomesta yleisesti. Rahayksikön ja sen riittävyyden arviointi on vaikeaa sellaisille henkilöille, ja varsinkin nuorille, jotka ovat matkustaneet hyvin vähän. Esimerkkejä hinnoista ja jo siitä minkä verran ja minkälaisia rahoja kannattaa ottaa mukaan, tulisi olla kerrottu oppaassa. Sadan euron

seteliä tuskin huolii moni kauppa Suomessa mutta kahdenkymmenen euron seteleitä voi olla mukana enemmänkin.

Vierailijoille etukäteen sähköisesti annettu opas selventäisi näitä asioita ja helpottaisi Suomeen tulijan kulttuurishokkia. Opas kansainvälisen tutorin oppaan kanssa ovat hyvin samankaltaiset, jotta tuutori ja vieras saisivat mahdollisimman saman informaation vaikkakin eri kannalta. Oppaassa tulisi olla selvitettyinä ainakin seuraavat asiat:

- 1) Information of our Institute by Unit, local area and Finland - tietoa oppilaitoksesta yksikkökohtaisesti, paikallisesta alueesta ja Suomesta.
- 2) International Tutors – tietoa kansainvälisistä tutoreista ja heidän tehtävistään vierailun ajan.
- 3) Our international team - tietoa oppilaitoksen kansainvälisen toiminnan tiimistä kontaktitietoineen.
- 4) Prior to your arrival-tietoa asioista, jotka tulee ottaa huomioon ennen Suomeen saapumista.
- 5) Getting started – mitä tapahtuu ensimmäisenä Suomeen saapumisen jälkeen sekä tietoa liikkumisesta, harrastustoiminnasta ja ostoksista ja lääkärillä käynneistä sekä minkä verran se maksaa. Tässä kohdassa olisi hyvä olla mukana linkki sivuille mistä pystyy tulostamaan paikallisen kartan sekä tietoa kunnan/kaupungin toiminnasta ja tapahtumista ja tärkeimmistä osoitteista. Myös asumisesta tulisi löytyä perustietoa kuten mitä mukavuuksia on ja miten toimii ruokailut ja pyykkäys, tupakointi, tv ja Internet. Tähän kohtaan listataan myös paikalliset vierailuajankohtaan ajoittuvat tapahtumat joihin on mahdollisuus osallistua.
- 6) At the school – tietoa mitä koululta löytyy ja missä eri asiat sijaitsevat, mahdollisesti kartta mukaan. Kuinka ruokailu on järjestetty, missä saa tupakoida ja missä kokoonnutaan ennen oppituntien alkua. Missä ja milloin on mahdollisuus käyttää tietokonetta ja internettiä ja milloin siihen on mahdollisuus. Tämän osion liitteeksi liitetään alustava lukujärjestys, johon on koottu oppilaitoksen tarjonta vierailuajankohtana. Tähän kohtaan merkitään myös oppilaitoksen tapahtumat, joihin on mahdollisuus osallistua vierailun aikana. Tietoa Suomessa opiskelusta koostaan tähän osioon.

- 7) At work - asioita, joita tulee tietää työskennellessään Suomessa joko työssäoppimassa tai vain ottaessaan osaa esimerkiksi navetta -tai tallitöihin. Pidempiaikaiseen työssäoppimiseen liittyvät lakiasiat yleisesti ja tiedot työssäoppimisen ohjaajista, työajoista ja varusteista. Vastaavat tiedot lyhyiden työpätkien ja työhön tutustumisen yhteydessä.
- 8) Finnish Culture – tietoa Suomesta ja suomalaisuudesta. Kiteytettynä suomalaiset käytöstavat, ruoka- ja juomakulttuuri ja siihen liittyvät ikärajat ja tavat.
- 9) Freetime – vapaa-aika. Tietoa harrastusmahdollisuuksista koulussa, paikallisista kulttuurikohteista ja urheilumahdollisuuksista ympäristössä sekä tietoa hyvin suomalaisista asioista kuten jokamiehen oikeuksista; mitä saa tehdä ja mitä ei, saunasta, potkukelkkailusta, ohjeet matkustamisesta Suomessa. Katsaus turvalliseen toimintaan Suomessa ja kuinka toimia ristikulttuurisia asenteita kohdassa.
- 10) Cultural Shock-kulttuurishokki. Tietoa kulttuurishokista ja sen hallinnasta sekä tietoa kuinka toimia koti-ikävä yllättäessä.

Kuhunkin kohtaan kootaan linkkejä aiheeseen liittyviin ja lisätietoa tarjoaviin Internet-sivuihin. Opas tehdään englanninkielisenä. Mallina voidaan käyttää Majakka-hankkeessa luotuja materiaaleja soveltuvin osin. Ohjeistus tarkistetaan ja päivitetään vuosittain kansainvälistämistiimin toimesta aloittain. (Welcome to Finland!, school year 2007-2008)

6.4 Sosiaalinen media ja sen käyttö

Sosiaalinen media valtaa enemmän ja enemmän alaa ihmisten välisessä kommunikoinnissa kotimaassa ja ulkomailla. Sosiaalista mediaa käyttävän on otettava huomioon siellä käsiteltyjen asioiden julkinen näkyvyys. Organisaatiota, sen henkilöstöä tai opiskelijoita loukkaavaa aineistoa tai tietoturvaa rikkovaa aineistoa ei saa sosiaalisessa mediassa käsitellä. Sosiaalinen media on kuitenkin erittäin ajankohtainen ja kustannustehokas tapa pitää yhteyttä ja tiedottaa sekä jakaa ja käsitellä tietoturvasta vapaita dokumentteja sekä muuta informaatiota. Sosiaalisesta mediasta Skype ja Facebook ovat olleet käytössä aktiivisimman Ylä-Savon ammattiopiston hevostalousyksikön ulkomailla vierailijoiden kesken. Ohjeistus sosiaalisen median käytöstä Ylä-Savon koulutuskuntayhtymässä on tekeillä tätä opinnäytetyötä kirjoitettaessa.

Facebook on erityisesti opiskelijoiden sekä opettajien suosiossa. Facebookissa on mahdollisuus chat-keskusteluihin tai viestien vaihtoon tai valokuvien ja videoiden esittelyyn. Yksityisyys on Facebook-sivuilla säädettävissä. Facebook käyttäjäksi voi rekisteröityä osoitteessa <http://www.facebook.com/>. Ulkomaan matkoilla Facebook on kätevä, koska siihen voi kommentoida aikaeroista huolimatta juuri itselleen sopivaan aikaan ja sen avulla voi tiedottaa matkan tapahtumista ja kulusta myös matkapuhelimen kautta. Facebookiin voi myös liittää tarpeellisia linkkejä tiedonhankintaa varten kuten konsulaattien linkit, matkapuhelinnumerot ja osoitteet.

Skype toimii hyvin edullisena puhelimenä, jossa on myös video-ominaisuus. Ulkomaan puhelut Skypesta Skypeseen ovat ilmaisia, mutta matkapuhelimeen tai maalinjaan soitettaessa peritään maksu. Maksu maksetaan pankkitilille etukäteen. Skype toimii pitkillä matkoilla hyvänä yhteytenä kotiin edellyttäen, että molemmissa päissä on toimiva nettiyhteys sekä henkilö vastaamassa puheluun. Skypen välityksellä pystytään esittämään tiedostoja samalla tavoin kuin Connect Pro:ssa. Skypeseen tarvittavan ohjelmiston voi ladata Skypen nettisivuilta, joita löytyy maakohtaisesti. Skype-Suomi löytyy osoitteesta <http://www.skype.com/intl/fi/home/>.

Secondlife virtuaalimaailmaa on mahdollista hyödyntää esimerkiksi kielten opiskelussa. Secondlifessä pystyy valvomaan mukana olevien läsnäoloa ja verkkokurssien tekeminen on mahdollista. Secondlife löytyy osoitteesta www.secondlife.com

Oman blogin luominen on erittäin ajankohtainen vaihtoehto matkakertomusten tallentamista varten. Blogin voi luoda esimerkiksi Googlen kautta. Blogiin saa tallennettua matkustamisen aikana tapahtuneen jatkuvasti ja tuoreimmat kuvat saa näkyville päivittäin. Kotona matkaa seuraavat pysyvät ajan tasalla tapahtumista helposti ja pysyvät kommentoimaan blogiin oman näkemyksensä tai viestinsä matkaajalle.

7 YHTEISTYÖKONTAKTIN LUOMINEN (ESIMERKKI)

Yhteistyökontaktin luomisessa tulee ottaa huomioon oppilaitoksen oman toimintasuunnitelman ja kv-strategian tavoitteet ja rahoittavissa hankkeissa mukana olevat yhteistyömaat. Meneillään olevat hankkeet luovat kehykset kansainväliselle toiminnalle ja sen painotukselle. Esimerkiksi Etevä hankkeessa painotettiin yrittäjyyden tarkastelua.

Kontaktia etsiessä oli tärkeää löytää mahdollisimman laadukas oppilaitos, jonka sijainti oli mahdollisimman keskeisellä paikalla ulkomailta tulevia opiskelijoita ajatellen. Myös samankaltaisuus Ylä-Savon Ammattioppilaitoksen kanssa oli eduksi. Alueeksi rajattiin Keski-Englanti ja seudulle osui useampi oppilaitos, joita lähdettiin tutkimaan tarkemmin. Ensin suosituksia kysyttiin British Horse Society:lta (BHS) ja tämän jälkeen tutkittiin oppilaitoksesta löytyviä tietoja internetin kautta. Internet sivustot ovat Englannissa yleisesti ottaen hyviä ja kattavia. Sivuilta löytyy paljon tietoa oppilaitoksista ja niiden toiminnasta, joten oppilaitoksen tarjoamat resurssit on helppo kartoittaa jo tässä vaiheessa. Tämä oli eduksi valintaa tehdessä. Loppujen lopuksi jatkoyhteydenottoa varten valittiin Moulton College Northamptonshirestä Keski-Englannista, (<http://www.moulton.ac.uk/>). Oppilaitoksessa tarjottiin koulutuksellisesti samantasoisia kursseja hevostalouden opiskelijoille kuin Ylä-Savon Ammattiopistossa ja muut opiskeltavat aineet olivat samankaltaisia ajatellen yhteistyön kehittämistä muissakin opintoaineissa kuin hevostaloudessa. Myös erityisominaisuuksia oli riittävästi, jotta kiinnostus oppilaitosta kohtaan heräsi. Seuraavaksi yhteyttä otettiin soittamalla. Palvelu oli hyvin asiallista ja oikeat yhteyshenkilöt oli helppo tavoittaa. Tässä tapauksessa kontaktihenkilö oppilaitoksessa oli oppilaitoksen vastaava ratsastuksen ja hevostalouden opettaja.

Esimerkin työssäoppimispaikalla on hyvät suhteet esimerkin oppilaitokseen. Englantilaisissa oppilaitoksissa opetustyyli on suuntautunut Ylä-Savon ammattiopistoa enemmän ulkona luokasta tapahtuvaan opetukseen ja tehtävien tekoon kokeiden sijaan opintojakson arviointia tehdessä. Tästä lähtökohdasta katsoen Britannia maana on hyvä paikka aloittaa opiskeluyhteistyöverkoston luominen. Opiskelijan suorittamat tehtävät voidaan valita käytäntöpainotteisina. Tämä helpottaa mahdollista nuoren opiskelijan vieraan kielen käyttämiseen liittyvää kynnystä. Myös englanninkieli on kielenä hyvin yleismaailmallinen ja suurin osa oppilaista on lukenut englanninkieltä jo peruskoulussa.

7.1 Yhteistyön eteenpäin vieminen

Aloitettiin kirjeenvaihto sähköpostitse ja oppilaitoksen edustaja oli erittäin avulias myös korkeatasoisen englantilaisen työssäoppimispaikan löytämisessä. Paikka löydettiinkin hyvin läheltä yhteistyöoppilaitosta ja oppilaitos sekä työpaikka olivat erittäin tuttuja keskenään. Tallin omistaja oli oppilaitoksen hevostalousyksikön perustajajäseniä vuosien takaa. Työssäoppimispaikan kanssa lähdettiin tekemään järjestelyjä opiskelijoiden suhteen ja yhteistyöoppilaitoksen kanssa suunniteltiin vierailua, joka ajoittuisi samaan aikaan kun Ylä-Savon Ammattiopiston opiskelijat olivat suorittamasta työssäoppimisjaksoa Englannissa. Opiskelijoille järjestettiin myös mahdollisuus käydä tutustumassa yhteistyöoppilaitokseen ja he saivat täytettäväkseen kyselylomakkeen, jossa he toivat esiin opiskelijan näkökulman oppilaitoksesta ja sen tarjonnasta. Opettajalle järjestettiin opastettu tutustuminen oppilaitokseen huhtikuussa 2010. Samalla ulkomaanmatkalla opettaja saattoi opiskelijat uuteen työssäoppimispaikkaan ja tarkisti myös tämän. Oppilaitosvierailun aikana tarkastettiin oppilaitoksen puitteet ja suoritettiin avoin haastattelu liittyen oppilaitoksen opintoihin ja niiden soveltuvuuteen Ylä-Savon Ammattioppilaitoksen hevostalouden opiskelijoille. Myös yhteistyöoppilaitoksen kiinnostusta vaihto-opiskeluun selvitettiin. Yhteistyöoppilaitos oli erittäin kiinnostunut aloittamaan yhteistyön ja suunnittelua päätettiin jatkaa puhelimitse ja sähköpostitse loppukevään ja kesän 2010 aikana. Mahdollisuutta vastavierailuun lähdettiin selvittämään.

7.2 Kuvaus yhteistyöoppilaitoksesta

Yhteistyöoppilaitokseksi valittiin Moulton College Northamptonista useamman vaihtoehdon joukosta. Moulton College on perustettu 1960-luvulla ja onkin yksi kauimmin toimineista ammattioppilaitoksista maassa. Oppilaitoksessa voi opiskella luonnonvara-, rakennus, urheilu- ja ympäristöalan ammattitutkintoja, näihin aloihin liittyviä lyhytkursseja sekä suorittaa oppisopimustutkintoihin liittyviä näyttöjä. Oppilaitos tarjoaa myös ammatikorkeakouluasteen opintojaksoja samoilla aloilla. Täysipäiväisiä opiskelijoita Moulton Collegessa on kaiken kaikkiaan noin 3000. Oppilaitokseen on hyvät yhteydet maan päteiltä sekä junareiteiltä. Kävelymatkan päässä Moultonin kylässä on tarjolla kaupat, posti, autokorjaamo ja terveyskeskus. Linja-autoreitti kulkee Moultonista Northamptoniin ja Ketteringiin päivittäin sekä opiskelijoille ilmainen kuljetus kulkee Northamptonin yliopiston, Moulton Collegen ja Weston Favelli-ostoskeskuksen välillä säännöllisesti. Oppilaitoksen alueella on eri opintoaineiden opetustilat lähellä toisiaan, mukaan lukien oppilaitoksen hallinnolliset tilat, ruokala, pubi, kirjasto ja tietokonehuoneet. Alueella toimii myös puutarha myymälä, pieneläinklinikka sekä eläinterapiakeskus, joissa opiskelijat pääsevät mukaan kokemaan käytännön työelämän. Koska oppilaitos tarjoaa myös urheilualan

koulutusta, on oppilaitoksen alueella erittäin hyvät ja kattavat eri lajien harrastamismahdollisuudet myös kouluajan ulkopuolella. Myös koulun ulkopuoliset seurat käyttävät puitteita seuratoiminnassaan. Rakennusalaan liittyviä koulutuspaikkoja löytyy myös muualta lähialueilta kuten Silverstonesta ja Peterboroughista. (Moulton College Further Education Prospectus 2010-2011)

Oppilaitoksessa on myös hyvin kehittynyt ja toimiva järjestelmä erityistukea tarvitseville opiskelijoille omaa 24/7 valvottua asuntolaa myöten. Koululla työskentelee erityisopetustiimi, joka huolehtii, että tukea tarvitsevat opiskelijat suoriutuvat opinnoistaan parhaalla mahdollisella tavalla ja saavat asiantuntevaa apua silloin kun he sitä eniten tarvitsevat. (Moulton College Further Education Prospectus 2010-2011)

Hevostalouden yksikköä on modernisoitu 2000-luvun aikana ja käytössä on kansainvälisen tason 70 m x 40 m ratsastushalli katsomoineen ja sosiaaliloineen, 60 m x 25 m kumirouhepäällysteinen ulkoratsastuskenttä yhdistettynä 20 m x 40 m kenttään, maastoesterata sekä erityinen alkeisratsastajille ja nuorten hevosten koulutukseen tarkoitettu ratsastusalue. Vuosien 2009-2010 aikana on rakenteilla uusi täysimittainen ratsastuskenttä lisääntyneen tarpeen vuoksi. Oppilaitoksen omistamalle 485 ha suuruiselle alueelle on tehty maastoratsastusta varten ratsastusreitistö. Vuonna 2006 käyttöön otettiin uusi 60 hevosen täysihoitoon keskittyvä tallialue ratsastushallin yhteydessä, jossa opiskelijat osallistuvat kaupallisen tallin päivittäisten rutiinien hoitamiseen. Vanhempi opiskelijoiden itsensä hoitama tallialue jätettiin heidän omille hevosilleen. Tallialueella on käytössä myös jaloittelutarhat ja kävelytyskone. Opiskelijat hoitavat opiskelijatallialueen kaikki toimet itse. Koulun talleissa asuvat myös opetushevoset, jotka pääasiassa eivät ole koulun omistuksessa vaan lainassa koululla ulkopuolisilta hevosen omistajilta. Hevosen käytön määrästä riippuen hevosen omistajan ei tarvitse maksaa hevosen ylläpitoa. Omistajalla on mahdollisuus huolehtia ja ratsastaa hevosellaan oppilaitoksen käyttämän ajan ulkopuolella. Tämä käytäntö on ollut toimiva ja pidetty sekä oppilaitoksen, että hevosen omistajien puolesta. (Moulton College Further Education Prospectus 2010-2011)

Vuodesta 2008 alueella on ollut toiminnassa hevostalouden klinikka, jolla on käytössään moderni leikkaussali, jossa opiskelijat pääsevät seuraamaan operointia sitä häiritsemättä, vesiterapia-allas, vedellä täytettävä juoksumattojärjestelmä sekä hevosten uuttoallas loukkautuneiden hevosten kuntoutusta varten. Vesiterapiavälineet ovat myös pieneläinten, kuten koirien ja kissojen kuntoutuksessa mukana. Oppilaitoksella järjestetään alan erityisosaajien avulla säännöllisesti ratsastuskilpailuja, valmennuksia, koulutustilaisuuksia ja käytännön näytöksiä ratsastuksen eri lajeissa ja hevostaloudessa yleensä. Kouluratsastuksessa lahjakkailta oppilailta on mahdollisuus osallistua erityiseen kouluratsastusryh-

mään (Dressage Academy), jossa he saavat kannustusta ja mahdollisuuden syventää kouluratsastustaitoaan muun opiskelun ylimääräisenä osana. Aktiivisesti kouluratsastuksessa kilpailevia opiskelijoita kannustetaan ja heidän kilpailemistaan tuetaan. Opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa ylimääräisiä lyhyt kursseja oman tutkintonsa ohella. (Moulton College Further Education Prospectus 2010-2011)

Opettajan tehtävä kyseisessä oppilaitoksessa on erilainen suomalaisen oppilaitoksen opettajan tehtäviin nähden. Opettaja kollegoineen suunnittelee hyvin pitkälle itse yksikön toiminnan noudattaen kuitenkin opintosuunnitelmaa. Yksikön tuottavuus on opettajien vastuulla ja toiminnan tulee olla tuottavaa, jotta opetusta pystytään jatkamaan. Työelämä ja yrittäjyys pyritään yhdistämään opiskeluun jatkuvasti kouluympäristössä. Tämä parantaa opettajien työmotivaatiota ja tuo työhön haasteita sekä antaa enemmän vapautta oman työn suunnitteluun ja sen kehittämiseen pitkälläkin tähtäimellä. Oppilaitoksen tilat ovat uudet ja ajan tasalla sekä alan käyttöön hyvin soveltuvat. Vuosittaista kehitystä tapahtuu jatkuvasti ja opiskelijat saavat parhaan mahdollisuuden käyttää moderneja työtekniikoita ja – välineitä opiskellessaan.

7.2.1 Yhteistyöoppilaitos opettajan näkökulmasta

Moulton College on erittäin hyvä yhteistyöoppilaitos vierailleen opettajan, joka on tutkimuksen tekijä, mielestä. Oppilaitos on organisaationa samantyyppinen oman oppilaitoksen kanssa. Opiskeltavat aineet ja organisaation historia ovat samankaltaisia. Yhteistyöoppilaitoksessa on myös erilaisia opintojaksoja Ylä-Savon ammattiopistoon verrattuna, jotka tuovat haluttua lisää opintojaksotarjontaan. Näitä ovat eläinterapiaan liittyvät hevostalousaineet ja maastoesteratsastuksen mahdollisuus ympärivuoden. Perushevos-taloudessa tulevat esiin maan omat työtavat ja tyyli esimerkiksi hevosten karsinoiden kuivituksessa/kuivikkeissa, hevosten varusteissa, koulutustavoissa ja erilaisesta tyylistä opettaa ratsastusta. Erityisesti ratsastuksen ohjaajaopiskelijoita ajatellen erilainen opetustyyli voi olla hyvinkin avartava ja mieleenpainuva kokemus. Opettajat ovat oppilaitoksessa hyvin koulutettuja ja kokeneita alan ammattilaisia ja avoimia uusille haasteille työssään. Oppilaitoksen puitteet ovat erinomaiset opettamista ajatellen ja poikkeavat kotona totuttuihin. Tilojen erilaisuus tuo opiskelijoille mahdollisuuden kokeilla tavanomaisesta poikkeavia menetelmiä. Myös hevosten ruokinta on hyvin erilaista suomalaisen ruokintaan verrattuna, jolloin ruokinnasta kiinnostunut opiskelija saa mahdollisuuden opiskella aihetta lisää myös käytännössä.

Ongelmia kyseisessä oppilaitoksessa tuottaa asumisen järjestäminen, sillä oppilaitoksella on koulualueella rajoitettu määrä asuntolapaikkoja, ja ne on varattu koulun omille

opiskelijoille. Koululla toimii hotelli, johon opiskelijoita pystytään sijoittamaan. Asumiskustannus hotellissa on kuitenkin suurempi kuin oppilasasuntolassa. Toinen vaihtoehto on löytää paikallisia perheitä, jotka olisivat halukkaita majoittamaan opiskelijat vaihtonsa ajaksi. Tämä käytäntö on Iso-Britanniassa yleinen, mutta edellyttää paikkojen löytymistä ennen matkan alkua ja tiettyjä erityisjärjestelyjä ja lisäkoulutusta asumispaikkojen ja niitä järjestävien henkilöiden kanssa, jotta he ymmärtävät minkälaisen vastuun he itselleen ottavat majoittaessaan nuoria, jotka matkustavat ehkä ensimmäistä kertaa elämässään. Opiskelijoiden tulee erityisesti olla tietoisia maan kulttuurista ja tavoista ennen kuin lähtevät matkaan, jos he yöpyvät perheessä. Myös opiskelun kalleus tuo haasteita. Tuki rahoitukseen täytyy ehdottomasti olla kunnossa, kun opiskelija lähtee opiskelemaan kyseiseen oppilaitokseen, jottei kalliita yllätyksiä pääse syntymään. Opiskelijan tulee olla varautunut jonkin kokoiseen rahalliseen panokseen myös itse.

Ulkomaan vierailun suuntautuessa Itä-Euroopan maihin kuten Sloveniaan tai Unkariin tulee ottaa huomioon vielä enemmän meidän kulttuuristamme poikkeava kulttuuri. Myös työskentely- ja asumisolosuhteet voivat olla hyvinkin poikkeavat verrattuna niihin, joihin olemme Suomessa totuneet. Väestön käyttämä kieli ei ole meille tuttu ja englannin kielellä kommunikoiminen voi välillä olla vaikeaa. Suuri osa väestöstä puhuu englantia sujuvasti, mutta heidänkään käyttämänsä sanasto ei ole luonnollisesti yhtä laaja kuin äidinkielenään englantia puhuvan. Näihin maihin lähtevän on ehdottomasti opeteltava ennen lähtöään hieman perussanastoa kohdemaan kielellä tai ainakin pidettävä hyvä sanakirja mukanaan.

7.2.2 Yhteistyöoppilaitos opiskelijan näkökulmasta

Keväällä 2010 Englantiin työssäoppimaan lähteneille opiskelijoille järjestettiin mahdollisuus käydä tutustumassa yhteistyöoppilaitokseen, Moulton Collegeen. Opiskelijoille annettiin mahdollisuus tutustua oppilaitoksen internetsivuille ennen vierailua. Heille annettiin myös kyselylomake, johon he tutustuivat etukäteen ja täyttivät oppilaitosvierailun jälkeen. Oppilaitoksessa vieraili kolme opiskelijaa Ylä-Savon ammattioppilaitoksesta. Kaksi heistä täytti ja palautti kyselylomakkeen. Kolmas opiskelija vastasi kysymyksiin suullisesti. Kyselylomakkeen kysymykset olivat avoimia kysymyksiä ja oppilaita pyydettiin vastaamaan kysymyksiin ranskalaisin viivoin tai lyhyin lausein. Opiskelijat kokivat oppilaitoksen erittäin yrittäjähenkiseksi.

Opiskeltavat ammattiaineet

Opiskeltavat ammattiaineet sisältävät runsaasti yritystaloutta ja siihen liittyvää opiskelua. Yhteistyötaitoihin panostettiin ja oppilaat järjestivät kilpailuja sekä olivat mukana tarjoamassa palveluja koulun alueella toimivissa yrityksissä. Oppilaitoksen ammattainetarjonnan he kokivat tarpeellisiksi, kiinnostaviksi ja käytännönläheisiksi, 60% ensimmäisen vuoden opiskelusta tapahtuu käytännön tehtävin. Opettajien määrä koettiin suureksi, hevostaloutta opiskelevia opetti 11 opettajaa ja 5 muuta työntekijää, kuten tallimestari, hevosterapeutti ja avustaja sekä tallityöntekijät. Erityisopettajia ei laskettu mukaan tähän määrään, sillä he toivat omana tiiminään. Harrastusmahdollisuuksia kouluajan ulkopuolella tuntui olevan runsaasti ja ajatus mahdollisuudesta päästä erityiseen valmennusryhmään oli opiskelijoiden mielestä kiinnostava. Myös lisäratsastustuntien saamiseen oli järjestetty mahdollisuus. Muiden liikuntamuotojen harrastaminen oppilaitoksen alueella koettiin kiinnostavaksi.

Oppilaitoksen tilat ja kulkuyhteydet

Tilat olivat opiskelijoiden mielestä uudet ja hienot. Oppilaitos oli sijoitettu kauniille paikalle. Rakennukset ja alue oli pidetty erittäin siistinä. Asuntolapaikkoja oli rajoitettu määrä ja asuntolassa asuminen oli maksullista. Tämän koettiin hyväksi, sillä asuntolapaikkaa tuli arvostettua enemmän, mutta toisaalta huonoksi, koska kaikilla ei ollut varaa asua asuntolassa. Osa opiskelijoista kävi koulua kotoa käsin. Sisäopiskelutilat havaittiin uusiksi ja hienoiksi. Luokat olivat tilavia ja nykyaikaisia. Tietokoneluokka oli erittäin suuri ja täytti lähes rakennuksen yhden kerroksen. Tallirakennus oli uusi, koulun hevosia oli 28 omassa tallissaan. Opiskelijoiden omille hevosille oli järjestetty tilat vanhasta tallirakennuksesta, jossa oli käytössä noin 40 karsinaa. Maneesin katsottiin olevan tilava ja siinä oleva lämmitysmahdollisuus koettiin erittäin tarpeelliseksi. Ratsastuskenttä vaikutti opiskelijoiden mielestä pieneltä, mutta he katsoivat kentän olevan hyväpohjainen. Hevosille oli käytössä riittävästi laitumia. Hevosten kuntoutuskeskuksen tilat koettiin kattaviksi. Kulkuyhteydet oppilaitoksen alueella oli järjestetty opiskelijoille yhteiskyydein, mikä koettiin hyväksi. Yhteydet oppilaitoksen ulkopuolelle linja-auto vuoroilla koettiin kohtuulliseksi. Monilla opiskelijoilla oli omia autoja.

Ulkomailla suoritettava opiskelu opiskelijan näkökulmasta

Moulton Collegessa vierailleet opiskelijat kokivat olevansa valmiita maksamaan itse jonkin verran opiskelustaan, mutta kokivat kyseisessä oppilaitoksessa opiskelun kalliiksi ulkomaalaiselle opiskelijalle, hinta noin 8000 e/vuosi. Ilman minkäänlaista stipendiä

opiskelu tässä oppilaitoksessa tuntui opiskelijoiden mielestä mahdottomalta. Englanninkielellä opiskelu koettiin haastavaksi, muttei mahdottomaksi. Kielitaidon koettiin kehittyvän paljon vaikka sanaston puutteellisuus tuottaisi aluksi ongelmia. Vieraalla kielellä puhuminen on vaikeampaa kuin puheen ymmärtäminen. Opiskelijat kokivat, että jos joutuisivat suorittamaan kokeita englannin kielellä, joutuisivat he pyytämään hieman helpotusta tai ainakin luvan käyttää sanakirjaa. He kokivat mahdollisesti tarvitsevänsä hieman pidemmän ajan kokeiden suoritusta varten. Opiskelijat ottaisivat opiskeluun mukaan mieluusti sekä teoriaa että käytäntöä varsinkin, jos opiskeltava aihe olisi kiinnostava. Näyttöjen antamisen englanninkielellä he kokivat haasteelliseksi mutta ei mahdottomaksi. Tämäkin saattaisi vaatia erityisjärjestelyjä.

Ulkomaisesta opiskelusta saadut valmiudet ja kehittämissuhteita

Ulkomaisesta opiskelusta saadut valmiudet ja kehittämissuhteet selvitettiin. Opiskelijat kokivat, että ulkomainen opiskelujakso kehittäisi kielitaitoa runsaasti eteenpäin ja antaisi lisää elämäkokemusta omaan ja työelämään. Ulkomailla ollessa oppii tekemään tuttuja asioita eri tavoilla ja näitä tapoja voi soveltaa kotimaassa. Opiskelu ulkomailla lisäisi rohkeutta lähteä ulkomaille työelämään. Opiskelijat kokivat avun rahoituksessa tärkeäksi, jotta opiskelu ulkomaisessa oppilaitoksessa olisi yleensäkin mahdollista. Majoitusongelmat tulisi ratkaista opiskelijan kannalta helpolla ja edullisella tavalla, jos asuntolaan ei mahdu jakson ajaksi. Erittäin tärkeäksi he kokivat myös ulkomailla opiskelusta kotimaiseen opiskeluun liittyvät hyväksiluvut, jotta kotiin palaamisen jälkeen ei tuntuisi siltä, että joutuu suorittamaan samoja kursseja uudestaan.

8 YHTEENVETO

Kansainvälistyminen on ajankohtainen asia yhtäläillä maailmanlaajuisesti kuin organisaatioissa tai yksilötasolla. Työmarkkinoiden muutokset ja talouden globalisoituminen ovat tehneet kansainvälistymisen kysymykset yhä ajankohtaisemmiksi. Ammattikoulutus on työelämää lähellä olevaa koulutusta ja työelämän muutokset maakuntatasolla, kansallisesti ja maailmalla heijastuvat myös oppilaitosorganisaatioiden toimintaan. Työ ja pääomat liikkuvat nopeasti maasta toiseen ja tuovat lisää epävakautta työmarkkinoille. Oppilaitosorganisaatioiden on pystyttävä kouluttamaan kansainvälisesti osaavia ammattilaisia tulevaisuuden työmaailmaan.

Oppilaitoksille kansainvälisen toiminnan suunta annetaan ministeriötasolta. Ministeriö puolestaan noudattaa kansainvälisesti tehtyjä sopimuksia kuten Lissabonin ja Kööpenhaminan sopimukset. Oppilaitoksen johto päättää organisaation strategian ja toimintasuunnitelman linjauksista yhdensuuntaiseksi maakuntasuunnitelman kanssa. Kansainvälinen toiminta on osa oppilaitoksen arkipäivää ja on mukana jatkuvasti oppilaitoksen kehittämistoiminnassa, opetussuunnitelmassa ja sitä kautta jokapäiväisessä toiminnassa. Kansainvälisyystoiminta tuo oppilaitokselle näkyvyyttä ja luo mahdollisuuden kansainväliseen hyvien käytänteiden siirtoon eri kulttuurien välillä. Tätä kautta laadun ylläpitäminen ja parantaminen mahdollistuu muun muassa kielitaidon kehittymisenä ja oppilaitoksen ammattiosaaminen saadaan esille.

Oppilaitoksen ja sen mukana henkilöstön kansainvälistyminen on kuitenkin pitkä, vuosia kestävä monivaiheinen prosessi, johon tarvitaan kansainvälistä toimintaa tekeville henkilöstön jäseniltä suurta joustavuutta, paljon halua ymmärtää erilaisia kulttuureja ja sinnikkyyttä opiskella kielitaitoa sekä kykyä hyväksyä kulttuurien väliset erot ja hakea niistä positiiviset asiat rikastuttamaan omaa kulttuuriamme. Kehittyminen kansainväliseksi osaajaksi organisaationa tai yksilönä vaatii paljon resursseja ja yrittäjämäistä asennetta sekä vahvaa ammattiosaamista.

Ylä-Savon ammattiopiston Hingunniemen yksikössä kansainvälisen toiminnan kehittämisen suurimpia hidastajia ovat resurssien, mukaan lukien ajan, ja kielitaidon puute. Henkilöstö kokee, että joutuu tekemään kansainväliseen toimintaan liittyvät asiat ilman täyttä panostusta ajan puutteen takia. Kansainvälinen toiminta on sisällytetty pääosin normaalioppituntien yhteyteen, jolloin jo ennestään kiireiset oppitunnit suurine ryhmineen vaativat lisäjärjestelyjä. Kaikki opettajat eivät koe omaa tai vieraiden kielitaitoa riittäväksi toimiakseen vieraalla kielellä puhuen täysipainoisesti. He pelkäävät sen aihe-

uttavan väärinkäsityksiä ja sitä kautta vaaratilanteita. Kansainvälisestä toiminnasta on kuitenkin yleisesti ottaen yksikössä positiivinen ilmapiiri ja halukkuutta toimintaan löytyy.

Resurssien lisäämiseksi Hingunniemen hevostalouden yksikölle haettiin Opetushallituksen rahoitusta kansainvälisen verkostotoiminnan jatkokehittämistä varten. Hankkeen aikana pyritään tekemään englanninkielinen kieli- ja kulttuurivalmennusaineisto hevososalalle henkilöstön ja opiskelijoiden sekä muiden toimijoiden kielitaidon kehittämistä varten. Myös yleinen ohjeistus tuutorointia ja kv-toimintaa varten kirjoitetaan ja oppilaitoksen Internet sivujen kääntämistä englannin kielelle jatketaan. Kansainvälisen toiminnan ja siihen liittyvän materiaalin kehittäminen on pitkän linjan työ. Tulee menemään vuosia ennen kuin toiminta Hingunniemessä on kokonaan kansainvälistynyttä ja opintojaksoja vieraalla kielellä pystytään tarjoamaan avoimesti.

Uusia työssäoppimispaikkoja ulkomailta hankitaan tulevaisuuden verkostohankkeiden aikana lisää. Opinnäytetyössä esitelty malli yhteistyökontaktin luomisesta ja sen edelleen viemisestä antaa esimerkin uusien suhteiden luomista varten. Tarkoitus on saada mukaan perinteisiä vanhoja hevostalousmaita kuten Saksa, Ranska, Alankomaat ja Irlanti. Asiantuntijavaihtojen avulla pystytään hyviä käytänteitä siirtämään maasta toiseen ja alan ammattiosaaminen kasvaa. Opiskelu ulkomaisessa oppilaitoksessa on jo mahdollista sisällyttäen se opintoihin vapaavalintaisina opintoina. Se on kuitenkin kallista, ellei sitä kustanneta esimerkiksi hankkeen avulla. Ecvet järjestelmän käyttöönoton myötä pystytään arkioppimista tunnistamaan ja liittämään ammatillisiin valinnaisiin opintoihin ja näin tunnistamaan kansainvälistä oppimista selkeämmin.

Paljon kehitettävää jää tulevaisuuteen, mutta pikkuhiljaa kansainvälisen toiminnan käytännöt tulevat tutuiksi kaikille ja toimiminen helpottuu.

9 PÄÄTÄNTÖ

Tämä työ antoi selkeän ja suuntaa antavan kuvan sekä Ylä-Savon ammattiopiston, että Hingunniemen hevostalousyksikön kansainvälisen toiminnan tilasta ja kehittämistarpeista. Jatkossa tarvitaan aktiivista kansainvälistä toimintaa, jotta hevostalousyksikkö pääsisi kansainvälistymään edelleen. henkilöstön ja muiden kansainvälistä toimintaa harjoittavien organisaatioiden ja heidän yhteyshenkilöidensä kuuleminen eri tilanteissa antaa mahdollisuuksia uuden oppimiseen ilman, että se täytyy tehdä kantapään kautta. Verkostojen laajentuessa uusia yhteistyökumppaneita syntyy toisten oppilaitosten valmiista yhteistyökumppaneista ja aikaa säästyy. Kansainvälistyminen nopeutuu, kun aika pystytään käyttämään uuden luomiseen sen sijaan, että tehdään jo toisen tekemät asiat uudelleen.

Kansainvälinen toiminta on pysyvä osa myös Ylä-Savon ammattiopiston Hingunniemen hevostalousyksikön toimintaa ja toiminnan ammattimaisuus voi vain kehittyä eteenpäin kohti kansainvälistynyttä hevostalousyksikköä. Kansainvälisen toiminnan jatkokehittäminen alkaa heti seuraavana lukuvuonna uuden hankkeen myötä. Opinnäytetyössä suunnitellut tuutoreiden ja vierailijoiden oppaat toteutetaan mahdollisimman pian, jotta ne saadaan käyttöön lukuvuoden 2011-2012 aikana. Kieli- ja kulttuurivalmennusta kehitetään pidempään. Realistinen aikataulu käytettävissä olevien resurssien puitteissa opintojakson toteuttamiselle on vähintään kolme vuotta. Opintojakson loppusuunnittelu ja alkuunpano tapahtuu kuitenkin jo lukuvuoden 2011-2012 aikana. Hingunniemen kansainvälisen toiminnan suunnitelma päivitetään vuosittain ja siihen kirjataan eteenpäin menneet ja suunnitellut kehittämiskohteet. Opettajien ohjeistus tehdään samalla kun toimintaa toteutetaan ja sen käytännöllisyyttä päivityksien kanssa testataan käytännössä ulkomaanmatkojen yhteydessä. Kansainvälisen toiminnan määrälliset tavoitteet pyritään toteuttamaan ja vaihtojen määrää pyritään lisäämään vähitellen. Asiantuntijuuden vaihtoa halutaan lisätä. Hevosalan ulkomaiset yhteistyökumppanit ja työssäoppimispaiikat kootaan yhteen omaan rekisteriin helposti saataville seuraavan kolmen vuoden aikana. Kansainvälisen toiminnan kehittäminen on jatkuvaa ja sen tärkeyttä ei saa unohtaa.

Ulkomaalaisten vieraiden ja asiantuntijoiden säännölliset vierailut ja kansainvälisen toiminnan ohjeistuksen olemassaolo helpottavat kansainvälisen toiminnan pyörittämistä yksikön arjessa. Mahdollisuudet laajemman opintotarjonnan antamisesta kasvavat kansainvälisen osaamisen ja henkilöstön kielitaidon lisääntyessä. Yhä useampi henkilöstön jäsen pyrkii matkustamaan ulkomaille työnsä puolesta ja mukana tulee hyviä käytäntöjä. Meillä jo oleva tieto ja taito saadaan elävöitettyä, rikastettua ja uudelleen tarkasteltua

monikulttuurisen toiminnan avulla. Tulevaisuuden työmarkkinoille valmistuu kansainvälisesti valmiita alan ammattilaisia ja maakunnan kansainvälistyville yrityksille saadaan valmiiksi kansainvälistymisen paineet tuntevia kielitaitoisia työntekijöitä.

LÄHTEET

Ala kamuksi!. Ammattiopisto Luovi. 2010.

Eskola, J., Suoranta, J., 2000. *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Tampere: Vastapaino.

Hakutiedote 2011. Ammatillisen koulutuksen kansainvälistyminen. Opetushallitus. [Viitattu 14.3.2011]. Saatavissa: <http://www.oph.fi/>.

International student guide to Central Ostrobothnia. School year 2007-2008, Welcome to Finland!, Federation of Education in Central Ostrobothnia.

Kaikkonen, L., Maunonen-Eskelinen, I., Mutka U., 2007. *Kansainvälinen hanketyö oppilaitosorganisaation kehittämisessä*. [verkkojulkaisu] Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kansainvälistymissuunnitelma 2010. Ylä-Savon Koulutuskuntayhtymä. [Viitattu 30.10.2010]. Saatavissa: http://www.ysao.fi/Suomeksi/Opiskelu/Tyossaoppiminen_ulkomailla.iw3.

Kehittämistoiminta. Ylä-Savon Koulutuskuntayhtymä. [Viitattu 13.10.2010, 19.3.2011]. Saatavissa: <http://www.ysao.fi/Suomeksi/Kehittamistoiminta.iw3>.

KEHYS [verkkolehti]. Ylä-Savon Koulutuskuntayhtymä. [Viitattu 19.3.2011]. Saatavissa: http://www.ysao.fi/Suomeksi/Kehittamistoiminta/Kehys_verkkolehti.iw3.

Kestävä kehitys opetus- ja kulttuuriministeriön toimialalla. [Viitattu 1.10.2010]. Saatavissa: http://www.minedu.fi/OPM/Kansainvaelliset_asiat/kestaevae_kehitys/?lang=fi.

Kestävän kehityksen huomioiminen hevostalouden koulutuksessa ja siihen kuuluvissa oppimisympäristöissä. 2010. Ylä-Savon ammattioppilaitos. Kiuruvesi. Tammikuu 2010 kysely.

Korkala, S., *Liikkuvuus ammatillisissa oppilaitoksissa 2008*. Tietoja ja tilastoja raportti 2/2009CIMO. kansainvälisen yhteistyön keskus. 8-9.

Korkala, S., *Verkostot ammatillisen koulutuksen kansainvälistäjänä*. Tietoja ja tilastoja raportti 1/2010. CIMO. Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus.

Koulutus ja kestävä kehitys. [Viitattu 1.10.2010] Saatavissa: <http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/artikkelit/keke/index.html>

Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma 2007-2012. 2007. Opetusministeriö. Helsinki. 10,14,42-43. [Viitattu 1.10.2010]. Saatavissa: <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2008/liitteet/opm09.pdf>.

KV-kamukoulutuksen ohjelma. 2010. Ammattiopisto Luovi.

Kööpenhaminan prosessi - uudistusten käynnistäjä eurooppalaisessa ammatillisessa koulutuksessa. [Viitattu 13.10.2010]. Saatavissa: <http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/artikkelit/>.

Laatua ja vaikuttavuutta kansainvälistämisen johtamiseen. 2007. Opetushallitus. Hämeen ammattikorkeakoulu. CIMO. 19-20.

Lissabonin Strategia. [Viitattu 13.10.2010]. Saatavissa: http://ec.europa.eu/finland/news/press/101/10613_fi.htm.

Saastamoinen, M., 2010. *Hevosalan nykytila, haasteet ja tutkimustarpeet*. Maataloustieteen päivät 2010. Helsinki.

MobiTutor Guide-Opas MobiTutorille. School year 2006-2007. Keski-Pohjanmaan Koulutuskuntayhtymä.

Moulton College Further Education Prospectus 2010-2011. 2-7,41.

Perälä R., 2010, *Kansainvälisen toiminnan vuosikello*.

Pohjois-Savon maakuntaohjelma 2011-2013. 12.

Saarinen, M., 2009. *Oppilaitosten kestävä kehityksen kriteerit ja sertifiointi*, ammatilliset oppilaitokset. OKKA-säätiö.

Summary of EU Equus 2009 Conference. [Viitattu 13.10.2010]. Saatavissa: <http://www.equus2009.eu/Summary%20EU%20Equus2009.pdf>.

Toiminta- ja taloussuunnitelma 2009-2011. Ylä-Savon Koulutuskuntayhtymä. [Viitattu 18.9.2010]. Saatavissa: http://www.ysao.fi/Suomeksi/Organisaatio/Yla-Savon_koulutuskuntayhtyma/Toiminta- ja_taloussuunnitelmat.iw3.

Towards a green and innovative economy. [Viitattu 13.10.2010]. Saatavissa: http://ec.europa.eu/archives/growthandjobs_2009/.

Liiteluettelo

Liite 1a

Kysymykset Savonia ammattikorkeakoulun Iisalmen yksikön ja Ylä-Savon ammattiopiston kansainvälisestä toiminnasta vastaaville henkilöille, aiheena kansainvälisen toiminnan kehittäminen.

- 1a) Miksi oppilaitoksessasi on kansainvälistä toimintaa ja mihin sillä pyritään?
- 1b) Millä tavoin kansainvälisen toiminnan tilanne on kehittynyt työurasi aikana?
- 2a) Millainen kansainvälisen toiminnan tilanne on tänä päivänä?
- 2b) Miten kansainvälisen toiminnan partnerit on valittu?
- 3) Kuinka suunnitelma on kehittynyt siihen mitä se on nykyisin? Kerro erilaisia vaiheita prosessista.
- 4) Minkälaisia ongelmia on tullut vastaan yhteistyötä luodessasi?
- 5) Kuinka ongelmat ratkaistiin?
- 6) Miten kansainvälinen toiminta ja siihen liittyneet työt ovat muuttuneet alkuajoista?
- 7) Käytitkö malleja/työkaluja työelämästä suunnitelmia ja kehittämistä tehdessäsi?
- 8) Kuinka opettajakunta on suhtautunut kansainvälistämiseen? Entä organisaation johto?
- 9) Millaisia ongelmia opettajakunnan sisäisesti on ollut kansainvälistämiseen liittyen?
- 10) Millaisia tuloksia on syntynyt kv-toiminnan myötä?
a)Oppilaitoksessa
b)Ympäristössä

Liite1b

KYSELY koulutusvastaavana toimivalle henkilölle(videohaastattelu) sekä henkilös-
tölle.

Hingunniemen kansainvälisen toiminnan kehittäminen

1)Koulutusvastaavan nykyiset tehtävät ulkomaalaisten vieraiden tullessa. TÄMÄ KYS. VAIN KOULU-
TUSVASTAAVALLE TAI KOULUTUSVASTAAVAN TEHTÄVISSÄ TOIMINEELLE.

2) Minkälaisia a) ongelmia b) positiivista vierailujen järjestäminen tuo normaaliin työrutiiniisi?

3)Kuinka muuttaisit tilannetta? Mitkä asiat koet positiivisena?

4)Mielipiteesi Kansainvälisestä toiminnasta yksikössämme, kerro plussaa ja miinusta.

5)Onko kv-toimintaan käytössä olevat resurssit mielestäsi riittävät? Miten muutoksia toivoisit tilan-
teeseen omalla kohdallasi?

6)Olisitko halukas olemaan mukana suunnittelemassa? Vastaa "Kyllä" tai "Ei" kyseiseen kohtaan.

a)vapaa valintaista kv-kurssia opiskelijoillemme,

b) Englanninkielisiä kursseja vierailijoillemme oman opintoaineeseesi?

7)Koetko kielitaitosi riittäväksi ulkomaankielellä opettamiseen? Miksi?

8)Mikä on vahvin ulkomainen kielesi?

9) Minkälainen kielenopettelu olisi omalla kohdallasi sopivin kielitaidon lisäämiseksi? Ympyröi sinulle
sopivin vaihtoehto.

a)Keskusteluryhmä

b)Verkko-opinnot tason mukaan omasta ammattisanastosta

c)Virallinen kielitasokoe

10) Mikä on ehdotuksesi ulkomaalaisten vieraiden sijoittamiseen viikonloppuisin?

11) Mitä mieltä olet käytännöstä nykyisin, eli opettajat huolehtivat vieraista vuoroviikonlopuin.

Oletko osallistunut itse?

Oletko osallistunut viikonloppuviihdyttämiseen, en. Tutor-perhe esim Eila tikkanen, idea hyvä.

12) Onko informaatio/tiedotus kv-toiminnasta ollut riittävää tähän asti? Mitä muutoksia toivoisit?

Porukka mukaan innostumaan, osallistumaan enemmän. Ei saisi olla pakon makua. Resursseja li-
sää. Olisi suotavaa, että muutama tunti varattu Kv-asioiden hoitoon. Ja saisi merkata tunnit ylös
normaalisti.

Liite 1c

Kysymykset Kv-toiminnasta negatiivisen kokemuksen saaneelle.

- 1)Minkälaiset asiat koet vaikeiksi kansainvälisten vierailujen aikana?
- 2)Ovatko nämä asiat syynä negatiiviseen mielipiteeseen kansainvälistä toimintaa kohtaan?
- 3)Minkälaiseksi koet oman kielitaitosi? Entä muiden osallisten?
- 4)Oletko halukas kehittämään kielitaitoasi edelleen? Millä tavoin?
- 5)Kuinka tiedotus kansainvälisestä toiminnasta on mielestäsi toiminut?

Liite 2

AMMATILLISEN KOULUTUKSEN KANSAINVÄLISTYMINEN
Ammatillinen peruskoulutus

10

1. Koulutuksen järjestäjä

Nimi	017-	
Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä		
Lähiosoite		
Hingunniementie 98		
Postinumero ja – toimipaikka	Tilinumero	
74700 KIURUVESI	osuuspankki xxxxxx-xxxxxx	
Koulutuksen järjestäjän tyyppi	Hakemuksen kieli	
Maakunta		
Itä-Suomi, Savo		
Yhdyshenkilö	+358400798525	
Sanna Cork		
Asema	Sähköpostiosoite	
Hevostalouden lehtori	sanna.cork@vsao.fi	

10.1.1.1 Koulutuksen järjestäjän allekirjoitus *

Paikka	Aika
Koulutuksen järjestäjän nimi	
Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä, Ylä-Savon ammattiosasto	
Allekirjoitus	Allekirjoitus
Nimen selvennys ja virka-asema	Nimen selvennys ja virka-asema
Matti Notko, kuntayhtymän johtaja	Reino Moilanen, rehtori

* valtuutus on selvitettävä erillisellä liitteellä ellei se käy ilmi virka-asemasta

10.1.1.2 2. Hankesuunnitelma

10.1.1.3

1. Hankkeen nimi	☐ x Uusi hanke
ConnectEquus 2011-2014	☐ Jatkava hanke
2. Hankkeen tavoitteet	

Hankkeen tavoitteena on saada mukaan kansainväliseen toimintaan uusia oppilaitoksia. Hankkeen tavoitteena on kehittää systemaattista ja vastavuoroista yhteistyötä ja asiantuntijuuden vaihtoa sekä työssäoppimista yhteistyökumppaneiden ja sidosryhmien kanssa. Verkoston tavoitteena on helpottaa työvoiman liikkuvuutta ja kansainvälisen asiantuntijuuden saatavuutta kehittämällä seuraavia toimintoja: kieli- ja kulttuurivalmennus, asiantuntijuuden vaihto ja kattavan työpaikkarekisterin ratsastuksen eri lajien, valjakkoajon ja siittolatoiminnan sekä matkailupalveluiden tuottajien kanssa. ECVET-periaatteen käyttöönotto hevosalan arkioppimisen kuvaamisessa. Kotimaista verkostoa täydennetään kartoittamalla oppilaitosten vaikuttamisalueilla ne yritykset, joilla on valmiuksia ottaa vastaan opiskelijoita ja asiantuntijoita yhteistyömaista.

3. Hankkeen kuvaus

Verkostoyhteistyötä pyritään parantamaan löytämällä uusia yhteistyökumppaneita ratsastuksen niin sanotuista vanhoista maista kuten Saksa, Ranska, Irlanti ja Alankomaat. Vastavuoroisuutta pyritään edistämään asiantuntijavaihtojen kautta. Aiempien suomalaisten hankkeiden hyviä käytänteitä kuten onnistunut hanketoiminta, ECVET kuvaukset sekä kieli- ja kulttuurivalmennusmateriaalit hyödynnetään. Vuonna 2009 Hispania hankkeessa laadittu ehdotus arkioppimisesta yhdistettynä ammatillisiin opintoihin hyödynnetään ja sovelletaan hevosalalle sekä arviointikriteerit suunnitellaan ja testataan hevosalalla. Suomen verkosto hyödyntää ja levittää hankkeiden Ready Study Go Ahead, Majakka ja FinEcvet3 tuloksia.

4. Miksi tämä kehittämishanke tarvitaan?

Hanke tarvitaan, koska työssäoppimisen, asiantuntijavaihtojen ja osaamisen kehittäminen kiinteässä yhteistyössä verkostoalueen ja yhteistyökumppaneiden sekä sidosryhmien kanssa kansainvälisesti kehittää oppilaitosten ulottuvuusalueen koulutuksen ja elinkeinoelämän laatua ja edistää kansainvälistymisprosessia. Lifelong Learning –program ohjelmaan kirjattujen taitojen; yrittäjyys-, vuorovaikutus- ja aktiivinen kansalaisuus sekä kieli- ja tietoteknisten, kulttuurien välisten hyvien käytänteiden sekä kansainvälisten ja kestävän kehityksen taitojen vahvistaminen on integroitu verkoston aktiviteetteihin. Kiinnostus kielitaidon kehittämiseen ja eri kulttuureihin on oppilaitoksissa kasvanut, joten verkoston tuloksellisen toiminnan vakiinnuttaminen kolmen vuoden tavoitteena vaikuttaa realistiselta. Lisäksi oppilaitokset tukevat opiskelijoiden yksilöllisiä kansainvälisiä opintopolkua.

5. Miten hanke käytännössä toteutetaan? Työnjako ja aikataulu

Koordinoivana oppilaitoksena Ylä-Savon ammattiopisto hallinnoi hanketta ja koordinoi kokoukset, matkat ja muun työnjaon. Partnerioppilaitokset valitsevat hankkeeseen mu-

kaan lähtevän opettajan ja opiskelijat. Ensimmäinen verkostokokous pidetään mahdollisimman pian kaikille sopivana ajankohtana syksyllä 2011. Kokouksessa sovitaan ja vahvistetaan tehtävän jaot, vastualueet ja aikataulut. Ulkomaan matkat järjestetään lukuvuoden 2011-2012 aikana mahdollisesti keväällä. Loppukevästä 2012 pidetään verkostokokous, jossa kootaan toimintavuoden tuloksia yhteen ja suunnitellaan kesällä pidettävää seminaaria, johon kutsutaan edustaja opetushallituksesta, verkostopilaitosten rehtorit ja sidosryhmien edustajia. Toiminnan suunnittelua varten pidetään verkkokokouksia 2-3 kappaletta.

Opiskelijoiden top-jaksot aikataulutetaan siten, että ne sopivat yhteistyökumppaneiden työssäoppimispaikkojen ohjelmaan. Yhden opettajan mukana lähtee kaksi opiskelijaa, opettaja viipyy 5 päivää ja opiskelija jää suorittamaan 4-6 viikon top-jakson.

Vastualueet:

Päätetään myöhemmin.

Oppilaitokset huolehtivat omalta osaltaan yritysrekistereiden, raporttien ja muiden sovittujen asiakirjojen tuottamisesta sekä varmistavat lähtijöiden kieli- ja kulttuurivalmennukseen osallistumisesta.

Eri aloilla toimivien henkilöiden erityisosaamista hyödynnetään koko verkoston käyttöön.

6. Mitkä ovat hankkeen avulla tavoiteltavat konkreettiset tulokset?

Hankkeen avulla tavoiteltavia konkreettisiä tuloksia ovat 1) selvitys hankkeessa mukana olevien eri maiden työssäoppimisympäristön ja työkultuurien eroista, 2) hankkeelle tehdään verkkosivut, 3) yritys yhteistyön kehittäminen vanhoista hevostalousmaista hevosalan eri suuntautumisissa; yritys- ja oppilaitosrekisteri niistä toimijoista jotka vastaanottavat ja lähettävät työssäoppijoita ja asiantuntijoita 4) kartoitetaan asiantuntijaverkostoa kansainvälisesti ja Suomen verkostoalueella; vastavuoroiset vaihdot ja hyvien käytänteiden siirtäminen 5) kieli- ja kulttuurivalmennuksen kehittäminen; verkkokurssi englanninkielen taidon kehittämistä varten hevososalalle 6) verkoston jäsenten perehdyttäminen ECVET ja EQF -järjestelmiin 7) yksilöllisen opintopolun malli hevosalan ulkomaan vaihtoihin.

7. Miten tulokset ja vaikutukset arvioidaan?

Tulokset arvioidaan itsearviointina ja vertaisarviointina. Konkreettisten tulosten tulee olla käyttöönotettavia oppilaitoksissa ja verkoston tulee jäädä osaksi koulutuksen järjestäjien kansainvälistä toimintaa. Verkoston toiminnan ajan hankkeen edistymistä arvioidaan. Hanke käyttää sosiaalista mediaa edistämään palautteen antamista ja kommunikointia.

<p>8. Miten hankkeessa syntyviä tuloksia aiotaan levittää ja hyödyntää?</p> <p>Hankkeen tulokset annetaan muiden hankkeiden käyttöön ja ammattilehtiin kirjoitetaan artikkelit. Ammattilehtiesimerkkeinä Opettaja-, Hippos ja Ratsastuslehti. Hanketta levitetään hankkeen web-sivun, postikortin ja esitteiden avulla ja niihin on myös budjetoitu rahaa.</p>
<p>9. Miten hankkeesta tiedotetaan sen kuluessa ja sen päätyttyä?</p> <p>Hankkeen kuluessa hankkeesta tiedotetaan suoraan oppilaitoksien henkilöstöille kokouksissa ja paikkakuntatasolla tiedotusvälineissä. Valtakunnan tasolla hankkeesta tiedotetaan kansainvälisen toiminnan eri tilaisuuksissa. Kansainvälisellä tasolla tiedotus tapahtuu vierailujen yhteydessä paikallisessa lehdistössä tai radiossa</p>
<p>10. Hankkeen koordinaattori (koulutuksen järjestäjä, yhteyshenkilö, yhteystiedot)</p> <p>Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä p.017- Ylä-Savon ammattiopisto Hingunniementie 98 74700 KIURUVESI Sanna Cork +358400798525 hevostalouden lehtori sanna.cork@ysao.fi</p>
<p>11. Hankkeen toimintaverkosto (muut koulutuksen järjestäjät, yhteystiedot ja yhteyshenkilöt)</p> <p>Ruukin ammattioppilaitos, Raahen koulutuskuntayhtymä Pudasjärven ammattioppilaitos, Oulun seudun ammattioppilaitos Kainuun ammattioppilaitos</p>
<p>Hankkeen toteuttamiseen sitoutuneet muut yhteistyökumppanit</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hevostietokeskus 2. Unkarin oppilaitos 3. Slovenian oppilaitos 4. Englannin oppilaitos 5. Ranskan oppilaitos 6. Aario Equisport) 7. Onnenhumma

3. Talousarvio

Henkilöstökustannukset	€
Yhteishankkeen koordinointi	5100,00
Hankesuunnittelu, web-sivujen uudistus ja päivitys	1000,00
Neuvonta ja ohjaus	650,00
Arviointi	400,00
Raportointi	1100,00
Tiedotus, viestintä ja markkinointi:	300,00
Muut työt, kirjanpito	250,00
Yhteensä	8800,00

Muut kustannukset	€
Kokous- ja koulutusmenot: kokouskulut ja seminaari kotimaassa	6000,00
Matkustuskulut: koordinaatiomatkat 6 x 1300 =7800,00 asiantuntijoiden matkat 6 x 1300 =7800,00 Opiskelijoiden matkat 6 x 1000= 6000,00	21600,00
Palvelujen ostot ,Kielikurssin kehittäminen, logo	1900,00
Laitehankinnat: kuulokkeet ja minikannettavat web- kokouksia varten	2400,00
Materiaalimenot, ConnectEquus-postikortit, esitteet	400,00
Vuokrat	300,00
Muut kustannukset, mitkä	
Yhteensä	32600,00

Hankkeen kokonaiskustannukset	8800,00 + 32600,00= 41400
--------------------------------------	----------------------------------

4. Rahoitussuunnitelma

Opetushallitukselta haettava summa (enintään 60 %)	24840
Oma rahoitusosuus (40 %)	16560
Mistä muualta haetaan avustusta	Muualta haetun avustuksen määrä (€)
<p>Mahdolliset kytkennät EU-hankkeisiin. Tarvittaessa selvitys erillisellä liitteellä (Tämä hanke voi tehdä yhteistyötä EU-hankkeiden kanssa, mutta ei voi olla jonkin EU-hankkeen osa.)</p> <p>Hanke hyödyntää EU-hankkeissa ja muissa kansallisissa hankkeissa tehtyjä materiaaleja: OPH:n Majakka-verkoston lomakkeita hyödynnetään www.kpedu.fi</p> <p>Kielivalmennuksessa käytetään hyväksi Leonardo-innovaationsiirtohankkeen Ready Study Go (www.rsgo.eu) –valmennusmateriaalia, Leonardo-innovaatiohankkeen Kompass tulosten ja testausten hyödyntäminen www.europakompass.de</p>	
Lisätietoja	

Liite 3

Kieli- ja kulttuurivalmennuspäivä, Hingunniemi
Sanna Cork ja Sari Karvali

Klo 8.30-9.00 Kokoontuminen ratsutallin kahvioon

Aamuäivän ohjelman selvitys, Sanna Cork
Sanaston jako

Klo 9.00-11.00 Siirtyminen ratsutalliin ja tallitehtävien suoritus

Parityö, hevosen hoito ja varustus, Sanna Cork ja Sari Karvali ohjaa

Klo 11.00-11.30 Lounas

Klo 11.30 Kokoontuminen tallikahviossa

Iltapäivän ohjelman selvitys, Sanna Cork, Sari Karvali

Klo 12.00 Siirtyminen rehuvarastoon

Ryhmäkeskustelu hevosen ruokinnasta ja rehuista, Sari Karvali

Klo 13.00 Kahvi

Klo 13.30 Kokoontuminen tallikahviossa

Ryhmäkeskustelu matkustamisesta, kulttuurieroista, ruokailutottumuksista, kriisitilanteista
Lopuksi vielä sanaston kertaus tallissa. Sanna Cork

Klo 15 Päivä päättyy

Liite 4

Hingunniemen kansainvälistymissuunnitelma 2011

1. Ylä-Savon ammattiopiston kansainvälisyysstrategia

Ylä-Savon ammattiopiston vaikutusalueet ovat koulutuskuntayhtymän 9 omistajakuntaa. Alueella on runsaasti metalli - ja elintarviketeollisuutta sekä maa- ja metsätaloutta. Alueen yritykset ovat kansainvälistyneet nopeasti ja tarvitsevat työntekijöitä, joilla on ammattitaidon lisäksi kyky toimia vaativassa kansainvälistyvässä työympäristössä sekä myös ulkomaila. Vastataksemme yrityselämän haasteisiin ammattiopiston on koulutettava kansainvälisiä työntekijöitä.

Kansainvälisen toiminnan arvot noudattavat Ylä-Savon ammattiopiston arvoja eli asiakaskeskeisyys ja työelämäyhteistyö.

Ylä-Savon ammattiopiston vision 2012 mukaan Ylä-Savoon kehittyä vuoteen 2012 mennessä itsenäinen ja laadullisesti valtakunnan kärjessä oleva seutuopisto, jossa Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä on yhdessä kuntien kanssa mukana aktiivisena toimijana. Toimintamme perustuu työelämäyhteyksiin, verkostoitumiseen ja omaan osaamiseen. Ihmisten osaamista, yritystoimintaa ja työelämää kehittämällä lisäämme hyvinvointia Ylä-Savossa.

Kansainvälisyyden korostaminen välittyä Ylä-Savon ammattiopiston strategiassa 2008 – 2012 kehittämiskohteina seuraavasti:

- Vetovoimaisuuden lisääminen
 - Kriittiset menestystekijät:
 - Kattava seudullinen toisen asteen koulutustarjonta
 - Huippuosajien seudullinen kohtaamispaikka
 - Asiakkaiden mielenkiinnon herättäminen
 - Panostaminen vetovoima-aloihin sekä aloihin, joilla on työvoimapula
- Asiakaslähtöinen pedagoginen toimintamalli
 - Kriittiset menestystekijät:
 - Osaamisen edistäminen
 - Työelämän tarpeita vastaava palvelutarjonta
 - Toiminnan erinomaisuus
 - Työhyvinvointi
- Kumppanuudet
 - Kriittiset menestystekijät:
 - Koulutus- ja työpaikkatakuu yhdessä työnantajien kanssa
 - Osaamisverkostot

Strategiasta välittyä Ylä-Savon ammattiopiston halu ja alueellinen tarve kouluttaa kansainvälisesti huippuammattilaisia työelämän tarpeisiin yhteistyössä alueen elinkeinotoiminnan kanssa.

2.1 Hingunniemen kansainvälisen toiminnan tavoitteet

Hingunniemen tavoitteena on tuottaa alueen hevosalan elinkeinoelämälle ammattitaitoisia työntekijöitä, joilla on kielitaitoa ja kykyä toimia vieraan kulttuurin edustajan kanssa sekä kotimaassa että ulkomailla.

Tavoitteenamme on

- lisätä paikallisten yritysten kanssa tehtävää kansainvälistä yhteistyötä verkostoitumishankkeen sekä valmennustoiminnan muodossa ja hyödyntää jo olemassa olevia yritysten kansainvälisiä yhteyksiä
- osallistua oman oppilaitoksen ja alueen muiden toimijoiden yhteisiin kv-hankkeisiin
- lisätä monipuolisten kielikoulutusten saatavuutta Ylä-Savossa
- kouluttaa kieli- ja kulttuuritaitoja osaavaa työvoimaa alueen elinkeinolle
- hyödyntää lisälmen kaupungin ystävyyskuntasuhteita ja lisätä yhteistyötä myös Kiuruveden kaupungin kanssa
- suhteiden ylläpitäminen entisiin ja uusiin ulkomaisiin kumppanioppilaitoksiin
- verkko-oppimisen hyödyntäminen kansainvälisessä toiminnassa
- kehittää harjoitusyritystoimintaa, jossa kieli- ja kulttuuriopetus korostuvat
- lisätä opetushenkilökunnan kieli- ja kulttuuriosaamista
- kannustaa ja mahdollistaa opetushenkilökunnan kielikoulutus-, opettajavaihdot- ja työssopimisationsjaksot ulkomailla
- rohkaista opetushenkilökuntaa kannustamaan opiskelijoiden kieli- ja kulttuuriopintoihin sekä opiskelijavaihtoon
- kehittää tuutoritoimintaa ja tuutorperhetoimintaa edelleen
- toimia alueellisena esimerkkinä kieli- ja kulttuurimyönteisyyden edelläkävijänä
- pyrkii kehittämään Ylä-Savon ammattiopiston kv-toimintaa edelleen suunnitellusti hevosalan osalta

Määrälliset tavoitteet:

- vuosittain 8 opiskelijaa suorittaa työssäoppimisationsjaksot ulkomailla
- 8 opiskelijaa osallistuu kansainväliseen toimintaan toimimalla oppilaitokseen saapuville opiskelijoille tutoreina
- vuosittain 1 asiantuntija (opettajat ja muut henkilöstön jäsenet) osallistuu ulkomaanjaksoille
- vuosittain 1 asiantuntija osallistuu kielikurssille Suomessa tai ulkomailla (Comenius- ja Pohjola-Nordenin stipendit)
- vuosittain 1 asiantuntijaa ja 8 opiskelijaa saapuu oppilaitoksen vieraaksi

2.2 Kansainvälisyys hevostalouden opetussuunnitelmassa

Kansainvälisyys on määritelty hevostalouden opetussuunnitelmassa yhteisiin painotuksiin kuuluviksi ja kansainvälisyys näkyy mm. seuraavasti:

- kulttuurien tuntemuksen opettaminen: vieraat -kulttuurit ja kansainvälisyyskurssi
- suomalaisen identiteetin ja yleissivistuksen opettaminen
- kieli- ja viestintätaitojen opettaminen
- vieraalla kielellä opetettavat valinnaiskurssit
- Kestävän kehityksen kautta toteutunut kansainvälisyyskasvatus

2.3 Kansainvälisen toiminnan markkinointi Ylä-Savon ammattiopistossa

Hingunniemen sisäinen markkinointi

- opintojen alussa tietoisu kv-toiminnasta
- Erilaiset infotilaisuudet ulkomaan to-jaksoista ja muusta kv-toiminnasta ja osallistuminen Ylä-Savon ammattiopiston muiden yksiköiden järjestämiin kv-tilaisuuksiin esim. Eurooppapäivään
- Hingunniemen Hinkulaari-verkkolehdestä ajankohtaista kv-tietoa
- matkakertomukset ja muu materiaali esitellään ja pidetään helposti saatavilla

Hingunniemen ulkoinen markkinointi seuraa ammattiopiston ulkoisen markkinoinnin toimintatapoja

- markkinoinnissa tiedotetaan kv-opintomahdollisuuksista
- opiskelijoiden vanhemmille kerrotaan kv-toiminnasta vanhempainpäivinä
- peruskouluvierailujen yhteydessä esitellään kv-toimintaa
- messuillaesitellään Hingunniemen kansainvälistä toimintaa
- oppilaitoksen web-sivuilla, facebookissa ja Hinkulaari-verkkolehdestä löytyy tietoa
- kv-hankkeisiin osallistuvat yritykset kertovat edelleen Hingunniemen kv-toiminnasta
- kv- toimintaa esitellään oppilaitoksen vuosikertomuksessa
- paikallislehdessä julkaistaan artikkelit toiminnasta
- eri tilaisuuksissa esim. rahoittajien tiedotustilaisuuksissa kerrotaan hankkeista
- tiedottaa erilaisista kv-hankkeista yhdessä muiden toimijoiden kanssa

2.4 Toiminnan organisointi

Ylä-Savon ammattiopistossa toimii kv-tiimi, jossa työskentelee kansainvälisten asioiden koordinaattori ja kuusi erialojen opettajaa sekä oppilaitoksen rehtori. Tiimi kokoontuu 4 - 5 kertaa lukuvuoden aikana. Hingunniemestä osallistuu kv-tiimin kokouksiin vähintään yksi Hingunniemen opettaja. Toiminnasta vastaa Hingunniemen yksikössä tehtävään nimetty opettaja apunaan tarvittaessa toinen kv-toiminnasta kiinnostunut opettaja tai henkilöstön jäsen.

Lähteet:

Ylä-Savon ammattiopiston strategia 2008-2012

Ylä-Savon ammattiopiston kansainvälisyysuunnitelma 2008-2010

Ylä-Savon Ammattiopiston liikkuvuustilasto 2000-2010. Tiedot koonnut Raija Perälä.

VUOSI	LÄHTEVÄT ASI- ANTUNTIJAT	LÄHTEVÄT OPISKELIJAT	SAAPUNEET ASiantuntijat	SAAPUNEET OPISKELIJAT
2000-2001	4	8	5	4
2001-2002	4	6	2	9
2002-2003	3	6	3	11
2003-2004	4	8	2	9
2004-2005	6	16	4	6
2005-2006	5	11	3	5
2006-2007	8	16	1	2
2007-2008	8	13	7	-
2008-2009	16	13	17	-
2009-2010	17	14	4	6
KESKIMÄÄRIN 2000-2005	4,2	8,8	3,2	7,8
KESKIMÄÄRIN 2005-2010	10,8	13,4	6,4	2,6
KESKIMÄÄRIN koko kautena	7,5	11,1	4,8	5,2

www.savonia.fi

